

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

- 1910 november 30. d. u. 4 órákor. Mezőgazdasági ipari és kereskedelmi szakosztály ülése.
30. d. u. 5 órákor. Műszaki bizottság ülése.
- decz. 1. d. u. 5 órákor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
6. d. u. 4 órákor. Műszaki bizottság ülése.
11. d. e. 10 órákor. OMGE. rendes közgyűlése.
12. d. e. 10 órákor. GEOSz. XV. nagygyűlése.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

(1910 november 22.)

Egyesületünk állattenyésztési szakosztálya folyó hó 22-én tartotta a nyári szünet után első ülést. A napirenden levő tárgy rendkívüli fontossága az ország minden részéből számos gazdát hozott össze, akik közül sokan vettek részt a valóban magas színvonalon álló vitában. Az ülés lefolyásáról alábbi tudósításunk számol be:

Képviselettek magukat az ülésen a következő egyesületek: Abaujtonnavármegyei G. E., Barsvármegyei G. E., Békésvármegyei G. E., Biharvármegyei G. E., Csanádvármegyei G. E., Fejérvármegyei G. E., Hevesvármegyei G. E., Hontvármegyei G. E., Jásznagykunszolnokvármegyei G. E., Keeskeméti G. E., Pozsonyvármegyei G. E., Somogyvármegyei G. E., Szepesvármegyei G. E., Szolnokdobokavármegyei G. E., Tolnavármegyei G. E., Torontálvármegyei G. E., Trencsénvármegyei G. E., Ungvármegyei G. E. és a Zemplénvármegyei G. E.

Jelen voltak: **Armos Jenő**, **Bánvárt** Sándor, **Balázs Sándor**, **Balázsovich Oszkár**, **Beretvás János**, **Borhy György**, **Bolla Mihály**, **Danilovics**

Gyula, **Ehrenreich József**, **Elek Ernő**, **Emödy József**, **Fischl Lipót**, **Ferdinándy Bertalan**, **Gajdócsy Jenő**, **Gaythoffer István**, **Gorove László**, **Gruner Lipót**, **Györy Lóránt**, **Haader György**, **Hammersberg Jenő**, **Háry Ágost**, **Haraszi Sándor**, **Havas Mór**, **Hennel Lénárd**, **Herczemszky Imre**, **Hreblyay Emil**, **Hutyra Ferencz dr.**, **Inkey Pál báró**, **Ipolyi-Keller Iván**, **Jancsó Dezső**, **Károlyi Mihály gróf**, **Kovács Imre**, **Kovácsy Béla**, **Kovács-Sebestyén Endre**, **Koerfer István dr.**, **Koppély Géza**, **Küszler Henrik**, **Leindenfrost Aurél**, **Leindenfrost Károly**, **Löherer Andor**, **Magyar Károly dr.**, **Malatinszky György**, **Meskó Pál**, **Mérey Ernő**, **Molnár József**, **Oesterreicher Bernát**, **Pajor Ignác dr.**, **Pirkner János**, **Rákosi Gyula**, **Rátz István dr.**, **Révész István**, **Sándorházi Lajos**, **Sárközy Aladár**, **Sárközy Viktor**, **Serbán János**, **Serfőző Géza**, **Somogyi Albert**, **Somssich Andor**, **Szabó Ferencz**, **Szabó József dr.**, **Szafián Lajos**, **Szentkirályi Kálmán dr.**, **Széchenyi Domokos gróf**, **Székely Salamon dr.**, **Telegdi József**, **Tölgy Gyula**, **Ujhelyi Imre**, **Végh József**, **Winkler János**, **Zathureczky Károly** és **Zigler Nándor** szakosztályi tagok, az egyesület tisztviselőikara részéről **Rubinek Gyula** igazgató, **Krolopp Hugó** ipari titkár, **Mutschenbacher Emil dr.** titkár, **Kirchner Lajos** pénztáros, **Fabricius Endre** segédtitkár, **Murányi Nándor** törzskönyvvezető és **Jeszenszky Pál** ügyvezető-titkár mint előadó.

Károlyi Mihály gróf, az OMGE. elnöke üdvözlőlvén a megjelenteket, az ülést megnyitja. Tudatja, hogy mindezt ideig a szakosztályi elnök személyére vonatkozólag nem sikerült megállapodásra jutni s szóló még nincs abban a helyzetben, hogy ez irányban az egyesület tanácsa nevében javaslatot tehessen. Erre való hivatkozással kéri szóló a napirendre tűzött elnökválasztásnak a mai ülésen való mellőzését. Minthogy továbbá szólónak halaszthatatlan elfoglaltsága miatt az ülés vezetése módjában nem áll, indítványozza, hogy a szakosztály egy ad hoc elnököt válasszon, akinek személyére vonatkozólag **Hammersberg Jenő** hozza javaslatba. (Általános helyeslés.)

Hammersberg Jenő elfoglalván az elnöki széket, felkéri előadót a megalakítandó bizottságok névsorának előterjesztésére.

Bizottságok megalakítása.

Jeszenszky Pál előadó utal arra, hogy a szakosztály kebelébe tartozó lótenyésztési, tenyész-állatvásárrendező, tejgazdasági és lóvásárellenőrző bizottságok közül utóbbi az igazgató-választmány legutóbbi ülésének határozatából kifolyólag nem küldetik ki, tekintettel a főváros részéről a luxuslóvásárok rendezése tekintetében tanúsított magatartásra. Egyben javasolja, hogy amennyiben a székesfőváros ez idő szerint elfoglalt álláspontját megváltoztatná, ez esetben a régi bizottság kéressék majd fel az eddig végzett birálati teendők végzésére. (Helyeslés.)

A többi bizottságokat az előadó előterjesztése alapján a következőkből alakítja meg a szakosztály:

Lótenyésztési bizottság. Elnök: **Andrássy Sándor** gróf, alelnök: **Csekonics Sándor** gróf. Tagok: **Dessewffy Aurél** gróf, **Dessewffy Emil** gróf, **Hammersberg Jenő**, **Hunkár Dénes**, **Károly Rezső dr.**, **Kovács-Sebestyén Endre**, **Lónyay Géza**, **Löherer Andor**, **Lossonczy Elemér**, **Lossonczy Mihály**, **Luczenbacher Miklós**, **Plósz Béla dr.**, **Ráthonyi Reusz Henrik**, **Somssich László** gróf, **Széchenyi Aladár** gróf, **csepei Zoltán** Elek. Előadó: **Jeszenszky Pál**.

Tenyészállatvásárrendező bizottság: Elnök: **Serbán János**. Tagok: **Almády Géza**, **Berzeviczy Zsigmond**, **Bernrieder János**, **Elek Ernő**, **Fenyvessy Adolf**, **Folkusházy Lajos**, **Grätz Ottó**, **Hreblyay Emil**, **Hutyra Ferencz dr.**, **Küszler Henrik**, **Leindenfrost Károly**, **Libits Adolf**, **Lónyay Géza**, **Matta Árpád dr.**, **Mayer Pál**, **Málnássy Ferencz**, **Meskó Pál**, **Monostori Károly**, **Nick Ede**, **Pirkner János**, **Rátz István dr.**, **Reusz Henrik**, **Salgó József dr.**, **Somssich László** gróf, **Szell Kálmán**, **Szemere Huba**, **Szily Tamás**, **Teleki Arvéd** gróf, **Teleki Tibor** gróf, **Tolnay Pál**, **Ugron Zoltán**, **Wellmann Oszkár dr.** és **Wüest de Velberg Jenő**. Előadó: **Jeszenszky Pál**.

Tejgazdasági bizottság. Elnök: **Serbán János**. Tagok: **Benyovszky Móricz** gróf, **Bogdányi Mór**, **Budapesti Központi Tejesarnok Szövetkezet**, **Budapesti Tejgazdasági Vállalat R.-T.**, **Dessewffy Emil** gróf, **Fettick Ottó dr.**, **Földmívelésügyi m. kir. minisztérium székelyföldi kirendeltsége**, **Gaal**

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám

előnyösen teljesíti az **abraktakarmányczikkek**, mint **finom és durva buzakorpa**, **száritott moslák és répaszelet**, **malátacsira**, **malomkonkoly**, **napraforgó és repceolajpogácsa**, **melasse stb.** beszerzését.

Saját érdekünkben kérjünk ajánlatot.

Mai számunk 24 oldal.

Gaston, Harkányi János báró, Hertelendy Ferencz, Hutyra Ferencz dr., Inkey Pál báró, Koerfer István dr., Koppély Géza, Kúszler Henrik, Lati-novich Géza, Miklós Ödön, Pirkner János, Pálffy Béla gróf, Pozsonyi Tejesarnok Szövetkezet, Székely Salamon dr., Szily Tamás, Tolnay Pál, Ujhelyi Imre. *Előadó:* Jeszenszky Pál.

Állattenyésztésünk fejlesztésének eszközei.

Jeszenszky Pál előadó részletes indoklás kíséretében előterjesztette ezután a czimben foglalt kérdésről szóló előadói javaslatát, mely a „Köztelek” 90-ik számának mellékleteként egész terjedelmében közöltetett.

Telegdy József felhatalmazás nélkül, csupán a maga nevében a legnagyobb elismeréssel adózik és hálás köszönettel tartozik előadónak nagy-értékű és kiválóan beható tanulmányáért. (Élénk helyeslés.)

Az előterjesztett határozati javaslat 3. pont-jával kapcsolatban hangsúlyozza, hogy mező-gazdasági szempontból is rendkívül nagy fon-tosságot tulajdonít az állatállomány szaporításá-nak, azonban, habár nem is vonja kétségbe az előadó azon állítását, hogy a magyar gazda-közönség a szükségletnek elegendő húst termel, mégis az a véleménye, miszerint, amennyiben a közönség több húst óhajt fogyasztani, ezt a mennyiséget a gazdaközönségnek kötelessége előteremteni. Bármiként is gondolkodjunk az intenzív gazdálkodás módjairól, szólnak erős meggyőződése, hogy főleg a legelők terjedelme s azok szaporítása az, amely az állatállomány gyarapítását lehetővé teszi. Az e téren előttünk álló miniszteri intézkedések közül elsősorban a jelenlegi földmivvelésügyi miniszter által inaugu-rálni szándékolt azon intézkedésnek tulajdonít szót súlyt és fontosságot, hogy mintalegelők felállításáról kíván gondoskodni. Annál is inkább fontosnak tartja ezt, mert teljes tudatában van a szülő a mai nehéz pénzügyi helyzetnek és a földmivvelésügyi miniszternek rendelkezésre álló szerény anyagi eszközöknek, amelyek évenként csak pár ezer hold legelő szerzését teszik lehe-tővé, amely körülmény a jelen állapoton nem sokat változtat. A maga részéről súlyt helyez arra, hogy a legelők javítása nagy figyelemben részesüljön s a rendelkezésünkre álló anyagi eszközök is lehetőleg erre a célra fordítottassanak.

Visszapillant szót arra az időre, amidőn az urbéri elkülönítés ment végbe Magyarországon, amikor is nézete szerint közgazdasági s illetve szociális szempontból az az óriási hiba történt, hogy midőn a földesur bizonyos mennyiségű legelőterületet adott öröktulajdonul, a volt ur-béreseknak, ezek azt derűre-borura felosztogat-ták, amint ezirányban szót konkrét példákra is rámutat. Ennek az eljárásnak káros kihatásai jelentkeznek most állattenyésztésünk terén.

Szót a kötött birtokokról s így az egyházi vagyonról — eleve is tiltakozván az ellen, hogy szavainak bárki is szekularizáló tendenciát tulaj-donítson — s rámutat arra, hogy közgazdasági szempontból érdekünkben állana, hogy minden birtok, tehát a kötött birtok is minél többet jövedelmezzen. Hivatkozik az erdőtvörnyre, mely a kötött birtok tulajdonát képező erdőket örök-

időkre leköti és erdőnek deklarálja. Azonban ez a törvény is — mint annyi sok más — csak papíron maradt. Kétségen kívül áll, hogy ez hálás és üdvös intézkedés ott, ahol feltétlenül erdőterü-letről van szó, nem tartja azonban azt helyesnek szót a sik erdőterületeket illetőleg már azért sem, mert ezek felerdősítése rengeteg pénzbe kerül. Éppen ezért saját vármegyéjében szerzett tapasztalatai azt a meggyőződést érelették meg benne, hogy az erdőtvörny feltétlenül revideálandó s ezért szükségesnek tartja, hogy az OMGE. fel-irjon a miniszterhez abban az irányban, hogy a szót által jelzett területek a felerdősítés kö-telezettsége alól mentessenek fel és feltétlen legelőterületekké alakítottassanak át.

Foglalkozik még szót a havasi legelőkkel is, amelyeket legeltetésre feltétlenül alkalmasnak tart, kapcsolatban azonban ezzel figyelmeztet arra a veszélyre, mely a magyar ember azon egy-oldalu törekvéséből származik, hogy mindennek s így esetleg a havasi legelőnek is nekiakasztja az ekéjét. Szót véleménye szerint a feltétlen legelő-területet képező szikes területeket csak az eset-ben volna megengedhető a legeltetéstől elvonni, ha azok belterjesebb művelés alá vétetnének. Ujból hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a sik erdőterületek egyrészt a mezőgazdaság-nak visszaadassanak, másrészt, ha már törvény-hozási uton eddig meg nem akadályoztuk, tegyük meg legalább a jövőre nézve, hogy a feltét-len erdőterületek felosztásának, felszántásának, csuffátételének elejét vegyük.

Ezek előrebocsátása után az előadói javaslat 3-ik pontjának pótlásul a következő pótlást ajánlja a szakosztálynak elfogadásra:

„Az erdőtvörny revíziójával mentessék fel a kötött birtokok erdőterületeinek sik része a fel-erdősítés kötelezettsége alól és létesítsék azokból legelő, az így nyert legelőterületek, továbbá a havasi legelők, szikes területek, némely tőzegtalajok és homokterületek törvényhozási uton deklaráltassanak „feltétlen legelőterületekké”, úgy miként ez az erdőnél történik.”

A maga részéről indítványának kiváló fon-tosságot tulajdonít. A tizenkettedik órában vagyunk immár és ha ma nem iparkodunk a még meg-levő és legelővé alakítható területeket meg-menteni, maholnap alig marad legelő Magyar-országon. Ez a körülmény indítja szót arra, miszerint indítványát azzal egészítse ki, hogy az OMGE. kebelébe tartozó országos képviselők az állattenyésztés fejlesztésére vonatkozó indít-ványainknak magában a képviselőházban való előterjesztésére is felkéressenek és pedig az OMGE. által elfogadandó határozati javaslatok alapján. (Helyeslés.)

Elek Ernő is a maga részéről melegen üdvözli előadót azon nagybecsű tanulmányának elő-terjesztéséért, melybe két évtizedes tapasztalat és munkássággal párosult ügyszeretet tanulsága van letéve, éppen ezért az előterjesztett hatá-rozati javaslatot teljes egészében magáévá teszi s csupán egy-két pótlást kíván ahhoz hozzá-fűzni.

Behatóan foglalkozik szót a husrágaság kér-désével, rámutat annak okaira s visszautasítja a merkantilista körök és sajtó részéről a gazda-

közönség ellen irányuló tervszerű agitációt és jogtalan támadásokat.

Reátér azután szót az állattenyésztés speciális ügyeinek tagálására s hangsúlyozza, hogy állat-tenyésztésünk fejlesztése kiválólag szükséges. Hogy e téren a multban aránylag kevés történt, az nem az intézőkörök jóakarátán mulott — mert amikor az ország állattenyésztésének olyan kiváló irányítói voltak, mint boldogult Tormay Béla és a közelmultban Pirkner János, akkor állattenyésztésünk ügye jó kezekre volt bízva — hanem sok más körülmény volt annak okozója. Hatalmas akció szervezését kívánja szót az állattenyésztés fejlesztése szempontjából s kü-lönösen arra helyez súlyt, hogy amit a pénzügy-miniszter a földmivvelésügyi minisztertől 15 éven keresztül megtagadott, az végre most bocsát-tassék rendelkezésére.

Ismerteti szót az állatállományunkat pusztító ragályos betegségeket, így elsősorban a ragályos hüvelyhurutot és elvetélést, amelyek állatlétszámunk apasztásához igen nagy mértékben járul-nak hozzá, amiből folyólag felhívandónak véli a földmivvelésügyi miniszter figyelmét ezen be-tegségekre, hogy közegeivel tanulmányoztatva azokat, különösen es elsősorban a kisgazdáknak szolgáltasson utmutatást e téren, akik a vázolt betegségekkel szemben teljesen tehetetlenek. Számbavéve még a ma elterjedt egyéb állati betegségeket (lépfene, serezőgő üszög), rendkívül nagy súlyt helyez szót arra, hogy az ojtóanya-gok, amelyeket ma már több intézet termel, lehető olcsón, esetleg ingyen bocsátassanak a kor-mány által közforgalomba. Minthogy továbbá ez utóbb vázolt betegségek elleni beojtást csakis állatorvos teljesítheti, megfontolandónak véli, vajjon nem-e végezethetnék azt gazdatisztek és intelligensebb földbirtokosok is.

Utal szót arra, hogy éppen az említett be-tegségeket következtében — a lefejő tehenészetek révén is — Magyarország tehénállománya szám-ban nem igen gyarapodik, a tejfogyasztás pedig mindszélesebb kört hódít. Éppen ezért a német-orosz, dán és svéd példára hivatkozva, meg-jegyzi, hogy országos tejelőversenyek tartása mindenesetre buzdítólag hatna a gazdaközön-ségre s a kérdés előbbreviteléhez hozzájárulna. Ugyancsak felkérendőnek véli a minisztert arra, hogy 1—2 földmivvelésiskolában lánparhatórszek tenyésztésével kísérleteket végezessen.

Az előadó utal arra, hogy a drágaság rész-beni előidézői a szerfeletti borjupusztítások kü-lönösen a lefejő tehenészetek révén. Reámutat arra, hogy a vajtermelés után fennmaradó le-fölözött tej bizonyos előkészítési mód mellett a borjuk felnevelésére alkalmas. Erre vonatkozó kísérletek Németországban már folytatottak s a maga részéről ily kísérleteknek Magyarorszá-gon való végzését is kívánatosnak jelzi szót.

Ezek után a következő javaslatokat ajánlja az előterjesztett határozati javaslat pótlásaképpen elfogadásra:

1. Az állattenyésztés fejlesztése és jövedel-mezővé tétele szempontjából az abrakakarmá-nyok (és ezek közé sorozandó a tengeri is) szállítási díjtételei a gazdák részére belföldi vonatkozásokban lényegesen olcsóbbá tés-

ACETYLEN-LÁMPÁK

Gőzeke-, Spritzbogen-, kocsirud-, kézi-, asztali-, fali-, függő-, istálló- és udvari-lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére.

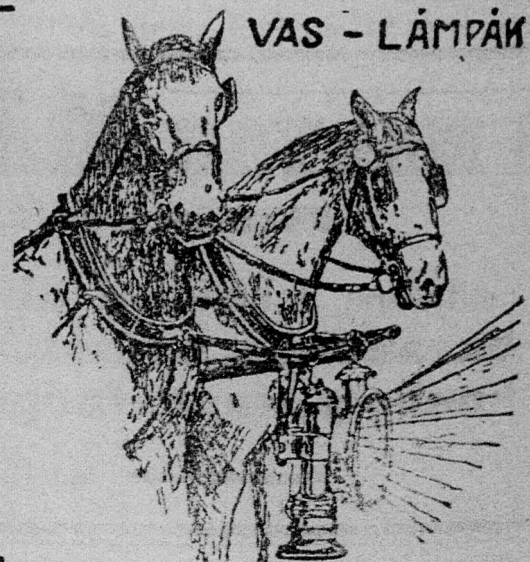
VAS GÉZA és FIA,

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 6.

Telefon 65-43.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sürgőnyozim;
Dunlop.

VAS - LÁMPÁK

agitációt és
sztes speciális
zza, hogy állat-
lag szükséges.
g kevés történt,
átán mulott —
sztésének olyan
dogult Tormay
János, akkor
re volt bizva —
annak okozója.
ránja szóló az
ntjából s kü-
amit a pénzügy-
ztertől 15 éven
most bocsát-
yunkat pusztító
rban a ragályos
yek állatlétszá-
értékben járul
ivandónak véli
mét ezen be-
mülmányoztatva
a kiszagáknak
akik a vázolt
tehetetlenek.
t egyéb állati
szög), rendkívül
gy az ojtóanya-
ntézet termel,
tassanak a kor-
ogy továbbá ez
beojtást csakis
landónak véli,
gazdatisztek és
z említett be-
ő tehenészetek
lománya szám-
gyasztás pedig
ezért a német-
ratkozva, meg-
enyek tartása
a gazdaközön-
hozzájárulna.
minisztert arra,
pmarhatörzsek
essen.
drágaság rész-
pusztítások kü-
én. Reámutat
ennmaradó le-
mód mellett a
rre vonatkozó
folytattattak s
Magyarorszá-
k jelzi szóló.
atokat ajánlja
pótlásaképpen
e és jövedel-
abraktakarmá-
a tengeri is)
szére belső
belsőbbá tés-

senek; míg külföldi vonatkozásokban — azok kivételének megnevezése szempontjából — fel-emeltessenek és mindennemű kedvezmények (refrakciák) beszüntessenek.

2. A tenyészállatok vasuti szállítási díjtételei — Németországhoz hasonlóan — lényegesebben mérséklendők úgy az államvasutakon, mint a magánvasutakon.

3. Külföldről importált tenyészállatok vámmentessége biztosítsák, illetve a kifizetett vám-vevőnek a földmivelésügyi kormányzat által a m. kir. adókinestár útján kiutaltassék.

4. A preventív vagy gyógyító hatású ojtóanyagok az e czélra felállítandó állami intézetben állíttassanak elő és vagy díjmentesen, vagy a lehető legminimálisabb díj mellett bocsátassanak a gazdaközönség rendelkezésére.

Inkey Pál báró az előadói javaslatot alkalmasnak tartván arra, hogy tervezett intézkedései állattenyésztésünket előbbrevigyük, azt általános-ságban magáévá teszi s csupán a javaslat indokolásának, nemkülönbén szövegezésének némely részéhez kíván egy-két megjegyzést fűzni.

A huszfogyasztás növekedését az utolsó nyolcz esztendőben összehasonlítva az ország tenyész-állatállományának csekély mértékben való emelkedésével, határozottan egészségtelen fejlődést kell látnunk ebben a kérdésben. E tekintetben, szemben az előadói előterjesztésben foglaltakkal, reámutat arra, hogy a kistenyésztő, akinek kezében van az ország nagy vagyonát képező állati tőke, igen sok vidéken jószágán, bár-milyen szép is az, tulad, nem törődve azzal, hogy kinek a kezére kerül, amint erre vonatkozólag a dunántuli vidéken szerzett személyes tapasztalatai vannak, ahol a környéket egészen elárasztják azok a tehenkereskedők, akik a tenyészállatvásárokon oklevéllel díjazott állatokat összevásárolják és szállítják a lefejtő gazda-ságokba, amelyek szóló nézete szerint rákfenéi az állattenyésztésnek. Ezt illetőleg a következő indítványt terjeszti a szakosztály elé:

„Az ÖMGE. keresse meg a székesfővárost, hogy a tejgazdaság és saját fogyasztói közös érdekében a városnak tejjel való ellátását saját kezelésbe venni sziveskedjék, avagy termelők szövetkezete által eszközölje úgy, hogy az ország tenyészállatállományát pusztító lefejtő tejgazdaságok a szállítástól kizárassanak.”

A javaslatban foglaltak kétségen kívül nehezen keresztülvihető dolgokat tartalmaznak, de szóló szerint az ország állatállományának fejlesztését szívükön viselőknék még a lehetetlenséggel is meg kell küzdeniök.

A másik dolog, amelyre reátérni kíván, azon helytelen állapot, mely a tejtermékek értékesítési és szállítási viszonyai szempontjából fennáll. Ennek szanalása szempontjából javasolja, hogy: „a földmivelési és kereskedelmi miniszterek felkérendők, hogy a tej és tejtermékek szállítá-sát nagyobb távolságra hűtőkocsik szaporítása és gyorsabb élelemszállító vonatok beállítása által lehetségessé tenni sziveskedjenek.”

Ezzel kapcsolatban rámutat szóló a tejszövet-kezetekre, amelyek jelenlegi szervezetükben, hacsak nem akad egy lelkes taguk, aki buzgó fáradozással minden összeköttetését a szövetke-zet érdekében latbaveti, csak tengődnek.

Teljes mértékben osztja szóló előadó azon nézetét, hogy az állatlétszámösszeírás mai szer-vezetében helytelen alapokon nyugszik s kész-séggel teszi magáévá az előadásnak a tétemény-képesség fokozására („Zucht auf Leistung“) vo-natkozó javaslatait is s e téren az 1894. évi XII. t.-cz. revízióját, állattenyésztési szövetkeze-tek létesítését, az állatbiztosítás szervezését,

nemkülönbén azt tartja szükségesnek, hogy „az állattenyésztési kérdéseknek országos ren-dezése czéljából is a gazdák érdekképviselete minél előbb megvalósuljon és törvénybe foglal-tassék“. (Általános élénk helyeslés.)

Elfogadásra ajánlja előterjesztett javaslatait.

Koppely Géza a határozati javaslatot teljes készséggel magáévá teszi és a maga részéről is hálás elismerését fejezi ki előadónak nagyjértékű tanulmányáért. A határozati javaslat 1. pontjá-nak megfelelő helyére a „kecske-, házinyul- és baromfitenyésztés“ kitételt pótlólag felvételni javasolja.

Serbán János is csatlakozik az előtte szóló-k-hoz abban, hogy a szakosztály az előadónak nagy tudásra és szakavatottságra valló előadá-sáért elismeréssel tartozik, annál is inkább, mert sehol annyi tájékozatlansággal nem találkozunk, mint éppen ebben a kérdésben, dacára annak, hogy csaknem mindennap mindenki foglalkozik azzal.

A határozati javaslatot változtatlanul elfogadja és pedig azért, mert az nagy általánosságban van tartva és évek hosszu sorára kiterjedő mun-kásságot jelöl ki, amelyet követni kell. Hang-súlyoznia kell azonban, hogyha bárkinek is holnaptól kezdve korlátlan hitel rendelkezésére bocsátatnék, kénytelen volna bevallani, hogy a határozati javaslatban foglaltakat azonnal végre-hajtani nem volna képes, különleges és — saj-nos — leginkább gazdaságilag elmaradt kultu-ránknál fogva. (Ugy van!) Olyanokat követeljünk tehát a határozati javaslatban, hogy ne kockáz-tassuk az általános és czélszerű kívánságoknak érvényesülését. Ezt kívánja figyelembe ajánlani akkor, amidőn különböző irányu és talán nem is szorosan az állattenyésztéssel kapcsolatos módosítások hangzottak el az eddigi felszólá-lók részéről. Hiszen szóló is, mint gazda, szive-sen venné például Elek Ernőnek az abraktakar-mányokra vonatkozó javaslatát, de hát az állat-tenyésztés a mezőgazdaság minden kérdésével (a parcellázásokkal is) kapcsolatos és az egész mezőgazdaságot felölölő kívánságokkal csak kockázatjuk az előterjesztett határozati javas-lat sikerét.

Előadó előterjesztésében arra buzdított, hogy haladjunk az állattenyésztés terén; ezt minden-esetre helyesli szóló is, ugyis mint gazdatársadalmi ember és mint régi és lelkes hive ennek az egyesületnek, aki azzal csaknem teljesen össze-nőtt. De hát magunk között vagyunk, nincs értelme annak, hogy az igazságot elpalástoljuk: ki más tett valamit vajjon a mulban eddig is, ki tette azt a keveset is, amelyet felmutatni képesek vagyunk, ha nem a földmivelésügyi minisztérium-tervékenysége? Hiszen egy rendszeres akciózt országosan szervezni képtelenek vagyunk! Ezzel csak reá kíván mutatni a javasolt állattenyész-tési egyesületek létesítésére és aggályát fejezi ki aziránt, hogy azt keresztülvinni képesek leszünk. Arra kell törekednie a gazdatársadalomnak, hogy önálló legyen, független minden kormánytól; ez az igazi egyesülés, mert hiszen hová jutunk akkor, ha amint a tárgyalás folyamán hivat-kozás történt arra, hogy a tenyésztő a felnevelt üszőért prémiumot kapjon. Így minden kis-gazda a kormánytól fog függni. (Élénk tetszés.)

Itt van a másik kérdés, a díjazások ügye. Kétségtelen, hogy mindenki nagyon is tudatában van annak, hogy a díjazás mai szervezetében nem megfelelő. Hiszen közismert tény, hogy egész vármegyék vannak, ahol egy tisztességes, díjazt érdemlő tehén nem található, de hát a díjazást meg kell tartani és ilyen szegény vidéken még azért is díjazták azt az állatot, mert gazdája

megtisztítva vezetteti elő. Képtelenség tehát az, hogy ezirányban egységes szabályrendelet alkot-tassék, olyan, amely arra a mezőgazdaságilag fejlett vidékre épp úgy alkalmazható legyen, mint oly vármegyére, ahol tisztességes állat nincs is. Hogy azonban e téren nem történt semmi, azt szóló nem fogadja el. Nagyon is sok történt, de a mult mulasztásait egyszerre pótolni merő lehetetlenség. Ma nagy hivatalos apparátus áll ezen a téren rendelkezésre; ezelőtt 14 évvel azonban Pirkner János egyedül állott, s 20 év előtt 48,000 korona volt az állat-tenyésztési büdzsége felvéve azon az oldalon, ahol ma 6 millió korona áll. Ma már 43 kerület gazdasági felügyelői szorgalmazták azt, hogy legalább minden 80—100 tehénre essék oly bika, mely saját négy lábán tud ahhoz elmenni. Ilyen állapotok lévén, nem tudja szóló kötni magát ahhoz, hogy csak megfelelő tenyészbikát vásá-roljunk. Azt is nagyon jól tudja, hogy azok, akik a vidéken az apaállatvizsgálatokon jelen vannak, igen sokszor kénytelenek szemé hunyni és az apaállatok 70%-át a „jobb mint semmi“ alapján meghagyni és ki nem selejtezni. (Igaz! Ugy van!) E téren tartja szóló szükségesnek a gazdatársadalom közreműködését oly irányban, hogy a képviselőház a szükséges anyagi esz-közöket rendelkezésre bocsássa.

Sok szó esett a lefejtő gazdaságokról és tö-meges borjupusztításról is. Kötelességének tartja megjegyezni, hogy a lefejtő gazdaságokban nem lát olyan veszedelmet s egyáltalán e téren s a tehénkivétel terén a kép nem olyan sötét, mint azt Inkey báró esetelte. Kérdi, hogy országos átlagban, ahol nem mintaszerűen kezelik a tehenet, hány évi turnusban kell a tehen-állományt kimustrálni és mennyit kell külön-böző bajoknál fogva kiküszöbölni? Akkor ked-vező számitással egy hatos turnust fog kapni. Kérdi, mi történjék a tehenekkel s kérdi, vajjon az a pestvidéki gazda, aki lefejtő gazdaságra rendezkedett be, vajjon tenyészértékkel bíró állatot vásárol-e? Csakis kénytelenségből teszi ezt, mert a tenyészértéket egyedenként 80—100 K.-val külön kell fizetnie. Nekünk nem kell hizó ökor, legyen csak tejelő tehenünk és ha a kiszagdák közt akad még olyan, aki ökröt tenyész, vegyük meg, hizlaljuk és nagy áron fizetessük meg. Azt is figyelembe ajánlja szóló, hogy míg 15 év előtt a szarvasmarhaállomány 75%-a magyar fajta volt, most ugyanannyi %-a nyugati fajta s míg a magyar ökör azelőtt 12—15 éves korá-ban, addig ma a tarka ökör 4—5 éves korában kerül a fogyasztó asztalára.

A helyzet tehát korántsem olyan sötét, mint egyesek azt feltűntették és ami magát az állat-összeírásról illeti, azt e téren tájékozottanok az állatlétszámösszeírás jelenlegi szituációjánál fogva el nem ismeri. Megnyugtatóan azonban e helyen is megjegyzi, hogy február végén egy lajstromos állatösszeírás lesz, melynek ered-ménye már márczius hó végén publikálni fog. A maga részéről szivesen járul hozzá előadó azon javaslatához, hogy az állatösszeírás 5 éven-ként eszközöltessék azon czélből, hogy óriási vagyont képviselő állatállományunk nagyságáról mindig a tényleges helyzetnek megfelelő tudomással bírjunk.

Ugyanigy áll a helyzet a borjupusztításnál is. Minden borjut fel kellene voltaképpen nevelni, amely továbbtenyésztésre alkalmas. Tényleg azonban a gazda a borjuk 60—70%-ánál többet nem képes felnevelni 30—40%-a a borjuállo-mánynak pedig levágásra kerül és pedig — s itt a hiba — 3 hetes korában, ahelyett, hogy 4 hónapos korában vágnák le. Az volna a helyen-

DECKERT és HOMOLKA
ELEKTROTECHNIKAI GYÁR
Budapest, VI., Izabella-utca 88.

Ausztria-M gyarország legrégibb és legnagyobb beszerzési forrása mindennemű erős- és gyenge-áramu cikkekben. Szállít és szerel: **csengőket, távbeszélőket, villámhárítókat, biztonági berendezéseket, községi és gyári tüzjelzőket, elektromos vizállásmutatókat, órákat és tavhőmérőket, villamos világítási és erőátviteli berendezéseket** saját külön teleppel vagy anélkül **gazdaságok, kastélyok, gyárak és fürdőhelyek** részére. **A pneumatikus csőpostaipar magyarországi megalapítója.** Szükség esetén kérje árjegyzékünket és köl/ségvetésünket.

való, hogy 500,000 borju ne 30 ezer, hanem 160—240 ezer mázsa húst reprezentáljon. Ezen megjegyzésével szóló egyáltalán nem kívánja a husrágóság kérdését érinteni, mert nagyon jól tudja, hogy a mi kis országunkban, mikor közvetlen érintkezésben vagyunk a külfölddel, nem a mi szűk viszonyainktól függ az árak szabályozása és a székesfővárosi ülésen sem fogják ezt a kérdést szabályozni. (Élénk helyeslés.) Egyébként az olcsóságot vagy drágaságot illetőleg — ami különben teljesen relatív fogalom — amint hogy a tejtermékek nem jönnek össze olyan célból, hogy a tejtermékek árának, vagy az iparosok, hogy az ipari cikkek árának leszállítását elhatározzák, úgy akkor miért jönnének össze a gazdák azért, hogy saját termelési cikkek árát leszállítsák. A mi célunk csupán az ország állapotának mezőgazdaságunk szempontjából való fejlesztése lehet (Ugy van!) és iparkodunk is kell ezen a téren haladni, amennyire lehetséges.

Telegdy felszólalásával kapcsolatosan, utal arra, hogy amikor az urbéri elkülönítések végbementek, a törvényhozás — dícséretére legyen mondva — csak a legkritikább esetben engedélyezte a legelők egyenkénti felosztását. Az 1871: LIII. t.-cz. már korlátlanul engedte meg a legelők felosztását, míg az 1894. évi XII. t.-cz. ismét korlátozást állított fel. Ma a közös tulajdonban levő legelőknek feltörése és felszántása nemcsak megakadályoztatik, hanem a földművelésügyi miniszternek az eddigi büdzsé szerint is jelentékeny anyagi eszközök állnak e célra rendelkezésre. Németországban is még a múlt század elején olyan értelemben hoztak törvényt, hogy minden közlegelő felosztandó, míg ma ők is legalább az állatok kijáratására szükséges legelő feltörésének megakadályozását tartják szem előtt. (Általános élénk éljenzés és taps.)

Telegdy József megjegyzése után

Lóherer Andor reámutat arra, hogy azért maradtunk el az állattenyésztés terén az előadó által vázolt államoktól, mert mindent a kormányra bízunk és semmit a társadalmi tevékenységre. Utal arra, hogy a Borsodvármegyei G. E. is felirt a földművelésügyi miniszterhez az állattenyésztés érdekében, annál inkább kívánatos, hogy az OMGE. minden lehetőt elkövesse e téren.

A határozati javaslatához szólva, annak 1. pontját a következőképpen ajánlja kiegészíteni:

„... ennek érdekében kérje fel az OMGE. a kormányt, hogy az állattenyésztés fejlesztésére szükséges pénzeszközöket bocsássa a földművelésügyi miniszter rendelkezésére.”

Gorove László nagy súlyt helyez arra, hogy a szóbanforgó kérdések állandóan napirenden tartassanak, hogy a magyar gazdatársadalom is képes legyen ugyanazt vagy legalább hasonló működést kifejteni, mint a külföld.

Kapcsolatban Telegdy Jásznagykunszolnok vármegyéért szóló szavaival, arra utal szóló, hogy az Alföld állattenyésztése fejlődésének legnagyobb veszedelem éppen a száraz klíma. Ezért szükségesnek véli e helyen is nyomtatékkal hang-

súlyozni a szárazság elleni küzdelem felvételének nagy fontosságát és a szalastakarmánytermesztés fokozásának kívánatos voltát.

Kifejezést ad szóló a Jásznagykunszolnokvármegyei G. E. azon véleményének, hogy a borjuvágatás korlátozandó, amelyet a saját, praktikus életből szerzett tapasztalataival is megerősít. (Helyeslés.)

Serfőző Géza a határozati javaslat 2. a) és 2. b) pontjainak mellőzését javasolja.

Vonatkozással Serbán azon szavaira, hogy a gazdatársadalom nagyobb feladatok megoldására képtelen, felkérőnek tartja szóló a földművelésügyi minisztert arra, hogy a mezőgazdasági érdekképviseletet törvényes uton mielőbb rendezze. Egy további javaslata odairányul, hogy külön állattenyésztési törvény ne alkottassék, hanem ez az amugy is revizóra szoruló mezőgazdasági és mezőrendőrségi törvény keretében történjék.

A kihagyni javasolt 2. a) és 2. b) pontok helyett a következő szövegezést ajánlja elfogadásra:

„2. Történjék sürgősen gondoskodás arról, hogy a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. mielőbb revízió alá vétessék és ennek keretében a mezőgazdasági ügyek közigazgatásának kellő ellátására a törvényhatóságoknak a szükséges eszközök megadassanak. Ezzel egyidejűleg a gazdatársadalmi tevékenység életre hívása és szervezése céljából a mezőgazdasági érdekképviseletről törvény alkottassék.”

Ujhelyi Imre éppen az elhangzott felszólalások alapján fontosnak tartja, hogy a határozati javaslatban „kívánatos”-nak kontemplált javaslatok (5.—10.) *szüks. geseknek* tüntessenek fel.

A másik dolog, aminek a javaslatban kifejezést óhajt adni, az, hogy az ellenőrző egyesületek létesítésére nagyobb súly helyeztessék, amelyeknek mintegy előkészítője a tejelő versenyek rendezése, amely téren nagy eredmények érhetők, sőt érettek is már el.

A határozati javaslat 3. pontját, mely a közös legelők létesítéséhez és a havasi legelőgazdálkodás kifejlesztéséhez a kormány anyagi támogatását óhajtja, nem kívánja ugyan mellőzni, de a javasolt intézkedésektől sokat nem vár. Hivatkozik szóló arra, hogy éppen az ország legjobb állattenyésztő vidékei a legkevésbé legelővel rendelkeznek, amely kijelentésével a legelő jelentőségét kicsinyelni éppen nem óhajtja. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan a mesterséges takarmánynövények termesztésének támogatására hívja fel szóló a figyelmet, aminek a miniszterhez intézendő feliratban is kifejezést óhajt adni. (Helyeslés.) Személyes tapasztalatokkal rendelkezik ugyanis azon a téren, hogy ahol legelők nincsenek, de a mesterséges takarmánytermesztés virágozik: állattenyésztésünk is jobb karban van, mint viszont.

Azon elhangzott észrevételhez, hogy nem kell mindent a kormánytámogatástól várni, hozzáfűzi, hogy azelőtt az elsők között szóló is 15—20 állattenyésztési egyesületet alakított, ma azonban, amikor az állami támogatás kívánása oly általános, egyesületet nemcsak létesíteni, de még átalakítani is képtelen.

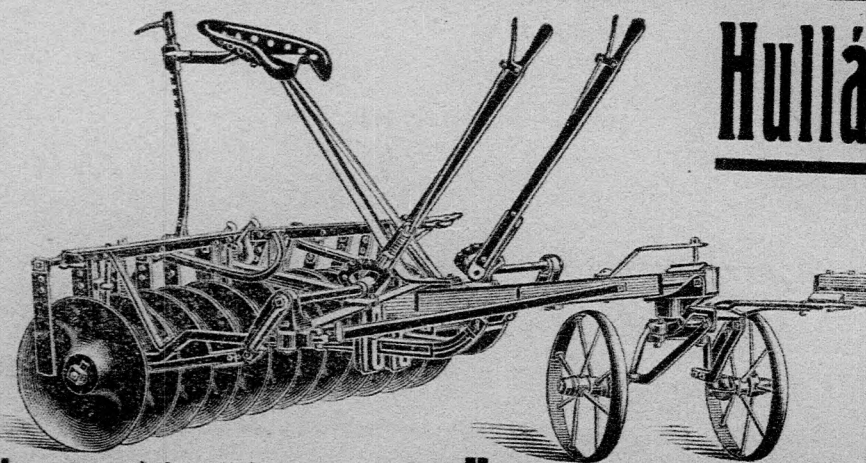
A borjupusztítás kérdésében Serbán álláspontján van és a maga részéről sem lát abban nagy veszedelemet. Utal Svédországra, ahol 1 napos korában vágják a borjút, ami nálunk természetesen tilalmazva van. Csak hogy az a lényeges, hogy a svédeknel a tejértékesítés ki-tünően van szervezve és ennek révén ők nagyban fejlesztik a tejelési átlagot.

Helyesi szóló, hogy a határozati javaslat a tejszövetkezeteket pártolja s csupán arra kéri az OMGE.-t, hogy az olyan állapotok, miszerint — bár a szóbanforgó szövetkezetek adómentessége kuriai s közigazgatási bírósági döntvényben is kimondatott — mégis a pénzügyigazgatóságok bekérlik a szövetkezetektől mérlegeiket megadóztatásuk szempontjából, megszüntetését szorgalmazni sziveskedjék. (Helyeslés.)

Szafián Lajos rámutat arra, hogy a lefejtő tehenészetek éppen azon körülménnyel fogva, hogy a lefejtés után a tehenek azonnal vágóhídra kerülnek, mekkora kárt okoznak az állattenyésztésnek. Ezt megakadályozandó, arra hívja fel szóló a figyelmet, miszerint kívánatos volna, hogy ahol végsősorban kiskisgazdákól szerzik be a jó fejű teheneket a lefejtő gazdaságok, ott a lefejt teheneket végsősorban szintén a kiskisgazdák kezére juttassák használatra. Abban a véleményben van, hogy az általa javasolt intézkedés az óriási pusztításnak gátat vetni alkalmas.

Emődý József nincs abban a helyzetben, hogy Ujhelyinek a féktelen és korlátlan borjupusztításra vonatkozó véleményét magáévá tehesse, mert szóló éppen a legnagyobb veszedelem kuforrását ebben látja s az állattenyésztés terén mutatkozó bajok okait éppen ebben a féktelen pusztításban keresi s véleményét csak megerősítik a felszólalt gyakorlati emberek kifejtett nézetei is. Utal szóló arra, hogy e helyen már ismételt vita tárgyát képezte, hogy van-e Magyarországon depekoráció vagy sem. Szóló már évekket ezelőtt kifejezést adott azon véleményének, hogyha abszolút depekoráció nem is, de viszonylagos depekoráció okvetlenül fennáll s rámutatott arra, hogy az állattenyésztés nem tart lépést a huszfogyasztással. Nem is kíván efelett vitalkozni, mert ismételtlen figyelmeztetve lett arra, hogy ezen kérdéssel csinyján kell bánni, nehogy ellenségeink abból fegyvert kovácsolhassanak ellenünk. De miután éppen Serbán figyelmeztetett arra, hogy magunk között lévén, őszintén kell a kérdésben megnyilatkoznunk, ennél fogva fenntartja azon korábban nyilvánított véleményét, hogy nekünk ezen országos veszedelem minden tőlünk telhető eszközzel meg kell gátolni, aminek legfőbb eszközét éppen abban látja, hogy a növendékállatok pusztításának bármilyen módon elejét vegyük.

A legnagyobb elismeréssel adozik Serbán fejtegetései iránt, amelyek alkalmasak arra, hogy állattenyésztési téren nekünk direktívákat szolgáltatassanak, azonban nem hallgathatja el azon kitételét, miszerint csodálkozását fejezte ki azon, hogyha Magyarországon még foglalkozik egy szerencsétlen kiskisgazda ökoránytérrel. Ezen kijelentését szóló nem tudja teljesen megérteni. Egrész, mert 1.900,000 drb borjuszaporulatot

Hullámos táresásju táresásboronák

tagadhatatlan az egyedüli tökéletes munkát végző táresásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Könnyebben jár, jobban fordít és porhanyit, mint a **homoru tárcsa**. — Mielőtt homoru tárcsaboronát vásárolna, nézze meg, avagy érdeklődjön a **hullámos tárcsásju táresásboronák** számtalan előnye felől. Mielőbbi megrendelést kérünk a tavaszi időnyre, mert a kereslet igen nagy.

Ajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VIII., Nagymező-u. 68.**

ésében Serbán állás-
széről sem lát abban
védországra, ahol 1
borjut, ami nálunk
van. Csak hogy az a
él a tejértékesítés ki-
nek révén ők nagy-
agot.

határozati javaslat a
s csupán arra kéri
állapotok, miszerint
tkezetek adómentes-
bírósi döntvény-
s a pénzügyigazgató-
zetektől mérlegeiket
ából, megszüntetését
(Helyeslés.)

arra, hogy a lefejtő
ülménél fogva, hogy
zonnal vágóhidra ke-
nak az állattenyész-
adó, arra hívja fel
nt kívánatos volna,
gazdákól szerzik be
jő gazdaságok, ott a
s szintén a kisgazdák
a. Abban a vélemény-
vasolt intézkedés az
tni alkalmas.

n a helyzetben, hogy
orlátlan borjupusztí-
t magátéva tehesse,
gyobb veszedelmek
állattenyésztés terén
n ebben a féktelen
ényét csak megerő-
nyent emberek kifejtett
hogy e helyen már
zte, hogy van-e Ma-
rte sem. Szólok már
ott azon véleményé-
oráció nem is, de
kvetlenül fennáll s
állattenyésztés nem
sal. Nem is kíván
telten figyelmeztetve
csinnyán kell banni,
fegyvert kovacsol-
tán éppen Serbán
agunk között lévén,
megnyilatkozunk,
corában kinyilvání-
nk ezen országos
telhető eszközzel
obb eszközt éppen
kállatok pusztításá-
vegyük.

adók Serbán fej-
lmasak arra, hogy
direktívákat szol-
allgathatja el azon
sát fejezte ki azon,
g foglalkozik egy
enyésztéssel. Ezen
teljesen megérteni.
borjuszaporulatot

lehet évenként számitanunk, amelynek fele
bikaborju, másik fele üsző, nem érti meg, mi
történjék a himnemü borjokkal. De másfelől
csak természetes, hogy nekünk a gazdák érde-
keit kell szem előtt tartanunk s az is elvitat-
hatlan, hogy hármennyire fejlődik is a magyar
ipar és vétenek alkalmazásba a gépek a mező-
gazdaságban, mégis az első fontosságú igavonó
a barom, az ökör marad. Konstatálja szóló,
hogy az állattenyésztés terén mutatózó bajok
legkardinálisabbja, hogy állatvásárainkon ösz-
szel a sovány ökör ára tulságosan magas,
amelynek következménye az, hogy nem kerül
elegendő hus a piacra. Ennélfogva hizlalással
az emberek nem foglalkoznak, miután ez meg-
szűnt immár jövedelmező lenni. Ismétli tehát,
hogy Serbánnak minden egyes szavát a leg-
nagyobb készséggel és örömmel aláírja, csupán
a szóbanforgó kérdésben kifejtett véleményét
nincs módjában magáévá tehetni. Ebben a kér-
désben szóló Gorove László indítványához járul
hozza.

Bár a legnagyobb elismeréssel tartozik elő-
adónak valóban magas színvonalon álló tanul-
mányáért, mégis egy hézagot lát abban, amelyet
az indoklás után a határozati javaslatban is
felvetni kért és amely hézag pótlására a kö-
vetkező javaslatot terjeszti a szakosztály elé:
„az állattenyésztési szakosztály szükségesnek
tartja oly törvényhozási vagy közigazgatási kér-
déseket életbe léptetését, melyek a korlátlan
borjupusztítást megátolják.”

Meskó Pál a 6. pontot a következő szigorubb
szöveggel óhajtja stilizálni: „Szervezni kell
állattenyésztési egyesületeket és szervezeteket
s ezeket részesítse a kormány megfelelő anyagi
támogatásban.” Ugyanígy átfogalmazandónak
tartja a 9. pontot is.

Rubinek Gyula nem óhajtott a kérdésben
felszólalni, de Emödy benyújtott javaslata
készteti felszólalásra. Ennek kapcsán azonban
először az éppen Emödy által aposztrofált
Serbán beszédére tér rá. Szólok a legnagyobb
elismeréssel adózik Serbánnak gyönyörű, tartal-
mas, irányító beszédéért, amely a szőnyegen
fekvő kérdést teljes mértékben megvilágította és
csak örömmel tölthet el bennünket, hogy az
ország állattenyésztési ügyeinek ilyen kiváló
gondolkozású vezetője van (Élénk éljenzés),
mert így megnyugvással tekinthetünk az állat-
tenyésztés jövője elé, nemcsak annak fejleszté-
se, irányítása tekintetében, de abból a szem-
pontból is, hogy bennünket a jövőben olyan
meglepetések, hogy állatállományunk külföldi
invázióknak lesz kitéve, érni nem fognak.

Serbán beszédének szóló nézete szerint éppen
az a legértékesebb és legértelmesebb része,
amelyben rámutat arra a lehetetlen állapotra,
hogy Magyarországon még mindig akadnak ökör-
tenyésztők, ahelyett, hogy az ugyanazon költ-
séggel nagyobb jövedelmet nyújtó tehéntenyész-
téssel foglalkoznának. Miután az egész művelt
Nyugat állattenyésztése ebbe az irányba megy
át és miután ez egyetlen módja a depekoráció
megszüntetésének s annak, hogy a fogyasztót
kellő tejjel és hússal lássuk el, ebben az irány-
ban kell a mi állattenyésztésünket is vezetni.

A növendékállatok és borjuk pusztításának
kérdéséről szólva, a gazdálkodási viszonyoknak
Emödy által javasolt korlátozása veszedelmes
precedenst képezne s a törvényhozásnak kész
kaput nyitnánk arra, hogy beavatkozzék a ma-
gángazdálkodás irányításába. De egyébként is
elképzelhető-e, hogy más legyen bírja annak,
vajjon az az üsző tenyészképes-e, mint éppen
maga a tenyésztő? Arról nem is szól, hogy a
javasolt intézkedés kivihetetlen s azonkívül meg-
drágítaná a városi népesség megélhetését, amely
maga tiltakoznék a forgalom ilyen korlátozása
ellen. Kéri szóló a szakosztályt, hogy minden
ily gátló intézkedést perhorreszkálván, a korlá-
tozás ellen foglaljon állást.

Elek Ernő ismételt felszólalásában az abrak-
takarmány szállítási kedvezményezésének szük-
ségességét fejtegeti s arra utal, hogy ezen ked-
vezmények elől való elzárkózás az állam részé-
ről csak önző és rideg fiskális politika lehet.
Éppen az ügy nagy fontosságára való tekintettel,
az OMGE. többszöri felterjesztéseinek ered-
ménytelensége dacára is, a kérelem megismét-
lését szükségesnek tartja.

Emödy József ellentmondást lát Serbán és
Rubinek fejtegetéseiben, akik mind a ketten azon
nézetüknek adtak kifejezést, hogy a borjut nem
szabad háromhetes korában levágni s több
hust kell produkálni és egyúttal perhorreszkál-
ják azt, hogy a legtöbb hust termelő ökör-
tenyésztéssel behatóan foglalkozzék a gazda-
közönség. Másfelől Rubinek azon aggodalmával
szemben, hogy a borjuvágatás korlátozása ma-
gánjogba ütköző cselekmény volna, azt állítja,
hogy nézete szerint ez esetben pl. a filloxera
pusztítását célzó intézkedés is magánjogba
ütköző.

Serbán János konkrét példát hoz fel első be-
szédében foglalt fejtegetésének igazolására, amely-
ben az ökörtenyésztés célszerűtlenségével fog-
lalkozott. Egyúttal rámutat arra, hogy nemcsak
a fővárostól távolabb fekvő, hanem a központi
tejesarnok kötelekében levő és a főváros mellett
fekvő gazdaságok is már kénytelenek áttérni
arra, hogy saját maguk neveljék fel a szükséges
állatállományt.

Emödy József megemlíti, hogy szóló és Serbán
két különböző állásponton vannak, mert míg
utóbbi fejtegetései során a szilaj természetű
magyar fajta ökröt, addig szóló a nyugati tarka
fajt tartja szem előtt.

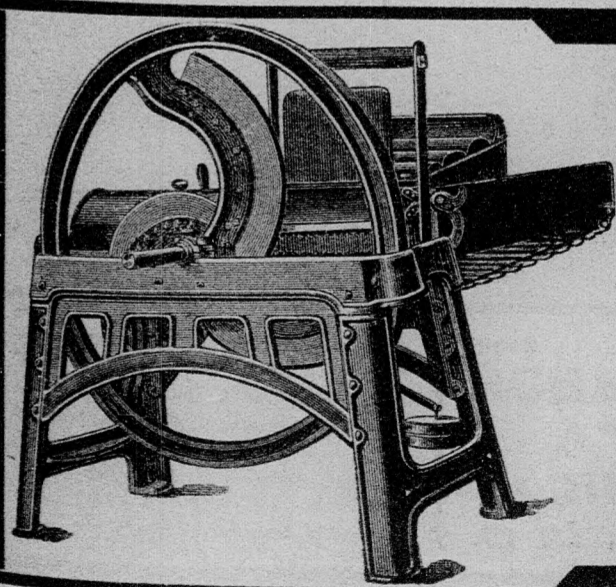
Hammersberg Jenő elnök két pontot kíván
érinteni, amelyet a határozati javaslatban nél-
külöz és amely nem is említettett és habár
nincs is kilátás arra, hogy az általa javasolandó
ezen intézkedések a közeli jövőben megvalósít-
hatók legyenek, mégis a kérdés folytonos ében-
tartása szempontjából azokat a határozati ja-
vaslatba felvételni kívánja.

Felveti a kérdést, hogy mi szabja meg a ter-
melésnek, a produkciónak a határait? Termé-
szetesen a kereslet nagysága, mert ha nagyobb
a kereslet, ez a körülmény a termelőt is nagyobb
termelésre ösztönzi. Ez a két dolog egymással
összefüggésben van s a produkció végtelenbe
menésének akadályai viszont a természeti viszo-
nyok és fizikai akadályok. Mi tudnánk Európá-

ban talán ötször-tízszer annyi állatot is értéke-
síteni jó áron, ha meg volna a kellő termelésünk
és hogyha az fokozható lenne olyanformán,
amint az a határozati javaslatban is kontemplálva
van és amint ezen magas színvonalú és igazán
tudományos tapasztalati értékkel bíró vita során
kifejezésre is jutott. A legnagyobb bajunk éppen
az, hogy kellő mennyiségű takarmányt ter-
mesztelni nem vagyunk képesek s legelőink sin-
csenek olyan állapotban, hogy nagyobbmenyi-
ségű állatot lehetne állandóan nevelni, sem
a téli takarmányozásra elegendő mennyiségű
takarmányunk nincs. Ennek oka a fizikai kö-
rülkörülményekben keresendő, abban, hogy egy-két
elegendő nedvességű esztendő után mindig két-
három száraz év következik, amikor a gazda a
megfelelő nedvességű idő alatt felszaporodott
állatállományának nagyrésztétől kénytelen meg-
válni. Ebből következik, hogy nem megy előre a
mi állattenyésztésünk sem numericze, sem pedig
kvalitatively, amint annak előremenni kellene
és amint előremehetne a kereslet nagyságánál
fogva. Ezen az állapotban minden körülmények
között segíteni kell, ami — belátja szóló —
minden bizonynyal nagy befektetést igényel, de
amely befektetés a gyümölcsét busásan meg-
hozza. Ezekre való hivatkozással felhívja szóló
a figyelmet egy megfelelő vízszabályozási rend-
szer életbe léptetésére Magyarországon, amely
megakadályozza azt, hogy azok a területek,
amelyeken eddig is sok állatot tenyésztettek,
buja legelőt adtak nyáron is: szárazza tétes-
senek és hogy a kisebb folyamok gáttakkal lát-
tassanak el, vizraktárak álltassanak fel és
hogy a nagyobb folyók folyton hajózható álla-
potban tartassanak. A másik dolog, amelyre a
szakosztály figyelmét felhívni kívánja és amelyet
nem kevésbé fontosnak tart, a juhtenyésztés
kérdése. Foglalkozik azokkal az okokkal, amelyek
miatt juhállományunk évek óta csökken s reá-
mutat arra, hogy egyik legnagyobb baj kut-
forrását e téren éppen abban látja, hogy az
egész világ gyapjuja hozzánk vámentesen jön.
Éppen ezért kívánatosnak tartja, hogy a hatá-
rozati javaslatban egy passzus vétecsék fel abban
az értelemben, hogy a törvényhozás az ezután
megkötendő vám- és kereskedelmi szerződések
megkötésénél a gyapjut is bizonyos vámvédelem-
ben részesítse.

Jeszenszky Pál előadó a nagyon is előrehala-
dott időre való tekintettel lehető röviden kíván
reflektálni az elhangzott felszólalásokra.

Telegdi Józsefnek a feltétlen legelők létesí-
tésére vonatkozó, nemkülönben az erdőörvény
reviziójával kapcsolatban álló határozati javas-
latának csak első részét proponálja előadó el-
fogadni s ezt is azzal a módosítással, hogy a
kötött birtokokon levő sikerdők csak a tulajdo-
nosok kérelmére legyenek felmenthetők a fel-
erdősítési kötelezettség alól s legyenek feltétlen
legelőkké átalakítandók. A nem kötött birtokok
szikes, tőzeges, homokos talajának feltétlen
legelőkké leendő átalakítására vonatkozó javas-
lat oly megkötése volna a szabad rendelkezési
jognak s annyira nem kivihető, hogy a Telegdi
által javasolt ezen kívánalmat mellőzni kéri.
(Helyeslés.)

Kukoriczszártépők, répvágók, szecskavágók, füllesztők, járgányok

a legjobb és legmodernebb kivitelben, olcsó árak és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf-Melichar Ferencz == Magyarországi vezérképviselése: ==
SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

oronák

na, mit a magyar-
bban jár, jobban
eru tárcásboronát
u tárcásboronák
szí idényre, mert
szésggel szolgál:

FERENCZ

6-u. 68.

Elek Ernőnek az abraktakarmányok és tenyészállatok szállítási kedvezményére vonatkozó kívánságát a maga részéről is helyesnek tartja s utal arra, hogy az OMGE. ezen kívánság teljesítését már a múltban is a legmesszebbmenő mértékben szorgalmazta, sajnos azonban, csekély eredménnyel. Most már arra való tekintettel, hogy a folyó év január elsejétől lépett csak életbe az új szállítási tarifa a MÁV. vonalain, alig hiszi szóló, hogy a kormány ezen kívánalmunkat teljesítene, amely körülmény azonban nem zárja ki azt, hogy a dolgot ismételtén is kérjük és követeljük. Hasonlóképpen helyesnek és elfogadandónak tartja Eleknek a takarmánykivitel megnehezítésére vonatkozólag beterjesztett javaslatát. Ami azonban Elek Ernőnek a külföldről behozandó tenyészállatoknak adandó vámkedvezményt illető javaslatára vonatkozik, ezt magáévá nem teheti és indítványozót annak visszavonására kéri, még pedig két okból. Először azért, mert ez az intézkedés visszaélésekre adhatna alkalmat, másodsor pedig a tenyészállatokra kivett 30 koronás vám oly csekély ezeknek az állatoknak drága beszerzési árához viszonyítva, hogy e tekintetben kedvezményezés szükségessége nem forog fenn. Ugyancsak helyesli Elek Ernőnek az ojtóanyagok lehető ingyenes forgalomba hozatalát célzó javaslatát. Egyben rámutat arra, hogy az OMGE. ezirányban már több ízben lépést tett s örömmel jelentheti, hogy az ojtóanyagok termelését most már az állam is a kezébe vette s azokat ha egyelőre ingyen nem is, de előállítási áron bocsátja rendelkezésre, szemben az ojtóanyagokat forgalomba hozó magánintézeteknek drága áraival.

Inkey Pál bárónak az abraktakarmányok kedvezményes szállítására, továbbá hűtőkecsik beállítására vonatkozó javaslatai megegyeznek az előbbieken említett javaslatokkal, melyeket előadó magáévá tesz. Elfogadja az állatbiztosítás szervezése tárgyában tett pótjavaslatot is. De nem járul hozzá előadó Inkey báró azon indítványához, hogy a lefejt gazdaságok a főváros tejjelátásából kirekesztesenek, mert ezzel az intézkedéssel magunk ellen ingerelnők — és pedig joggal — a fogyasztókat. De e javaslat egyebként is kivihetetlen, amint ennek maga a javaslattevő is felszólalásában kifejezést adott.

Koppély Géának az első pont kiegészítésére irányuló javaslatát, amely egyebként csak tévedésből maradt ki a határozati javaslatból, előadó készséggel elfogadja.

Serbán János ömeltősága szíves volt az előterjesztett határozati javaslatot teljes egészében elfogadni, de egyttal rendkívül érdekes és osztatlan tetszéssel fogadott felszólalásában a javaslat némely pontjának kivihetlenségére rámutatni. Többek között hangsúlyozta, hogy a gazdatársadalmat a javaslatban kontemplált módon nem lehet az állattenyésztési ügyek intézésébe belevonni s nem lehetne például egységesen szabályozni az állatdíjazások módját sem. Szóló igazat ad abban Serbánnak, hogy ezek nehezen megvalósítható kívánalmak, de végtére egyszer csak meg kell ezirányban is tenni a kezdő lépéseket, mert különben alig lesz lehetséges állattenyésztésünket megfelelően fejleszthetnünk. Előadó különben hálásan köszöni t. barátjának szíves elismerését s a maga részéről örövend afelett, hogy a minisztérium állattenyésztési főosztályának vezetője egyetért az egyesületnek e kérdésben elfoglalt álláspontjával, aminek az ügy érdekében igen nagy jelentősége van.

Löherer Andor azon indítványát, hogy az 1-ső pontban javasolt anyagi támogatás enge-

délyezésére az egész kormány kéressék fel, szóló nem teszi magáévá, mert kétségtelen, hogy amennyiben felterjesztésünket az összkormányhoz intéznők, az javaslattal szemben amugy is a földművelésügyi miniszterhez tétetnék át. Szóló meg van győződve arról, hogy a földművelésügyi miniszternek magának is az a törekvése, hogy minél nagyobb hitelt biztosítson tárczája javára. A határozati javaslat vonatkozó részének eredeti szövegezését ajánlja elfogadásra. (Helyeslés.)

A féktelen borjuvágatás és növendékállatpusztítás kérdésében szóló teljesen Rubinek Gyula véleményét és Serbán vonatkozó fejtegetéseit oszja, Gorove és Emödy álláspontjával szemben és előterjesztésében is azon nézetének adott kifejezést, hogy az óriási borjuvágatásnak gátat vetni hatalmi eszközökkel teljes lehetetlenség; rámutatott azokra a tárgyalásokra, amelyek ebben a kérdésben a múltban az OMGE.-ben lefolytak, de mindezek nem találtak alkalmas mód és eszköz az állattenyésztésünket károsító ezen pusztítás kiküszöbölésére. Abban a véleményben van, hogy e téren mindenféle erélyes törvényes intézkedés hiábavaló s nem szabad a gazdák szabad rendelkezési jogát csorbítanunk.

Serfőző Géza benyújtott módosításával szemben a határozati javaslat szóban forgó részének eredeti szövegezését kívánja előadó fenntartani azért, mert az OMGE. e kérdésben már állást foglalt, sőt az új állattenyésztési törvényjavaslat tervezetét már tárgyalni is kezdtük s kikérve a gazdasági egyesületek erre vonatkozó állásfoglalását, a beérkezett vélemények alapján újból tárgyalni fogjuk. De egyebként is a múlt év június havában megtartott gazdagülés is egy külön állattenyésztési törvény alkotását mondotta kívánatosnak.

Ujhelyi Imrénnek az ellenőrző egyesületek létesítésére vonatkozó javaslatát, valamint a tejlőversenyek rendezésének organizálását célzó indítványát szóló magáévá teszi. Ugyancsak hozzájárul ahhoz is, hogy a mesterséges takarmányok termesztése gazdasági úton a legmesszebbmenőleg szorgalmaztassék.

Teljesen igaza van Ujhelyinek abban, hogy nálunk túlságosan előtérbe tolják a legelőkérdést, holott ennél sokkalta fontosabb az állattenyésztés fejlesztésének egyik legfontosabb momentumaként a mesterséges takarmányok termesztésének előmozdítása.

Szafián Lajos javaslatát előadó nem tartja helyesnek, sőt az merőben kivihetetlen is, miért is nem fogadja el.

Meskó Pál indítványához szóló szívesen járul hozzá.

Teljes mértékben magáévá teszi Hammersberg ömeltőságának a mesterséges takarmányok termesztésének előmozdítását célzó javaslatát, de nem oszja a völgygátak létesítését és a víztárolásra vonatkozó fejtegetéseit.

Rámutat előadó arra, hogy ez a kérdés az OMGE.-ben már beható megvitatás tárgyát képezte s éppen Kvassay Jenő miniszteri tanácsos, a kérdésnek legalaposabb ismerője kimutatta, hogy a javasolt völgygátak építése oly horribilis összeget igényelne, amelyet előteremteni az országnak módjában nem áll. De másrészt nem is fizetődnek ki és megfelelő mennyiségű viz sem állana rendelkezésre. Miután szóló véleménye szerint a javaslatba csak oly kívánalmak veendőek be, amelyek megvalósíthatók, ezért az a véleménye, hogy ne vétessék fel abba oly kívánalom, mely kivihetetlen, miért is kéri az elnök ömeltőságát, hogy említett javaslatát visszavonni sziveskedjék. Elnöknek a

juhtenyésztésre vonatkozólag tett javaslatát azonban s különösen a gyapjúvámok leendő leállítására vonatkozólag a maga részéről is helyesli és elfogadja.

Előterjeszti ezután előadó Ugron Zoltánnak, mint az Udvarhelyvármegyei G. E. egyik kiküldöttjének az előadói határozati javaslatra vonatkozólag írásban beadott véleményét. Ugron Zoltán a depekorációt részben a takarmányosság folyamánának, másrészt az állattenyésztés helytelen irányításának tulajdonítja. Helyesli előadónak a teteményképesség fokozására vonatkozó javaslatát s ugyancsak helyesli előadónak az állatdíjazások reformálását célzó javaslatát is.

A határozati javaslat módosítására s illetve pótlására Ugron nevében a következő javaslatokat terjeszti a szakosztály elé:

Ad 2. a): „Alapvetően ajánljuk, hogy a tenyészkerületnek meghatározott fajta bika kellő számban a község mint erkölcsi testület által szereztessek be és tartassék, míg 20 tehént tartó magánosok vagy 40 tehént tartó gazdák egyesületbe tömörülhetnek bikatartásra s ha az előirt feltételeknek megfelelnek, úgy legmesszebbmenő segítyt nyerjenek más fajta, de fajtiszta bikájuk beszerzésére és ellátására.”

Előadó e javaslatot az indokolásba, illetve miniszterhez intézendő felterjesztésbe tartja felveendőnek.

Ad 2. e): „Lehetőleg” kihagyásával megfelelő helyre „vagy jó istállóban” tétessék.

Előadó a módosításhoz hozzájárul.

Ad 4. pótlandó: „Az illető vidék gazdasági viszonyait ismerő egyénekből.”

Előadó e pótlást is az indokolásba javasolja bevetetni.

Ad 7. kibővítendő „oly vidékeken, hol nyers-tejeladás szokásban van és a gazdasági előfeltételek megvannak”.

Miután az eredeti javaslat értelmében új tejszövetkezetek létesítésénél a gazdatársadalom közreműködése mondatik szükségesnek, Ugron módosítása mellőzhető, mert a gazdatársadalmi testületek a körülményeket úgy is bizonyára mérlegelni fogják.

Ezek után kéri szóló, hogy a szakosztály az előterjesztett és elfogadott módosítások értelmében terjesztsék az igazgató-választmány elé a javaslatot. Egyttal közli előadó azt is, hogy a gazdasági kérdések iránt érdeklődő országgyűlési képviselőket az OMGE. fel fogja kérni, hogy a képviselőházban a földművelésügyi büdzsé tárgyalása alkalmával az egyesület által elfogadott javaslatok alapján az állattenyésztés fejlesztése érdekében befolyásukat latba vetni sziveskedjenek.

Elnök mielőtt a határozatot kimondaná, felteszi a kérdést, hogy azok, akiknek indítványát előadó elfogadhatónak nem tartotta, indítványukat fenntartják-e.

Emödy József és Löherer Andor indítványukat szavazás alá kéri bocsátani, de Rubinek Gyula felvilágosító szavai után, melyekben Emödy indítványát új tárgyalásra tartja szükségesnek kitűzni, Emödy József indítványát elejű, míg Löherer indítványa szavazás alá bocsáttatván, azt a szakosztály elveti.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bekezeszti.

A szakosztály által módosított, illetve kibővített előadói javaslat a következő:

Határozati javaslat.

Szükségesnek tartja a szakosztály, hogy 1. a földművelésügyi kormány a szarvasmarha-, sertés-, juh-, kecske-, házinyul- és

GÖZEKESZÁNTÁSHOZ, szállít a
gazdasági üzemekhez, téli fűtéshez
 kiválóan alkalmas
: tatali briketteket : **MAGYAR ÁLTALÁNOS**
II KÖSZÉNBÁNYA II
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
 BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19. **A tatali brikett teljesen pótolja a porosz szenet, ára azonban jóval olcsóbb. A báró Hatvány-uradalomban megejtett gözekepróbanál 11 és háromnegyed hold földszántásához szükségelt 914 kg. szőlőzati brikettel szemben csak 1000 kg. tatali brikett kellett!**

94. S
 baromfi
 költi
 költség
 dotáció
 2. A
 hogy
 a) az
 XLVIII.
 és juht
 nek ha
 tenyész
 addig,
 megfelle
 b) ho
 tenyész
 szerzés
 szergek k
 c) ho
 tása cz
 közteny
 száma s
 apaállat
 százalé
 sával le
 d) ho
 vidékek
 fejlesztés
 lag első
 rendelke
 jövőre
 mellett.
 czélul a
 sék ki;
 e) hog
 nőnemű
 részükre
 könnyű
 számban
 városi áll
 jó istálló
 f) hog
 törvényh
 3. A l
 legelőgaz
 messzem
 4. Az
 mentessé
 nek sik
 kéri —
 létesítess
 5. A m
 akként sz
 részére e
 szükséges
 gazdasági
 szoros k
 amint az
 vényben
 Szükség
 hogy:
 6. A fö
 sadalmi t
 intézésébe
 az admin
 tassa le,
 séges any
 nak termé
 7. Szer
 teket és
 a kormán
 8. A m
 sát alkalm
 létesítését
 vel előmoz
 9. Kivá
 nyésztésén
 leendő fel

ME

baromfitenyésztésnek a viszonyok által indokolt intenzívebb támogatását biztosítandó, költségvetésileg az eddiginél tetemesen nagyobb dotációról gondoskodni sziveskedjék.

2. Történjék sürgősen gondoskodás arról, hogy

a) az 1894. évi XII. és az 1908. évi XLVIII. t.-cikknek a szarvasmarha-, sertés- és juhtenyésztésre vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezésével az állattenyésztésről külön törvény alkottassék, illetve addig, amíg ez megtörténik, rendeleti uton megfelelően módosíttassék;

b) hogy annak keretében elsősorban a köztenyésztés részére szükséges apaállatok beszerzésére és megfelelő gondozására a községek köteleztessenek;

c) hogy az állatállomány számbeli szaporítása céljából az ország azon vidékeinek köztenyésztése számára, hol az apaállatok száma szerfelett csekély, a szükséges számú apaállatok beszerzése az eddig engedélyezett százalékos kedvezmény egyidejű nagyobbításával lehetővé tétessék és előmozdítottassék;

d) hogy a fejlettebb állattenyésztéssel bíró vidékek köztenyésztése részére — a minőségi fejlesztés céljából — a kormány által kizárólag első minőségű apaállatok bocsájtásának rendelkezésre az eddig szokásban volt, de jövőre felemelendő százalékos kedvezmény mellett. Az ország ezen vidékein tenyésztésül a teteménység fokozása tüzes-sék ki;

e) hogy a köztenyésztés részére szükséges nőnemű tenyészanyagot a kistenyésztők a részükre engedélyezendő olcsó kamtu és könnyű törlesztésű kölcsön útján a kellő számban és minőségben — a létesítendő fővárosi állandó tenyészállatváltási telepen vagy jó istállóból — beszerezhessek;

f) hogy az állatbiztosítás ügye ugyancsak törvényhozási uton szerveztessék.

3. A közös legelők létesítését és a havasi legelőgazdálkodás kifejlesztését a kormány messzemenő támogatással biztosítsa.

4. Az erdőtervény revíziója alkalmával mentessék fel a kötött birtokok erdőterületeinek sík része — ha ezt azok tulajdonosai kérik — a felerdősítés kötelezettsége alól és létesíttessék azokból feltétlen legelőterület.

5. A m. kir. gazdasági felügyelők száma akként szaporíttassék, hogy minden vármegye részére egy m. kir. gazdasági felügyelő és a szükséges segédként kinevezessék s hogy a gazdasági felügyelők a megyei közigazgatással szoros kapcsolatba hozassanak, épp úgy, amint az az állategészségügy terén már érvényben van.

Szükségesnek tartja továbbá a szakosztály, hogy:

6. A földmivelésügyi kormány a gazdatársadalmi testületeket az állattenyésztési ügyek intézésébe a legmesszebbmenőleg bevonja, az adminisztratív teendőket velük bonyolítja le, rendelkezésükre bocsájtva a szükséges anyagi eszközöket is, fenntartva magának természetesen a legteljesebb ellenőrzést.

7. Szervezni kell állattenyésztési egyesületeket és szövetkezeteket s ezeket részesítse a kormány megfelelő anyagi támogatásban.

8. A meglévő tejszövetkezetek prosperitását alkalmas intézkedésekkel biztosítsa, újak létesítését a gazdatársadalom közreműködésével előmozdítsa.

9. Kiváló súlyt helyezzen a hussertés tenyésztésének a tejszövetkezetek körében leendő felkarolására.

10. Állatdíjazásokra az eddiginél tetemesen nagyobb anyagi támogatás engedélyeztessék, feltételül köttetvén ki a gondos és alapos bírálat, melynek szabályzatát a kormány a gazdatársadalommal egyetértőleg állapítsa meg. Elvül mondandó ki, hogy a gazdatársadalmi testületek meghallgatásával megállapítandó átmeneti idő eltelté után díjat vagy bármely más kedvezményt csak valamely állattenyésztési egyesület vagy szövetkezet tagja kaphat.

11. Az egyesületeknél alkalmazandó ellenőrző közegek (ellenőrző segédek) kiképzése az e célból nyitandó tanfolyamon lehetővé tétessék.

12. Az egyesületek és szövetkezetek által rendezendő tejlőversenyek szervezése megfelelő támogatással előmozdítottassék.

13. A gazdatársadalom a mesterséges takarmányok természetét minden rendelkezésére álló eszközzel szorgalmazza.

14. Az ország állatállományának pontos összeírása azon alapelvek szerint, amint azt az OMGE. már megállapította, sürgősen végrehajtandó s a rendszeres állatösszeírás ötvenkénti megismétlése törvényileg elrendelendő. Felhatalmazandó egyttal a kormány ugyancsak törvényileg arra, hogy különös okok, pl. nagymérvű járvány, vagy takarmányhiány esetén az állatszámllást rövidebb időközökben is elrendelhesse.

Kivánatosnak tartja végül a szakosztály, hogy:

a) Az állattenyésztés fejlesztése és fejlődésének tetele szempontjából az abrak-takarmányok (és ezek közé sorolandó a tengeri is) szállítási díjtételei a gazdák részére helyi relációkban lényegesen olcsóbbá tétessenek, viszont a külföldre irányuló relációban felemeltessenek és mindennemű kedvezményeket — refakciákat — beszüntettessenek.

b) A tej és tejtermékeknek nagyobb távolságokról a fogyasztás helyére leendő szállíthatása érdekében a hűtőkocsik szaporíttassanak és gyorsabb élelemszállító vonatok beállíttassanak.

c) A tenyészállatok vasuti szállítási díjtételei jelentékenyebben mérséklendők úgy az államvasutakon, mint a magánvasutakon.

d) Az állam az általa termelt ojtóanyagokat vagy díjmentesen, vagy a lehető legminimálisabb díj mellett bocsássa a gazdaközönség rendelkezésére.

e) Végül az állattenyésztési kérdéseknek országos rendezése céljából is a gazdák érdekvéköpiselete törvényhozási uton mielőbb megvalósíttassék.

Földmivelési és növénytermesztési szakosztály ülése.

(1910 november 23.)

Jelen voltak *Desseffy Aurél* elnökle alatt *Bacher Emil*, *Benczur Elek*, *Bernát István*, *Bolla Mihály*, *Bosányi Endre*, *Elek Henrik*, *Emödy József*, *Ehrenreich József*, *Fekete Ignác*, *Gyárfás József*, *Grüner Lipót*, *Hammersberg Jenő*, *Jutassy Ödön*, *Koppély Géza*, *Löherer Andor*, *Langfelder Ede*, *Meskó Pál*, *Mérey Ernő*, *Mocsáry Sándor*, *Malatinszky György*, *Müller Ottó*, *Nick Ede*, *Sándorházy Lajos*, *Sass Béla*, *Szabó József dr.*, *Sigmond Elek dr.*, *Szilágyi Gyula dr.*, *Schwarz Ármán*, *Tausz J. Jenő*, *Zaitschek Arthur dr.*, *Zathureczky Károly* szakosztályi tagok, a tisztviselőkkar részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Krolopp Hugó* ipari szakosztályi titkár, *Mutschenbacher Emil dr.* titkár, *Kirchner Lajos* pénztáros, *Fab-*

ricius Endre s.-titkár, *Jeszenszky Pál* és *Kosutány Tamás dr.*, mint előadók.

Az ülésről való távolmaradásukat kimentették *Kerpely Kálmán*, *L'huillier István*, *Rázsó Imre* és *Marton Andor*.

A Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete képviselőivel *Hönich Henrik* és *Bosányi Endre* tagjait bizta meg.

A szakosztály újraalakulása.

Rubinek Gyula igazgató megnyitja az ülést, melynek első tárgya a szakosztály újraalakulása. Az egyesületi tanács nevében javaslatba hozza, hogy elnökül *Desseffy Aurél* grótot, társelnökül *Desseffy Emil* grótot és *Kerpely Kálmánt* válaszsza meg a szakosztály. (Helyeslés.)

A szakosztály az egyesületi tanács javaslatának egyhangú elfogadásával elnökül *Desseffy Aurél* grótot, társelnökül pedig *Desseffy Emil* grótot és *Kerpely Kálmánt* választotta meg.

Desseffy Aurél gróf elfoglalván az elnöki széket, a maga és elnöktársai nevében köszönetet mond megválasztatásukért s az ülést megnyitja.

A dohánytermesztési bizottság megalakítása.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előterjesztésére a szakosztály a keretébe tartozó dohánytermesztési bizottságba a következő tagokat választotta be:

Elnök: *Desseffy Aurél* gróf, alelnök: *Desseffy Emil* gróf, tagok: *Almássy Imre* gróf, *Baranyay Géza*, *Beliczey Géza*, *Förster Aurél*, *Desseffy Emil* gróf, *Haracek László*, *Kállay András*, *kölcei Kende Zsigmond*, *Kerpely Kálmán*, *ifj. Kintzig János*, *Kosutány Tamás dr.*, *Löherer Andor*, *Madarassy Gábor*, *Natorp Tivadar dr.*, *báró, Pálffy Béla* gróf, *Propper Samu*, *Reusz Henrik*, *K. Ruffy Pál*, *ifj. Szabó László*, *Váczy Ambrus*, *Vásárhelyi József*, *Wekerle Sándor*, előadó: *Szilassy Zoltán*.

Desseffy Aurél gróf elnök felkérte ezután *Kosutány Tamás dr.-t*, az Országos Chemiai Intézet igazgatóját, hogy előadását megtartani sziveskedjék.

Hivatalos román támadás a magyar buza ellen.

Kosutány Tamás dr. előadó engedelmet kér, hogy a szakosztály figyelmét egy — nézete szerint — felettebb fontos esetre felhívassa.

Mezőgazdasági terményeink iránt — ugymond — néhány év óta a külföldön nemcsak jóindulat nem mutatkozik, de megügyeléseim szerint határozottan egy aknamunka foly, amelyről későbbben leszek bátor részletesebben nyilatkozni; ezen főképp az ujságokban található lekiésnylés, sőt egyenesen rágalmozás ellen ismételtén legjobb tudásom szerint úgy a „*Köztelek*”-ben, mint a „*Molnárak Lapja*”-ban szót emeltem s gondoskodtam arról, hogy közleményeink leginkább a „*Pester Lloyd*” útján a külföldön is tudomásul vétessenek, de ebbeni ténykedésemben sem visszhangra nem találtam, sem jóindulatu támogatásban semmi oldalról sem részesültem s miután a válaszadással nem bíztam meg senki, levontam belőle a konzekvenciát, mint a köztudomásszerű fogadatlan prókátor és nem holgyattam, nem erőltettem tovább a dolgot, noha nagyon jól ismerem a deák mondást: „Calumniare audacter semper aliquid haeret” s eszembe jutnak Széchenyinek szavai, melyet a *Blicknek* jeligéjéül választott. Szép esendesen elhatároztam ez okból, hogy elhallgatok. Néhány hét előtt egy román hivatalos kiadványban, tudományos alapon, olyan szemérmelen támadás történt a magyar buza ellen, hogy ez, miután az én munkámmal s nevémmel

MELOCCO PÉTER

Vasbeton- és betonépítkezések Mozaik-Terrazzó
vizierőművek, víztartány hidépítés, Fayence, keramitburkolatok, Rabitz-, műkőmunkák.
Gazdasági épületek
Iroda kirárolag VI., Nagymező-utca 51. ■■■■
istálló födékek, magtár, betonvályu stb. ■■■■
Telefon 29-94.

kapcsolatosan látott napvilágot és tisztán valótlanságon alapul, fel kellett szólalnom s a tekintetes szakosztály fog hájárni afelett, szükségesnek tartja-e, hogy czáfolatom a külföldi sajtóban is méltattassék. A dolog lényege a következő:

Előadja ezután az ügy mibenállását, mely a „Köztelek” lap folyó évi 72. számában „Hivatalos román támadás a magyar liszt ellen” egész terjedelmében közzé volt téve.

A magyar termékek ellen való külföldi támadások közül felemlíti még a következőket:

a) A cyanhidrogént fejlesztő mérges magyar babról a francia 14-ik armée corps lyoni laboratóriumában 1907-ben megállapították, hogy a magyar bab elnevezés alatt forgalomban levő babok cyanhidrogént tartalmaznak s így mérgesek, vizsgálataim folyamán kiderült, hogy a vizsgált bab nem a minálunk természetű szokott *Ph. vulgaris multiflorus* stb., hanem *Ph. lunatus*, amely a Jáva szigetén és Brit-Indiában terem, amelyben mi is találtunk cyanhidrogént, a magyar babokban azonban nem.

b) Hogy azon árpa, amely 10%-on felül tartalmaz proteint, nem minősíthető prima sörárának. A „Köztelek”-ben kifejtettem, hogy több esetben az általános feltevés szemközt a magasabb proteintartalmu magyar árpa nagyobb extrakt quotient adott, mint az alacsonyabb proteintartalmu német árpa, hogy tehát használata jövedelmezőbb.

c) Az osztrák lapok tele voltak vele, sőt olyan körözvény is érkezett hozzánk, melyben a fogyasztót óva intik a magyar árpagyöngytől, mert az kénsavval készül és talkummal van hamisítva; ez az eljárás egész Közép-Európában divatoz s vizsgálataink szerint sem az egyik, sem a másik anyagból nem jut semmi az ételbe. A kénsavból fejlesztett kénsav a borászatban és másfelé mint konzerváló szer széltében alkalmaztatik. Az alkalmazott talkum pedig az árpa gyöngysúlyának alig képezi $\frac{1}{4}$ %-át s így nyilvánvaló, hogy nem hamisítás céljából, de a rovarok és penészek elleni óvszerül szolgál a kénsavval együtt.

d) Angliában amerikai lisztet oly felirattal árulnak, hogy a vevő az első pillanatra azt gondolja, hogy magyar lisztet vásárol.

e) Cseh liszt magyar számjelszerű tábláskával került forgalomba, de másrésztől izgatnak, hogy a közönség ne vegyen magyar lisztet.

f) A magyar borok ellen ismételve intéztek támadásokat, majd hogy a hamutartalom túlságosan kevés, majd hogy a glicerintartalom túlságosan sok, míg adandó esetben vizsgálataink alapján kimutattuk, hogy a magyar szőlő a mi klimatikus és talajviszonyaink között nem respektálja a Németország által kiadott bortörvényeket, hanem egészen a saját tetszése szerint jár el s midőn a kérdéses bor vidékéről való vinczellériskola kifogástalan, tisztán kezelt termésében szintén kevesebb hamut vagy több glicerint találunk, mint rendszeren, akkor nyilvánvaló, hogy itt hamisításról nem lehet beszélni, sőt az volna a baj, ha a kérdéses bor az azon évjáratbeli hasonló vidéki boroktól eltérőleg a német szabályzatnak megfelelő összetételt mutatna.

Míg mi ily erős ellenőrzés alatt állunk s minden látszólagos okon tökélet kovácsol az irigység és tisztességtelen verseny, addig mi akadálytalanul bocsátjuk be külföldről a hamisított fűszert, a mérges pipereszereket s esetleg megbűntetjük, mint forgalombahozót, azt az elárúsító magyar kereskedőt, ami mindenesetre helytelen.

Ezek után bátor vagyok a következő határozati javaslat elfogadását tisztelettel kérni:

Határozati javaslat.

1. Értekezésem esetleg átdolgozva legalább német és francia, de lehetőleg angol nyelvre is lefordíttassék és a külföldi illetékes körökben terjesztessék.

2. Külföldi gazdasági szaktudósítók figyelmé felhívandó, hogy működési területükön a mezőgazdasági irodalmat is figyelemmel kísérjék

s a magyar mezőgazdasági érdekeket sértő vagy arra veszélyesnek mutakozó közleményekről is jelentést tegyenek.

3. A földmivelésügyi minisztérium kéressek fel, hogy a bejelentett esetet azonnal tanulmány tárgyává tésse a kísérleti állomásokon és gazdasági akadémiákon s az eredményekhez képest a téves nézeteket vagy helyreigazítsa, vagy megczáfolja, vagy a helyesnek bizonyult kifogások alapján annak szanálása tekintetében intézkedjék.

Desseuffy Aurél gróf elnök a szakosztály mély háláját tolmácsolja előadónak, aki nagy tudásával és érdekes tanulmányával igyekezett a magyar buza elleni támadásokat való értékükre redukálni és megczáfolni.

Koppély Géza elfogadja az előadó által benyújtott határozati javaslatot a kiegészítéssel, hogy az egyesület kérje fel a bukaresti osztrák-magyar konzulátus vezetőjét, hogy a román lapokban igyekezzen megczáfolni a magyar buzáról közöltét valótlan közleményt.

Desseuffy Aurél elnök arra helyezne szult, hogy a földmivelésügyi miniszter hivatalos közleményben czáfolja meg a magyar buzáról közöltét valótlan adatokat s a külföldi szaktudósítók és konzulátusok útján tésse azt közzé a külföldi sajtóban.

Lóherer Andor szerint a malomegyesületek eminens érdeke, hogy ezen támadásokkal szemben kellő erélyvel fellépjenek.

Előadó konstatálja azt, hogy a Fővárosi Malomegyesület e tekintetben a szükséges lépéseket már megtette s a czáfolat francia folyóiratokban már legközelebb meg fog jelenni.

Bolla Mihály szerint a magyar buza hírneve elleni merényletről lévén szó, a megtorló lépéseket is foganatba kellene venni, mert itt nemzetközileg is büntetendő merényletről van szó.

Meskó Pál arra kéré fől a kormányt, hogy sürgősen intézkedjék ez ügyben és a kereskedelmi szaktudósítók figyelmét is hívja fel az ügyre.

Koppély Géza felszólalása után a szakosztály a benyújtott határozati javaslatot egyhangulag elfogadta s az elnök az előadónak érdekes és tudományos alapokra fektetett előadásáért a szakosztály nevében köszönetet mondott.

Schöner-féle talajmivelési eljárás szabadalmaztatása elleni tiltakozás.

Jeszenszky Pál előadó: Nagy port vert fel pár év előtt a Demcsinszky néven ismeretessé vált növénytermesztési eljárás, amelynek lényege az, hogy a kikelő növény 3—4 hetes korában a talajból kiemeltetik és azután a palánta 3—4 centiméterrel mélyebbre ültetetik, erősebb gyökérfejlesztés, különösen oldalgyökerek fejlesztése céljából. A gyakorlati eljárásban ennek az eljárásnak jóformán semmi jelentősége nincs, mert oly körülményes s oly rengeteg kézimunkaerőt feltételező drága eljárás, hogy emiatt az a mezőgazdaságban nem alkalmazható.

Ezt az eljárást gépi uton próbálta alkalmazni Zehetmayr kormánytanácsos a neve után elnevezett magsülyesztő vetéssel. A magsülyesztő vetés egy e célra konstruált vetőgéppel történik. A gép csoroszlakarkjaira egy barázdakapa van a csoroszlá elé alkalmazva, mely az elvetendő mag számára pár centiméter mély barázdát húz. A vetőcsoroszlá után egy kupos felületű henger van a csoroszlá karjaira erősítve, mely a barázdába vetett magot egyrésztől a földbe szoritja, másrésztől a barázdakapa által vont barázdák oldalfalait összetömöríti úgy, hogy a talaj a vetés után csupa egyforma barázdából áll, amelyek a kikelő növénynek bizonyos védelmet is vannak hivatva nyújtani az időjárás viszontagságai ellen.

Zehetmayr most már a palántasülyesztést egyszerű fogasolással, illetve kéregtörő hengerborona alkalmazásával helyettesíti olyformán, hogy a vetés kikelése után 3—4 hétre, a gép által húzott barázdákat boronálással betölti s a palántákat ily módon földdel betemeti, oldal- vagy sarjgyökerek képzésére készítetve a növényt.

A Zehetmayr-féle ezen vetési eljárás alapos kipróbálás tárgyát képezte már egy Németországban, mint nálunk is a debreczeni gazdasági akadémián s a Kerpely igazgató által végzett kísérletek oly csekély többjövédelmet mutattak ki ezen vetési eljárás előnyére, amely alig jöhet számításba. A németországi kísérletek is ugyanazeket a csekély többjövédelmeket mutatták ki, úgy hogy a Zehetmayr-féle vetési eljárásnak nem lehet — legalább az eddig végzett kísérleti eredményekből vonatkoztatva — valami különösebb jelentőséget tulajdonítani.

Érdekes, hogy ezt a vetési metódust Zehetmayrral egyidőben alkalmazta egy Schöner nevű német kereskedelmi tanácsos, aki időközben elhalálozván, jogutódai — két fia — szabadalmaztatta ezt a vetési eljárást, megelőzve Zehetmayrt a szabadalom kérsében. Most már reánk nézve nem ennek a vetési eljárásnak a szabadalmaztatása, illetve a két feltaláló elsőbbségi jogának megállapítása bir fontossággal. Nekünk az mindegy lehet, hogy szabadalmaztassák-e és kinek javára ezt az eljárást, melynek gazdasági szempontból, mint említettem, különösebb fontosságot tulajdonítani nem lehet.

Annál inkább érdekel azonban bennünket az a körülmény, hogy Schöner jogutódai az egész vetési eljárást, tehát a barázdába vetett vetés boronálását is szabadalmaztatni kérték.

Ha pedig erre szabadalmat kapnak, akkor minden gazda, aki egyszerű sorvetését a vetés kikelése után 3—4 vagy több hét múlva boronáltatja, vagy fogasoltatja, ki van téve annak, hogy a szabadalom tulajdonosai ezen eljárásért, tehát sorvetett vetésének beboronálásért, a gazdától külön díj fizetését követelhetik. És elvégre nagyon nehéz megszabni azt a határt is, hogy hol kezdődik a barázdába vetés és mit nevezünk annak, mert hiszen voltaképpen minden sorvetés barázdába történő vetés, a csoroszlak által húzott barázdákba vettéven a mag.

Epp ez okból egy a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft, mint a bécsi K. K. Landwirtschafts-Gesellschaft e szabadalom megadása ellen felszólalással élt és annak Németország és Ausztria részére leendő engedélyezése ellen tiltakozott.

Azt hiszem, szükségtelen részletesebben megindokolnom, hogy a talajboronálás szabadalom ellen, mely abszolúte nem új, sőt évszázados eljárás, nekünk is tiltakozniunk kell és pedig azért, mert a szabadalom megadása Magyarországra is kérétt. Miután pedig a felszólalás határideje december 15-én lejár, bátor vagyok indítványozni, hogy:

a t. szakosztály határozza el, hogy a Schöner jogutódai által kért azon szabadalom megadása ellen, mely a barázdába vetett vetésnek a vetés időpontját követő 3—4 hét utáni megboronálása vonatkozik, sürgős tiltakozással éljen a budapesti szabadalmi hivatalnál.

Koppély Géza szerint a boronálást szabadalom tárgyává tenni nem lehet. Amerikában az új tengerművelési mód is szabadalom tárgyát képezhetne volna, de erre egyáltalában senki sem gondolt.

Hammersberg Jenő szerint az indokolásba azt kellene bevinni, hogy egy mezőgazdasági művelési eljárás nem képezheti szabadalmazás tárgyát.

A szakosztály az előadó előterjesztéséhez egyhangulag hozzájárult s ezirányban ír fel a magyar királyi szabadalmi hivatalhoz.

Ezzel az ülés véget ért.

Egy szakvéleményről.

Az OMGE. felterjesztéssel fordult a kormányhoz, melyben az ugynevezett Egyke ellen kormányzati és törvényhozási intézkedéseket javasol. Javasolja többek között az óvszerek elárúsításának korlátozását is. A felterjesztésnek erre az alponthoz vonatkozólag, miután ez higiénikus szempontokat érint, kikérte a kormány az

Országos
ményét.
hozta m
Izeli
néhány
czimü s
Tauffer

tokból
kludál,
rodóké
folyam
élelm
zésene
lassan
igy a
tenci
megron
termés
sadal
szapor
hogy a
közeg
teli r
azi a
megöv
szerü
tebb
leginka
birtok
segély
illetőle
ugylá
egy er
oly ba
póba,
mint
panasz
Az
hogy
korláto
a mu
nagy
rányár
megta
öt má
egész
török
amenn
is szo

Megt
ból, ho
közeg
érdeke
a fejle
termész
zése a
ezekné
lános
gazdas
közeg
egyke
egyke
Tanács
kereke
Miel
vissza
közeg
névebe
nézete
zását
hat sz
belefér
ból, ar
mányo
meg.
szemp
nem k
ban é

Országos Közegészségügyi Tanács véleményét. Szakvéleményét a Tanács most hozta nyilvánosságra.

Izeltől alább közöljük a szakvélemény néhány részletét, mely a „Közegészség” című szaklapban jelent meg; szerzője Tauffer Vilmos doktor:

... A népszaporodás higiénikus szempontból nézve kenyérkérdés, mely abban konkludál, hogy az emberiség fiziológiai szaporodóképessége szabadjára eresztve az idők folyamán végtelen nagy, ellenben egy család élelmezési képessége, több tápszer megszerzésének lehetősége legjobb esetben is csak lassan halad előre és egyáltalán végtelen és így a nem limitált gyermekszám a család existenciájának épp közegészségügyi szempontból megfontolható is lehet. Ezekből folyólag tehát természetes, hogy a fejlett gondolkozású társadalomban és családban az emberek a tulszaporodás ellen védekeznek és természetes, hogy a művelt és gondolkozó szülőktől a közegészségügy nevében méltányosan követelni nem lehet, hogy gyermekeiknek legalább azt a jólétet ne igyekezzenek az élet számára megővni amelylyel önmaguk bírtak. Ezen észszerű gondolkodás eredménye épp a legműveltebb és legvagyonosabb osztályokban jut leginkább kifejezésre, amiben hazánk föld-birtokos osztálya, amely az OMGE. útján segély után kiált, a limitált gyermek-számot illetőleg egyáltalában nem képez kivételt és ugylátszik, hogy fölajdulásában inkább csak egy erős osztályérdek nyilatkozik meg amikor oly baj ellen hívja az állam segítségét sorompóba, amelyben ő maga épp olyan részes, mint az a kisbirtokososztály, amely ellen panaszt emel.

Az államnak sem eszköze, sem hatalma, hogy a szaporodást mérséklő törekvéseket korlátozza vagy megszüntesse, mert amikor a munkásosztály tudatára jutott, hogy az ő nagy szaporasága saját megélhetésének hátrányára van és amikor annak korlátozását megtanulta, nincs erő és nincs hatalom, mely őt más utra téríteni képes volna. És a „közegészségügy”, mint ilyen a munkásnép azt a törekvést, hogy anyagi existenciáját javítsa amennyiben ezáltal a közegészségügy érdekeit is szolgálja, el nem ítélteti.

Megtudjuk tehát ebből a szakvéleményből, hogy a gyermekszaporaság árt a közegészségügynek, sérti az existenciális érdekeket, miért is az egygyermekrendszer a fejlett gondolkozású társadalomnak igen természetes, érthető és menthető védekezése a tulszaporodás veszélye ellen. Mindezeknél fogva az egykerendzert úgy általános emberi, mint szociálpolitikai és gazdasági szempontból elítélni nem lehet, közegészségügyi szempontból pedig az egyke egyenesen kedvező jelenség. Az egyke-ellenes feljajdulásban nem is lát a Tanács más indokot, mint az OMGE. felülkerekedett osztályöngyűségét.

Mielőtt tovább mennénk, elsősorban is visszautasítjuk azt a kritikát, melyet a közegészségügyi Tanács a tudományosság nevében gyakorol. A Tanács higiénikus nézete az óvszerek árusításának korlátozását illetőleg igenis meghallgatásra tarthat számot. Ami ebbe a gummikérdésbe belefér a közegészségügyi szempontokból, arra nézve az ő hozzáértése és tudományos tekintélye illetékesen nyilatkozik meg. De e társadalmi és közgazdasági szempontok mérlegelésére ez a testület nem hivatott; ehhez mi valamivel jobban értünk. Még kevésbé ismerhetjük el

ennek a testületnek ahhoz való illetékeségét, hogy az osztályöngyűség bélyegét üsse azokra, kiket a magyarság sorvadásának aggasztó jelenségei feljajdulásra készítettek. Ez a cinikus vádaskodás jogtalan is, méltatlan is az igazi tudományossághoz.

Különös kinövés a tudományos nagyképűségnek az az eljárás, mely a nemzeti élet szervi baját egyetlen, általa ismert szempontból akarja megállapítani. A tyukszem fájásából holt bizonyossággal lehet következtetni a szűk czipőre vagy az esős időjárásra. Nem oly bizonyos azonban, hogy valamely egyoldalú felismerés biztos következtetésekre vezessen olyan nehéz problémában, mint a népszaporodás mesterséges megakasztása. A tudós elme napvilágnál tisztább dolognak tartja, hogy a szegénység nyomása akasztja meg a gyermekszületést, a gyakorlat embere azonban azt tapasztalja, hogy a napszámosok és cselédek szegényes tüzhelyein legszaporább a gyermekserég. És már ez az egyetlen egy észlelet is elég arra, hogy a Közegészségügyi Tanács elmélete a belőle vont összes következtetésekkel együtt elhasaljon.

A tudós doktor a maga közgazdasági szemüvegén át azt látja, hogy a szaporaság megtámadja a gazdasági existenciát, mert minél több a gyermek, annál kevesebb kenyér jut nekik. Ám az élet azt bizonyítja, hogy minél termékenyebb a faj, annál erősebb, hatalmasabb és gazdagabb a nemzet is, a társadalom is. Mert nemzeteknek és társadalmaknak nem a kenyér a legnagyobb kincsük, hanem az alkotásokra képes emberi munkáerő.

A doktor ur bizonyos francia példák-ból a fejlődött kultúrában a szaporaság ellenségét fedezte fel. Nosza siet következtetését átvinni a Dunantulra; és csak azt felejtü el, hogy az egykés magyar parasztasszonyt még nem fedezte fel a kultúra. Éppen a kultúra hiánya a baj és csakis a kultúra segíthet a bajon, mely a fizikai erők mellé a ma még jobbara parlagon heverő szellemi erőt is a termelő munka részesévé teszi.

Tauffer doktor ur és tudós testülete, ugylátszik a fővárosi szociálista sajtó bemondásai alapján ismeri a magyar nép szükségait, keserveit, vágyódásait, mert Tauffer doktor csupán a munkástársadalomról beszél és éppen olyan tenorban, mint a szociálista sajtó. Pedig lám az egyke tulajdonképpen a módos kisgazdák-aládok legjellegzetesebb betegsége, melyet nem a kenyérszűkség és a lakányomor, hanem az ingatlan egykésben tartásának vágya okoz.

Persze nem követelhetjük meg a tudós orvosoktól, hogy efféle világért sem tudományos részletek tanulmányozása végett a görcsöveiket otthagyják s a gubak hazáját nyakukba vegyék. Éppen ezért nem a Közegészségügyi Tanácstól szoktunk receptet kérni gazdasági és társadalmi bajainkra. Most se volt a kormány szándékában, hogy a Tanács tudományos ábrándozását ilyen, rá nézve vadidegen terü-

letekre térítse. A kormány az óvszerek kérdésében kért véleményt. Ha megmaradt volna a Tanács ennek a tudományos szakkérdésnek a keretei között, bizonyára böles dolgokat hallottunk volna tőle. Hanem hát a doktor uraknak kedvük szotylyant a filozofálásra és a szociálistázkodásra. Ez már nem az ő kenyérük. Itt már a vonatkisiklás jelenségeivel állunk szemközt.

Reméljük, a december hó 5-én Kaposvárott tartandó egyke értekezlet megtalálja a kellő hangot és módot arra, hogy visszautasítsa a társadalmi élet problémájába való ezt az illetéktelen és káros beavatkozást. Nem fog ártani, ha a doktor uraknak onnan, a veszélyeztetett vidékekről nyomatókosan tudtukra adják, hogy a higiénikus szempontokon kívül van még egy Magyarország is a világon s aki a termékenység mesterséges megakasztását tanácsolja, a magyarság sirásói között foglal helyet.

By.

Gabona- és liszt-neműek kedvezményes tarifái.

(hm.) Hivatalos híradás szerint a kereskedelmiügyi magyar miniszter úgy döntött, hogy a mai forgalmi és gazdasági viszonyok között nem tartja megkövetelnek, hogy az államvasutak a viziut versenyének kitett viszonylatokban szállítandó egyes tömegárakra, főképpen gabonára és lisztre, a hajózás versenyére ellen kedvezmények alkalmazásával küzdelmet folytassanak. Nehogy azonban a beálló díjdrágulás a már eddig eszközölt kórtések kalkulációját megbolygassa, a miniszter a ma fennálló évadkedvezmények nagy részének érvényességét jövő évi február végéig meghosszabbította.

Ez a miniszteri döntés nagyon is érinti ama gazdák érdekét, kiknek birtoka behajózásunk mentén fekszik. Ezért szükségesnek tartjuk a kérdéssel behatóbban foglalkozni.

Az ügy előzményei a következők:

Baross Gabor annakidején meg akarta törni az osztrák érdekek szolgálatában álló Dunagőzhajózási Társaság hatalmát. Ez okból a MÁV. keretében hajózási versenyvállalatot létesített, mely utóbbiból a ma fennálló Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T. fejlődött ki. Azonkívül a hatalmaskodó Dunagőzhajózási Társaság ellen a MÁV. vonalain vizi versenydíj-tételeket, ugynevezett évadkedvezményeket állapított meg, mely utóbbiak hivatva voltak a MÁV. vonalaira forgalmat terelni. Ily kedvezményes tarifákat engedélyeztek faneműek, szilva, gabona- és liszt-neműek stb. részére. Hogy a speditőröknek, forgalomszerzési szolgálatuk ellenében, bizonyos jutalék jusson, ezen kedvezményeket vissziéritési uton, azaz refakciós alakjában engedélyezték. Ez annyit jelent, hogy ezeket a kedvezményes tarifákat utólagosan csak az esetben vehették igénybe, ha a szállító beigazolta, hogy a kikötött árumennyiséget, ugynevezett minimális kvantumot a megállapított viszonylatokban vasuton tényleg szállította. Az illető szállító aztán a refakciós engedmény egy részét jutalék czimén magának tartotta meg. Az évadkedvezmények tehát nem tisztán vizi versenytarifáknak tekintendők, hanem hivatva voltak a magyar imperialisztikus tarifapolitika érdekeit is szolgáltni.

Idők folyamán a MÁV. a gabona- és liszt-neműekre fennálló évadkedvezményeknek refakciós jellegét beszűntette, azaz kimondta, hogy eme tarifákat mindenki, már egy kocsirakomány szállítása esetén is igénybe veheti, vagyis azokat rovatolás útján alkalmazta.

Három évvel ezelőtt a MÁV. fiskális érdekek által vezetve, ezen évadkedvezményeket a téli

hónapokban, azaz december 1-étől február végeig tartó időtartam alatt 15%-kal megdrágítva bocsátotta a szállító közönség rendelkezésére, azzal érvelve, hogy télen behajózásunk szünetel, tehát versenytől nem kell tartania.

Mindezen kedvezményeket a miniszter, mint már előbb említettük, most megszüntetni akarja.

Annak illusztrálására, hogy milyen fuvarkülönbségek vannak a behajózás, továbbá a vasutak évadkedvezményes és rendes tarifái közt, szolgáljanak a következő adatok:

Ez év folyamán szállított behajózásunk teljes uszályrakományi gabonát a *pancsora—budapesti* viszonylatban; a tavaszi évadban métermáz-ánként 59—62, közvetlenül az aratás után 77—80 fillérjével. Ezzel szemben ezen viszonylatban a vasutak rendes díjtétele 251 f., a nyári évadkedvezményes tarifa 139 f., a téli pedig 157 fillért tesz ki.

Pancsóról—Wien-ig volt a hajózási tarifa 117—120, illetve 141—144 f., ellenben a vasuti rendes díjtétel kitesz 344, a nyári évadkedvezményes 223, a téli 250 fillért.

Az *eszék—budapesti* relációban volt a hajózási díjtétel 55, illetve 67 f., a vasuti rendes tarifa 158, az évadkedvezményes 97, illetve 110 fillér.

A *szeged—budapesti* viszonylatban kitett a hajódíjtétel 59—62, illetve 79—82 fillért, a vasutaké pedig 113, illetőleg 99 fillért.

Már ezek az adatok is eléggé igazolják, hogy a vasut igen sok viszonylatban egyáltalában nem volt versenyképes a behajózással szemben, mert olyan tömegárucikknek, mint aminő pl. a gabona vagy liszt, a két szállító eszköz tarifái közt fennálló 60—100 filléres különbségek úgyszólván kizárják a verseny lehetőségét.

De azért ezen évadkedvezmények a magyar gazda érdekét szolgálták, mert egyrészt a vasuti kedvezményes tarifák határt szabnak a behajózás, azaz egyrészt idegen érdekeket szolgáló vállalatok fuvaremeléseinek, másrészt szűkebb korlátok közé szorítják a spekulációt. Ezen évadkedvezmények módját nyújtották a gazdának arra, hogy a téli hónapokban esetleg beálló kedvező konjunkturákat maga is kihasználhassa, mert sok viszonylatban a behajózási és vasuti fuvartarifák közti különbségek a tőzsdei szokásos report mérvét túl nem lépik.

Különös fontos szerepet játszanak ezen gabona évadkedvezmények a kukorica értékesítésénél. Ugyanis tudvalevő dolog, hogy ez a gabonánem, az aratás utáni hónapokban, csak vasuton szállítható, mert a friss tengeri a hosszú időt igénylő hajózási szállítás alatt megdohosodik, elromlik. Másrészt az is köztudomású, hogy a tengeri leginkább a téli hónapokban kerül fogyasztásra, valamint az is, hogy hazánk tengerit termeszti megyéi — a Bánság — a víz mentén fekszenek. Minthogy tehát a kukorica-termés jelentékeny része az őszi hónapokban kerül eladásra, a gazda, illetve a közvetítő kereskedő kalkulációjának alapjául a kedvezményes vasuti tarifák szolgálták, azaz a budapesti, illetve a bécsi tőzsdei ár, levonva ebből az esedékes kedvezményes vasuti fuvar.

Az évadkedvezmények megszüntése után a normális vasuti díjtételeket veszik majd számításba, ez pedig a holdankénti tengeritermés értékesítési viszonyait 10—15 K.-val is fogja rontani.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a bánsági kukorica *Ausztria* északnyugati részeibe is gravitál, ilyen küldeményeket pedig métermáz-sáncént már ma 4—4¹/₂ koronás fuvar terhel, a jelentékeny fuvardíjmelés legkevésbé fogja ezen vidék gazdaközönségét belterjesebb gazdálkodásra ösztökélni.

Mindezen körülmények arra indították a magyar gazdaközönséget, hogy egynehány évvel ezelőtt, midőn szó volt az évadkedvezmények megszüntetéséről, ez ellen határozottan állást foglaljon. Konstatálnunk kell azt is hogy a mai *fo-galmi és gazdasági viszonyok azóta nem változtak.*

Nem arról van szó, hogy a vasut versenyezzen a hajózással — ámbátor fiskális érdekek emellett szólnak — hanem kívánatos, hogy a mi

sajátos viszonyaink mellett bevált közgazdasági intézkedés fenntartassék, mely eddig a termelőknek biztosabb alapul szolgált produktumaik értékesítésénél, amennyiben a spekulációt szűkebb korlátok közé szorította. Ilyen kérdések eldöntésénél nem ajánlatos egyszerűen egyes idegen államokra, a jelen esetben pl. a porosz államvasutakra hivatkozni, mert ott egészen mások a viszonyok, mint nálunk. Tekintetbe veendő az is, hogy a legtöbb vasut, pl. Angliában, Franciaországban, Unióban, Olaszországban, Japánban stb., üzleti jellegűknél fogva, versenyt folytatnak a hajózással.

De államvasutaink forgalompolitikai érdekeire való tekintettel sem mondható célirányosnak ez az intézkedés, mert az évadkedvezmények megszüntetése folytán a vízmentü vidékeken az eladásra szánt gabonát az őszi hónapokban olyan tömegesen fogják piacra dobni, hogy a vasut képtelen lesz azokat az átrakó állomásokig szállítani, honnét víziúton volnának továbbítandók.

Sujtani fogja ez az intézkedés a víz mentén fekvő vidéki malmokat is, mert nem állanak rendelkezésükre néhány kocsirakomány buza hozatalánál vagy egyes lisztszállítványok továbbküldéséhez a ma engedélyezett vízversenydíjtételek. *A hajó nem a kis, hanem az erős kéz szállító eszköze.*

Végül tekintetbe veendő, hogy ma megint úgy áll a dolog, hogy Ausztria a behajózás terén is ellenünk tör. A magyar állam tulajdonát képező Magyar Folyam-és Tengerhajózási R.-T.-ot Ausztriából kiűldözik. *Linzben* nem kap partot, ámbátor 13 év óta kéri; a bécsi pályaudvarokban átrakásra kerülő küldeményeit az osztrák államvasutak kedvezőtlenebbül tarifálják, mint az osztrák hajótársaságokéit. Sőt *Budapestben* a D. G. T. a város közepén kap partot, ellenben a magyar *M. F. T. R.* valahol az Isten háta mögött.

Kívánatos lett volna ezen kérdést a törvény által kreált közlekedési tanácsban, illetve tarifabizottságban megvitatni, mely intézményeknek működése úgy látszik, bizonytalan időre fel lett függesztve.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Hollandi tehének beszerzése. II. Felelet az 594. kérdésre. Hollandi tehének beszerzésére ajánlhatom a *Brüder Reinders* céget Bettenwarfenben (Kreis Wittmund) Ostfriesland. E cég által szállított keletfriz tehennel a vukovári uradalom nagyon meg van elégedve. Tessék hozzájuk fordulni. Esetleges megkérésre levélben bővebb felvilágosítással szolgál *Steinhausz* Frigyes.

Arpa műtrágyázása. 612. kérdés. Van egy vagon 18° o-os szuperfoszfátom, hogy ha most kiszorva leszántanam árpa alá, érvényesülni fog-e a tavaszi vetésben, vagy jobb lesz-e tavasszal a maggal elvetni? *F. M.*

Felelet a 612. sz. kérdésre. Az arpa műtrágyázásánál azt kell figyelembe vennünk, hogy táplálóanyag-szükségletének javarészt a szárbamenés idejeig veszi fel, tehát viszonylag rövid idő alatt. Ezt természetesen csak akkor teheti teljes mértékben, ha a szükséges táplálóanyagok oldott, illetve könnyen felvehető alakban rendelkezésére állanak. Ahol tehát az időjárás olyan, hogy a tavasszal kiszórt szuperfoszfátnak idejekoráni feloldódása biztosítva van, ott kiszórhatjuk tavasszal is. Ott ellenben, ahol a tavaszi időjárás bizonytalan s a tavasszal kiszórt szuperfoszfát idejekoráni feloldódására bizonyosan nem számíthatunk, ott — különösen az árpa alá — helyesebb a szuperfoszfátot ősszel, vagy a tél folyamán kiszórni. *K. K.*

Luczerna- és rétműtrágyázás. 613. kérdés. Előnyös-e a szuperfoszfáttal való felülszórás rétre és luczernavetésre és ha igen, mikor szórassék és mennyi 1600 □-méterenként? Lehet-e szuperfoszfátot a tavaszi vetésig, anélkül, hogy %o-os erejéből veszítsen, eltenni és miként teendő el? *Sp. I.*

Felelet a 613. sz. kérdésre. 1. Rétre a szuperfoszfát alkalmazása igen előnyösnek bizonyult, ezt a hazai kísérletek igazolták. Első ízbeni műtrágyázásnál kat. holdanként 200 kg. 18° o-os szuperfoszfátot kiszórása kívánatos, később (2—2 évi időközben) 140—150 kg. is elegendő. Kiszórása leghelyesebben késő ősszel vagy a tél folyamán eszközözendő. Ebben az esetben hatása már az első kaszálás alkalmával meglesz; ha ellenben csak tavasszal szórjuk ki s a tavaszi időjárás szárazabb, akkor az első kaszálás alkalmával hatása még nem lesz feltűnő. Ha már az őszi kiszórást elmulasztottuk, megtehetjük ezt a tél folyamán, feltéve, hogy nagy hó nem fedi a rétet. Utóbbi esetben jobb a hótakaró elolvasztását megvárni s ennek megtörténtével azonnal kiszórni. Megjegyzem, hogy a rétre kitűnő hatása 30—40 kg. chilisáletrom kiszórása is, melyet tavasszal a föld megszikkadása után kell adni, amikor a réti növényzet fejlődésnek indul.

2. A luczernánál általában véve jobb a szuperfoszfátot (vagy Thomas-salakot) a vetés előtt a földbe hozni, de azért a felültrágyázás is eredményes szokott lenni, feltéve, hogy fiatal (nem elvénült) luczernáról van szó. A mennyiség s a kiszórás módja olyan, amint ezt a rétnél említettem. Sőt a mérsékelt chilisáletrom-adagolásnak itt épp olyan hasznát vesszük, mint a rétnél.

A szuperfoszfátot jó száraz helyen tavaszig baj nélkül eltarthatjuk, de nézetem szerint ez felesleges, mert amint hó nem fedi a földeket, azonnal kiszórható. *K. K.*

Egérragásos luczerna. 614. kérdés. Összes luczernámat lerágtá az egér, egy zöld levélkét sem találni rajta. Megpróbáltam felszántani, de közben észrevettem, hogy a mélyebben fekvő gyökerek nem száradtak ki. Kérdem, lesz-e jövőre e luczernából valami vagy tanácsosabb lenne felszántani répa alá? Csak az aggaszt, hogy jövőre csalamádén kívül nem lesz egy szál zöldtakarmány sem. *G. G.*

Felelet a 614. sz. kérdésre. Ha a luczerna szártöve, ahonnan sarjadzása, bimbózása kiindul, egészséges, akkor erőteljes tavaszi fogasolás s kedvező tavaszi időjárás esetén még kiheverheti annyira a bajt, hogy kielégítő termést adhat. Ha azonban a bokrosodás, illetve sarjadzás fészket képező szártöveket is elrágták az egerek, akkor a luczernából nem lesz semmi s legjobb kiszántani. A mélyebben fekvő gyökerek életképesége — lerágtott szártő esetén — nem elegendő a luczerna életben maradására, illetve kellő termés biztosítására. *K. K.*

Műtrágya ősziak alá. 615. kérdés. Bérletem 1912 november hó 1-én letelik és így még két termést fogok itt betakarítani. Szántóim a szuperfoszfát iránt nagyon hálásak, mely előnyt az utolsó (1912.) esztendőben is ki akarom használni. Az 1911-ben vetésre kerülő ősziak alá közvetlenül adjam-e a szuperfoszfátot, vagy pedig előnyösebb, ha az elővetemény kapja azt? A buza előveteménye esparzett, lóhere, zabosbüköny és csalamádé, a roszé pedig buza. *G. Gy.*

Felelet a 615. sz. kérdésre. Nézetem szerint erre a kérdésre a felelet igen egyszerű. Ha a szántóföldek a szuperfoszfát iránt oly hálásak, amint ez a kérdésben említettük, akkor ezt közvetlenül az ősziak alá kell adni, mert utóbbiak hálalják meg legjobban és legbiztosabban a foszfortrágyát. Jelzett esetben nem az elővetemény, hanem a buza alá adnám a szuperfoszfátot. Az esparzettet (baltaczimot) és lóherét követő buzánál feltétlenül ez a leghelyesebb, mert a pillangós virágú növények után a buza a foszfortrágyázást nemcsak meghálálja, hanem mondhatnám, megkivánja. Csalamádé alá foszfortrágyát adni nem lenne helyes, mert termésközpontú hatása ezen növény alatt igen problematikus s így biztosabb azt közvetlenül a buzának adni. A zabosbükönynél még megengedhető a foszfortrágyázás, számítva egyúttal a buzánál kifejtendő utóhatásra, csak hogy ez esetben kat. holdanként legalább 180—200 kg. szuperfoszfátot kell számítanunk. *K. K.*

Mák műtrágyázása. 616. kérdés. Mák alá mikor jobb a szuperfoszfátot elszórni, most vagy tavasszal? Mennyit szórassak el egy kat. holdra olyan földön, amely 2 éve volt istállótrágyázva s mennyit olyanra, amely az ősz és nyár folyamán lett 400—500 mázsa téli istállótrágyával trágyázva? Egyáltalán kifizeti-e magát friss trágyás földet műtrágyázni mák alá? Cs. M.

Felelet a 616. sz. kérdésre. A mákra nézve körülbelül ugyanazt mondhatjuk, mint a repczére: szereti az igen jó erőben álló földet, sok nitrogént kíván, de ezt csak kellő foszforkészlet jelenlétében tudja megfelelően értékesíteni. Minél közelebb áll tehát a mák az istállótrágyához, annál inkább megkívánja a foszfortrágyázást is, mert az istállótrágyával mindig jóval több nitrogént viszünk ki a földre, mint foszfort; a kellő arányt pedig helyre kell állítanunk, hogy az egyoldalú nitrogénbőség a mák ártalmára ne legyen. A közvetlen istállótrágyásföldbe kerülő máknál tehát 180—200 kg., a két év előtt trágyázott földnél 120—140 kg. szuperfoszfátot kell számítanunk, amelyet még a tél folyamán szórhatunk el, ha a hó a földről letakarodott. Szükség esetén korán tavasszal is kiszórható, de akkor a minél korábbi tavaszi kiszórára legyen gondunk.

Miután a mák az őszi buzának kitünő előveteménye, a mák alá adott foszfornek a buza is nagy hasznát fogja venni, amit a műtrágyázás jövedelmezőségénél szintén figyelembe kell vennünk.

K. K.

Talaj mésztartalma. 617. kérdés. Vajjon 0.19—0.24% mésztartalmu talajban melyik gabona- vagy takarmányfajta művelhető legsikeresebben? Sz. Gy.

Felelet a 617. sz. kérdésre. A 0.19—0.24% meszet tartalmazó talaj egyáltalában nem olyan, hogy ennek alapján speciálisan temeszhető növények lennének választhatók. Általában véve azt mondhatjuk, hogyha a talaj 0.2—0.3% meszet tartalmaz, akkor ez — növénytáplálkozási szempontból — a pillangósvirágú növények igényeit is kielégíti, különösen a lóhere- és luczernaféléket. A nyulzapuka (különösen kötött földön) és a baltaczim szereti, ha ennél több mész van a földben, de azért fenti mésztartalom mellett is jó eredménnyel természetesítők. A kalászosoknál pedig fenti mésztartalom több mint elegendő. Megjegyzem, hogy hazai közönséges (tehát nem meszes) talajainkat tekintve, fenti mésztartalom egyáltalán nem mondható kevésnek, mert sajnos, igen sok kötött természetű földünk a fenténél jóval kisebb mésztartalommal bír.

K. K.

Tengeri sortávolsága. 618. kérdés. Mily sortávolságra szoktak leggyakrabban tengerit vetni? B. és T.

Felelet a 618. sz. kérdésre. A tengeri sortávolsága, a talajviszonyoktól eltekintve, leginkább a természetett tengeri fajtája szerint módosul, aszerint, amint későn, közepesen vagy korán érő tengerit vetünk. A későn érő, tengerik (lófogu, közönséges magyar) sortávolsága 75—85 cm. között a közepesen érők (pignoletto, paduai, florentini stb.) 60—70 cm. között, a korán érők (korai székely stb.) 50—60 cm. között igazodik.

K. K.

Riskatehén tejtermelése. 619. kérdés. Sziveskedjék közölni, hogy egy magyar riskatehén a középtakarmány mellett mennyi tejet termel évente? S. A.

Felelet a 619. sz. kérdésre. Cselkő szarvasmarhatenyésztése szerint 1000—1200 litert, a munkácsi uradalomban 1300—1600 litert is megadnak a riskatehenek. Szalay János a „Mezőgazdasági Szemle” 1896. évfolyamában írja, hogy a szászbereki Kohner uradalomhoz hozott 1894-ben két tehenet és hat hasas üszőt. Ezek közül egy Piczi nevű tehen egy év alatt 2944 liter tejet adott. A tehen vásárláskor 320 kg. volt, egy év múlva 400 kg.-ra emelkedett súlya. A szászbereki uradalomhoz fordultam a kérdés következtében, honnan Blantz Jenő uradalmi igazgató barátomtól azt az értesítést kaptam, hogy a hozott tehenek közül csak egy vált be, úgy látszik a fentebb említett Piczi tehen, de a többiekét elküldte egy másik

lefejtő gazdaságukba, miután a Szászbereken lévő szép állomány közé nem illettek a riskák. Az uradalom feljegyzései itt megvoltak ugyan, sajnos, elkallódtak s így pozitív adatokat nem tud már a riskákra vonatkozólag közölni. Azonban, amint írja, „ha szabad az akkor megalkotott és ma is fennálló véleményemet nyilvánítni, azt a következőkben közlöm. Soha riskát nem vennék, mert én ezeket egy degenerált és nagyon mostoha viszonyok között létrejött individuumnak tartom, amiből megengedem, hogy lehet idővel jó tejelő marhát csinálni, de a mai nehéz gazdasági viszonyok között én részemről ökonomikusabbnak tartom mindjárt a meglevő kész anyagot venni.

A borjúkról és tinónevelésről nem is szólok, csupán még azt jegyzem meg, hogy az árúk ezen riskáknak (ha ugyan még vannak Magyarországon) mindig magasabb volt aránylag, mint a jó anyagé. Ennek magyarázata pedig az, hogy akkoriban, mikor még én ezeket az erdélyi és beregmegeyi vásárokon láttam, ez az ottani legszegényebb lakosok között volt adás-vétel tárgya és azon a vidéken sokkal több ember volt, akinek 70—80 forintja volt egy tehénre, mint akiknek 150—200 ft.

Eddig Blantz igazgató, amely véleményéhez a magam részéről is csatlakozom.

Ujhelyi Imre.

Motor többféle munkához. 620. kérdés. Gazdaságom részére a következő célra egy motort szándékozom beszerezni: 45 méter mély kútból egy 700 hektoliteres tartályba, amely körülbelül 20 méter magasan fekszik, a vizet felnyomatni, egy pár 42" m. áll. gyármányu darálókövet hajtani, továbbá 1 szecekavagót és 1 répvágót hajtani. Melyik a legjobb motor? R. B.

Felelet a 620. sz. kérdésre. A meghajtandó munkagépek között a 42" átmérőjű kőjárat igényli a legnagyobb hajtóerőt. Ennek erőszükséglete árjegyzék szerint 4—5 tényleges lóerő, működtetéséhez tehát egy 8 lóerejű benzin- vagy nyersolajmotor szükséges.

A nyersolajmotorok határozottan gazdaságosabban dolgoznak, mint a benzinmotorok, nagy hátrányuk azonban, hogy egy a négyüteműek, de különösen a kétüteműek feltétlen szakavatott kezelést igényelnek. Természetesen ezen hibájuk helyes kezelés mellett elesik, tehát aki ügyes gépkezelővel rendelkezik, az helyesen cselekszik, ha a nyersolajmotort a benzinmotorral szemben előnyben részesíti.

A modern nyersolaj- vagy benzinmotorok között nehéz jóságú fokozatot felállítani. Az egyik rendszernél levő hiba a másik rendszernél ki van küszöbölve egy második hiba rovására. Bármelyik bátran beszerezhető, csak kezelésére kell kiváló gondot fordítani. i. S. P.

Süldőkecskák és hizomarkák takarmányozása. 621. kérdés. 70 db éves koczamalacot, miket 1³/₄ éves korukban akarok felbugatni, miképp tartsam, hogy minél nagyobbra kifejlődjenek. A süldők párja 90 kg. Rendelkezésemre áll burgonya, buzakorpa s esővestengeri. Naponta hányszor, milyen arányban s sulyban összevegyítve takarmányozzam? A esontfejlődés előmozdítására nem kellene-e valami ásványi anyagot etetni és milyen sulyban naponta? Hizókökkel 1000 kg. élő-sulyra mily mennyiségű takarmányt etessek 5 hónapos hizlalás mellett. Rendelkezem a hizlaláshoz polyva, zabosbukkony, buzakorpa, takarmányrépa s tengeridarával. Hányszor etessek naponta? F. J.

Felelet a 621. sz. kérdésre. Süldőkecskát teljesen kielégíti az, ha fejenként s naponta 1 kg. burgonyát, 0.5 kg. buzakorpát s 0.5 kg. esővestengerit kapnak. Ez 45 kg. élő-sulyról 1000 kg.-ra átszámítva 22 kg. szárazanyagot, 1.8 kg. fehérjét és 16.5 kg. keményítőértéket jelent s a fehérjearány 1:9.1, vagyis a legmegfelelőbb. Naponta háromszor ajánlatos etetni és pedig úgy, hogy a főtt burgonyából s korpából sűrű moslékot készít s ahhoz kevés polyvát kever, utána pedig esővestengerit etet. Miután e takarmányokban elegendő a foszforsav, de kevés a mész, mintegy 10 gr. iszapolt krétát czélszerű naponta

egyszer a moslékhoz keverni, ami a 70 koczával 0.7 kg.-ot tesz ki. Ezt a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nél szerezheti be. A hizomarkának 2—3 heti fokozatos átmenet után a következő adagolás felel meg: 60 kg. takarmányrépa, 10 kg. zabosbukkony, 5 kg. polyva, 6 kg. korpa s 5 kg. tengeridara. Ez 29 kg. szárazanyagot, 1.5 kg. fehérjét és 14.5 kg. keményítőértéket tartalmaz. Később főleg csak azt a változtatást igényli adagolásunk, hogy a korpa részletenként tengeridarával helyettesítsük, minden kg. korpa helyett mintegy 0.6 kg. tengerit számítva. Az etetés itt is napjában háromszor történjék.

Cselkő István.

Hol kapható pálinkafőző üst? 622. kérdés. Az idei beteg szőlőtermésünket nem préseltetem ki erősen, így a törkölyben sok nedvesség maradt bent, azért abból szeretnék pálinkát főzteni. De közönséges láncos üstben a koscsányok miatt kifőzni a törkölyt nem lehet. Szeretném tudni, hol lehetne kapni bérbe az új rendszerű kettős pálinkafőző üstöt? Cs. P.

Felelet a 622. sz. kérdésre. A Győry-féle vízfűrdős pálinkafőző-üstöt a m. kir. földművelésügyi minisztérium adja kölcsön. A kérvényt a megyei alispáni hivatal útján a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz czimezve kell beadni.

—a—a.

Szeszmoslék takarmányértéke. 623. kérdés. Vidékünkön 1 q tengerinek az ára 10 K., mennyire értékelhetjük etetési célra mezőgazdasági szeszgyárban feldolgozott tengerinek és krumplinak moslékját? R. J.

Felelet a 623. sz. kérdésre. A moslék tápértékét nagyon befolyásolja a víz-, illetve szárazanyagtartalom. Ugyanis a víztartalom a nersanyag minősége, a cefre sűrűsége s kiejtésének mérve, a lepárlás stb. szerint: a burgonyamosléknál 97 és 92, a tengerimosléknál 94 és 88% között változik s eszerint a burgonyamoslék 3—8, a tengerimoslék 6—12% szárazanyagot tartalmaz. Hozzávetőlegesen úgy számíthatunk, hogy 1 kg. szárazanyagnak takarmányértéke megegyezik: a burgonyamoslékban ³/₄ kg. új tengerivel, a tengerimoslékban 1 kg. új tengerivel. Miután 1 hl. burgonyamoslék szárazanyagtartalma 3—8 kg., 1 hl. tengerimosléké 6—12 kg., annál fogva 1 hl. burgonyamoslék takarmányértéke 2¹/₄—6, 1 hl. tengerimoslék pedig 6—12 kg. új tengerivel egyezik meg. Ha tehát az új tengeri q-ja 10 kor., akkor 1 hl. burgonyamoslék 22.5—60, 1 hl. tengerimoslék 60—120 fillért ér.

Cselkő István.

A gazdaközönség köréből.

Szerdahelyi Henrik dr. okl. állatorvos és gazda, Bárczy István dr., Budapest székesfővárosi polgármester figyelmébe ajánlott fejtegetéseiben a husinséget annak tulajdonitja, hogy az állattenyésztés nem fejlődik oly mértékben, mint azt a fogyasztás emelkedése megkívánja. Ennek okozója a védővamos rendszer, mely erősen korlátozza az állatforgalmat és ezzel az állati termékek előnyös értékesítését, ami ismét a rétek és legelők feltörését és ezzel a legtermészetesebb és legelőssőbb állattenyésztési módok visszafejlődését eredményezte. E visszafejlődés következményei a gyári és lefejtő tehenészetek tenyészanyagpusztítása, a szopós borjak tömeges levágatása, a takarmánytermesztés hanyatlása folytán tömeges tenyészállatkivétel stb., végeredményükben tehát az általános állattenyésztési depekoráció. Minde bajok egyetemleges orvoslója a „reális szabadforgalom”, mint arany középut a szabadkereskedelmi és védővamos rendszerek között. „Ez a reális szabadforgalom a világkereskedelemben abból állana, hogy a kiinduló pont mindig a szabadforgalom lenne, a védővamosrendszer in'encziójának pedig csak ott szabadna érvényesülni, ahol védeni kell nem az egyes osztályok, hanem az illető ország és az összemberiség érdekeit, vámolnia pedig a fölösleges fényüzesi és pipereczikkeket”. E meghatározásból kiindulva az állatforgalmat csak állategészségügyi érdekekből volna szabad kor-

látózni, ellenben megkönnyíteni a ragály behur-
czóására kevésbé alkalmas és könnyebben ellen-
őrizhető állati és növényi eredetű élelmiszerek be-
es kiviteli forgalmát. Ez elősegítené saját
állattenyésztési termeléseink kedvező értékesítését
a külföldön és olcsóbbá válna közlelmiszezésünk
a nálunknál olcsóbban termelő keleti országok
termékeinek behozatalával. Behozatali vágóhidak-
kat kellene tehát felállítani magyar területen
Románia és Szerbia határain, ahol hazai állat-
egészségügyi közegek ellenőrizték a hus egész-
sége voltát s így előmozdítják az olcsó és
mégis veszélytelen husbehozatalt. Központi
vágóhidat Budapesten, hol minden mestersé-
ges megdrágítás nélkül méltányos áru hust
adjanak a fővárosi fogyasztásra. És kiviteli
vágóhidakat Pozsonyban, Győrött és Fiumében
huskivitelünk megkönnyítésére, amelyek egyúttal
függetlenül a hazai állattenyésztő közönséget
a bécsi vásár nyomására. Oly törvényeket hozni
és kereskedelmi szerződéseket kötni, amelyek
az állatlétszám és hustermelés emelését czéloz-
zák. A városok által most kérelmezett *szerb*
élőállatbehozatal veszedelmes merénylet volna
állategészségügyünk ellen, az *argentinai hus-*
behozatal engedélyezése pedig állattenyésztésün-
ket károsítaná. Ellenben vámentesíteni kellene
a gabonabehozatalt, mert az olcsóbbtaná a
szegényebb osztályok élelmiszezését és egyúttal az
állattenyésztés kiterjedtebb mérvű felkarolására
kényszerítené a magyar gazdaközönséget.

Mint e vázlatos ismertetésből kitűnik, a cikk-
író a szabadkereskedelem hive, amelyet csak
állategészségügyiszempontokból véli korlátozandó-
nak, mert amit ő „reális szabadforgalom“ czi-
men definiál, nem egyéb, mint az élelmiszerek
szabadkereskedelmi forgalma. Ez persze meg-
haladott állapot, mert hiszen az európai konti-
nens magasabb kulturájú államaiban a mező-
gazdaság csak védővámokkal tartható üzemben,
ezek nélkül a magyar mezőgazdaság termelő-
képessége is csökkenne és így ez aligha enyhí-
tené az élelmiszerdrágaságot. A behozatali
vágóhidakat az új kereskedelmi szerződések
értelmében felállítják. Budapesten központi vágó-
hidunk van, sőt marha- és sertésvásárpénztárunk
is, igaz, hogy nem sok bennük a köszönet.
Közöltük tehát a kölcsönös meghallgatás okáért
e fejtegetéseket is, de nem szeretnők, ha ez
elvek külkereskedelmi szerződéseinkben is fogat-
nosítottatnának.

Herzmanszky Imre ugyancsak a husdrágaság
kérdéséből kiindulva fejtegeti a tennivalókat
állattenyésztésünk fejlesztése körül, amelyeket
itt persze csak kivonatossan közölhetünk. A hus-
drágaság nem a gazdák indolenciájának követ-
kezmenye, mert ha az állattenyésztés csakugyan
annyira jövedelmező volna, úgy örömmel áttérne
az állattenyésztés fejlesztésére, mely kevesebb
forgatókét és ami földolog, csekélyebb munka-
erőt igényel, mint a kereskedelmi növények
termesztése. Ellenben az állatkereskedők száma
gombamódra szaporodik, tehát ez ugyancsak
jövedelmező foglalkozás lehet. Az állattenyésztés
fejlesztését tehát az eddiginél hathatósabb
állami intézkedésekkel kell előmozdítani. Ilyenek
a *hegyi legelők rendezése és azok ellátása*
nővérdékjósággal a vármegyei állattenyésztési
alapokból, az ebadóból vagy egy nagyobb állat-
tenyésztési kölcsönből. Az így gyarapított alap-
kamataiból 1/2—1 esztendő üszőborjukat vásá-
rolnának, azokat téli tartásra kiosztanák vállal-
kozó kiscsászánoknak, kik a nyári legeltetésért az
államilag gondozott legelőkön megfelelő fűbért
fizetnének és az így fölnevelt tehenet a téli tartás
és a legelőbér ellenében elsőborjas
körökben az üsző beszerzési árán váltanák meg,
amelyet már a meglévő borju árából is törleszt-
hetnének. Így a kiscsászán és törpebirtokos alig
számbavehető pénzkiadás-al tehenet szerezhetne
és így szívesen megtermesztene a téli tartásra
való takarmányt is. Az állam kiadása is teljesen
megterülne a gazda által fizetendő fűbér- és
borjuvételárban. Elhullás ellen az állatokat köl-
csönös állatbiztosító szövetkezetben kellene biz-

tosítani. A borjut a vállalkozónak 6 hónapos
koráig kellene fölnevelni és erről az állatkiadó
intézmény elővételi joga biztosítottatnék, mely az
állatok megfelelő tartását is ellenőrizné. A legelők
kihasználására való tenyészűszők beszerzésénél
igénybe volna veendő az 1908. évi XLIII.
t. cikkben a tenyészállatok beszerzésére az ország-
os állattenyésztési alaphól kiutalható segély is.
Elszegényedett hegyvidékeinken ez intézkedéssel
minden rendkívüli megterhelhetés nélkül hatható-
san fejleszteni lehetne a köztenyésztést.

Nyikos Kálmán urtól (Budapest) figyelemre
méltó közleményt vettünk, melyből közöljük az
alábbi sorokat:

A közel napokban ismét a *tejkérdés* és ezzel
kapcsolatos visszaélések szanálása adott bősé-
ges gondot úgy a székesfőváros, mint a nagyobb
vidéki városok közlelmiszezési és közegészségügyi
vezetőinek. A napi életben előforduló balesetek
és elemi csapások mindig egy-egy alkalmat
kinálnak a kereskedelem irreális elemeinek arra,
hogy a termelőt és fogyasztót kizsákmányolják.

Érdeklődve várjuk, hogy miként fogja az anti-
agrarius sajtó a tej újabb drágulását is a
gazdaközönség rovására írni. Igen jellemző ez
az eset. Az ország egyes vidékein fellépett
száj- és körömfajás elszigetelése czéljából fogat-
nosított zariatok következtében Budapestre
naponta körülbelül 30,000 literrel kevesebb tej
érkezik. A tejkereskedők ennek a mennyiségnek
a fogyasztóit nem tudják kielégíteni, tehát emelik
a tej árát. Így kívánja ezt a magyarországi
merkantil logika, hogyha a tejkereskedők tovább
is változatlan árakat fizetnek a gazdáknak, ők
az árakat felemelve nemcsak a napi 30,000
liter el nem adott tej hasznával, hanem még
ezen felül is jogtalanul gazdagodjanak.

Már hónapokkal ezelőtt megirtuk, hogy a
tejkereskedők a tej árát ok nélkül emelni szán-
dékoznak. Idő előtt kipattanván a terv, a kivitel
elhalasztódott, de most már nem volt türelmük
tovább várni.

Erre a merényletre egy feleletünk lehet csak,
létesítsünk *mielőbb még egy tejárusító szövetke-*
zetet Budapesten. Ez a szövetkezet, ha lehet,
méreteiben még nagyobb legyen az eddiginél
és működését esetleg terjeszse ki a vidéki
nagyobb középpontokra is, hogy addig is, míg
a tejkezelés és tejellenőrzés hatósági ellátása
bekövetkezik, a gazdák és a fogyasztó nagy-
közönség közé furakodott közvetítők működési
köre minél kisebb térre szoruljon.

Tejtermelők szervezkedése Nagybritanniában.

(*Than* Albin, a m. kir. földmívelésügyi miniszter londoni
gazdasági szaktudósítójának jelentése.)

Napjaink mezőgazdasági problémái között nem
csekély fontossága a hamisítatlan, tiszta tej
kinálatának biztosítása és fejlesztése. Hiszen ez
csakugy a termelőnek, mint a fogyasztónak
elsőrangú érdeke. A fogyasztó közönséget tiszta
tejjel ellátni: a czél, melynek megvalósítása ér-
dekében már eddig is különféle rendszabályok-
kal próbálkoztak meg az érdekelt körök. E rend-
szabályok azonban, melyek többnyire bizonyos
kényszerítő intézkedéseket tartalmaztak, a ter-
melőre és közvetítőre nézve megalázóknak, a
fogyasztóra nézve pedig nem mindig megbiz-
hatóknak bizonyultak. Az angol tejtermelőknél
sikerült e kérdést eltérőleg az eddigi módszerek-
től megoldani és e téren nem csekély sikert fel-
mutatni. Kényszerítő rendszabályok helyett
ugyanis a szervezkedési rendszerhez fordultak.
A tejtermelők szövetkeznek s saját érdekükben
a szövetkezet keretén belül szívesen alávetik
magukat azoknak a föltételeknek, amelyek a
„kétségen kívül“ tiszta tejnek nemcsak a ter-
melését, hanem annak ugyanolyan állapotban
való forgalomba hozatalát is biztosítják.

E czélból bizonyos környékbeli tejtermelők
egyesülnek, hogy *tejgyűjtőtelepet* (milk collecting
depot) létesítsenek, melyet a vasúti vonal mellett,

lehetőleg magán a vasúti állomáson állítanak
fel. A gyűjtőtelep hűtőberendezéssel s hűtött
raktárakkal, valamint a tejtermékek feldolgozá-
sához szükséges helyiségekkel és az erre szol-
gáló összes eszközökkel van felszerelve. A ter-
melők tejjüket naponként e raktárba szállítják,
melyet ott először is megvizsgálják s lehűtenek,
majd vasuton vagy motorokon a legközelebbi
ipari centrumokba, városokba szállítanak.

E rendszer mellett lehetségessé vált a fölös-
leges tejet, mely bizonyos évszakokban a ke-
reslet kielégítése után fennmarad, czélszerűen
felhasználni. A keresletet ugyanis egyedül a
szövetkezet látván el tejjel, a szükségletéről meg-
bizható adatok állanak rendelkezésre. A fölös-
leges tejet a gyűjtőtelepen vajjá, sajtá, tej-
színné s más tejtermékké feldolgozzák. Ezen
rendszer mellett a tejközvetítőt, azaz a városi
részletkereskedőt a szövetkezet felmenti az
alól, hogy saját veszélyére több tejet sze-
rezen be, mint amennyit tényleg el tud helye-
yezni s kénytelen legyen fennmaradt tejjével a
fogyasztóra nézve hátrányos módon kereskedni.
A városi részletkereskedő ugyanis nap-nap után
telefon útján értesíti a tejgyűjtőtelepet, hogy
aznap mennyi tejmennyiségre van szüksége. A
tejgyűjtőtelep tehát csak a napi szükségletnek
megfelelő mennyiségű tejet szállít a városba,
míg a fennmaradt mennyiséget a telepen, a
kellően s a modern technika vívmányai szerint
felszerelt hűtőraktáraiban bizonyos ideig lehűtve
eltartja, majd tejtermékké dolgozza fel. A tej-
gyűjtőtelepnek tagjai természetesen bizonyos
előírás szerint kötelesek eljárni a tej termelése
terén, mert különben a telep tejjüket nem
veszi át.

E tejgyűjtőtelep szövetkezetek továbbfejlesz-
tése az utóbbi 15 év alatt fejlődött s oly magas
szinvonat elért ir és angol tejszövetkezeti rend-
szernek. Míg eddig a tejszövetkezetek arról gon-
doskodtak csak, hogy tagjaik tejtét feldolgozzák
s azután jól értékesítsék, most e szövetkezetek
gondoskodnak arról is, hogy a tej tiszta állapot-
ban jusson ne csak a részletkereskedőhöz, hanem
általa a fogyasztóhoz is. Eddig a szövetkezetek
tisztá, jó tejet értékesítettek, midőn azt a rész-
letkereskedőnek eladták, de aziránt, hogy a
kereskedő a tejjel mit végzett, tovább nem ér-
deklődtek. E mozgalom, a tejszövetkezetek e
tökéletesebbített formája, 1908-ban keletkezett
az Agricultural Organisation Society of England
and Wales kezdeményezésére. Rövid másfél év
alatt nem kevesebb, mint 6 ilyen tejgyűjtőszövet-
kezet keletkezett, melyek közül némelyik a
városban saját közvetítő tejesboltokat is tart,
ugy hogy ezáltal az idegenek részéről való köz-
vetítést teljesen fölöslegessé tette.

E szövetkezetek közt első helyen áll a „The
Wensley dale Pure Milk Society“, mely másfél
évi ily irányú működése alatt fényes eredmén-
yket mutatott fel. E szövetkezet tagjainak tehenét
felügyelője útján állandóan ellenőrzi s tőlük az
etetés, fejés stb. tekintetében előirt eljárást kö-
veteli. Igaz, hogy ezáltal a gazdának alkalmat-
lanságot okoz, de ennek ellenében a tejtét
állandó s jobb árat ad. A tej a northallertoni
vasúti állomáson levő tejgyűjtőtelepre, a gazdák
saját peccsétjével ellátva érkezik, hol azt először
is megvizsgálják az iránt, hogy az előírás szerint
minőség és mineműségben megfelelő-e? Ha nem
volna megfelelő, vegyi vizsgálat alá veszik. Az
így átveit tejet azután súly szerint lemérik,
majd egy magasabb helyen elhelyezett tar-
tályba eresztik, honnan sterilizált gyapoton át
egy nagy hűtőmedencébe szűrik. Itt a tej
40° F.-ra (körülbelül + 4° R.) hül le. Ezután kö-
vetkezik a palaczkolás. Minden palaczkon fel
van tüntetve pontosan, hogy reggeli vagy estéli
tej-e? A palaczkok a hét minden napján más-
más színű jelzőcédulával vannak ellátva a czél-
ból, hogy a fogyasztó az első pillantásra meg-
állapíthassa, hogy a tej milyen napról való. Az
üres üvegek azután a telepre ismét visszakérül-
vén, azokat villamoserővel hajtott kefével szódás
meleg vízben kimossák, majd fertőtlenítő oldat-
ban s azután tiszta, friss vízben kiöblítik. A

tele
mi
van
E
bel
£
20
ides
kén
=
nál
szá
C
egy
erró
gosi
körü
misz
ját
elad
ség
a v
tozik
imm
is m
egyik
Az
olya
sége
az el
mint
tényl
letük
többe
pon
nyujt
Az
külön
a tek
kezés
rende
rázato
a füz
3335.
is kö
Az
kezes
tartoz
szabá
rende
hogy
az 189
együtt
k. sz.
Enn
ha a
tette
dát a
lehet,
ideje
számít
Az osz
A f
határo
sz. a.
nyei
alapj
kihagá
Más sz
ügyek
szakvé
termés
az ál
büntet

telepen szélesnyaku üvegeket használnak, melyek minden egyes alkalommal teljesen új dugókkal vannak ellátva.

E szövetkezet évente 400,000 gallon (körülbelül 1,800,000 liter) tejet kezel s évi forgalma £ 20—25,000-et (480—540,000 K.) tesz ki.

Egy ilyen telep felszerelése átlag £ 1500—2000-ba (36—48,000 K.-ba) kerül s üzemköltségei, ide számítva a befektetések kamatait is, gallononként (1 gallon = 4.5 l.) $\frac{3}{8}$ — $\frac{1}{2}$ pennybe (1 penny = 10 fill.) kerül napi 1000 gallon forgalomnál; nagyobb forgalomnál a költségek még alább szállnak.

Elvi jelentőségű döntések.

A gazda és a differenciák.

Csak a napokban adtunk ismét felvilágosítást egyik olvasónknak a szerkesztői üzenetekben erről a sokszor felmerülő kérdéstről. A felvilágosítás lényege az volt, hogy ha az ügylet körülményeiből nyilvánvalóan megállapítható, miszerint a gazda a saját termését és gabonáját adta el és kedvezőtlen termés folytán az eladott mennyiséget saját folyó gazdasági szükségletének levonása után szállítani nem képes, a vételár differenciáért felelősséggel nem tartozik, feltéve, hogy jóhiszeműen járt el. Ezt az immár jogszabályként tekinthető elvet újabban is megerősíti a kir. Kuriának az idén hozott egyik határozata, mely így szól:

Az állandóan követett bírói gyakorlat szerint, olyan esetben, amikor a felek között valódi, egyetemes akarathatározásukhoz képest, az adás-vétel, az eladónak saját jövődő termésű gabonájuk mint egyedüli áru iránt jött létre, az eladók a tényleg termelt és saját folyó gazdasági szükségletük fedezésén felül mutatkozó mennyiségnél többet a vevőnek átadni, esetleg az ezen az alapon át nem adott mennyiség után kártérítést nyújtani nem tartoznak. (1910 május 31., G. 96. sz.)

A gazda gyógyítási kötelezettsége.

Az új eselédttörvény 20. §-ának rendelkezése különösen a 45 napi határidőt illetően és abban a tekintetben, hogy miként kell ezt a rendelkezést a kórházi ápolásra vonatkozó törvények rendelkezéseivel összeegyeztetni, eltérő magyarázatokra adott alkalmat. Világosságot vett erre a függő kérdésre a belügyminiszternek 1910. évi 3335. sz. a. kelt határozata, melynek szövegét is közöljük:

Az 1907. 45. t.-cz. 20. §-ának az a rendelkezése, hogy a gazda a külső eselédjét 45 napig tartozik házilag gyógykezelni és hogy e jogszabály a kórházi ápolásra vonatkozó törvények rendelkezéseit nem érinti, akként értelmezendő, hogy a gazdának úgy az idézett törvényben, mint az 1898. 21. t.-cz.-en alapuló fizetési kötelezettsége együttvéve 45 napon túl nem terjed. (3335/1910. k. sz.)

Ennek a magyarázatnak az az értelme, hogy ha a gazda eselédjét 45 napig házilag kezelte s az esetleg később kórházba kerül, a gazdát a kórházi költségeikért felelőssé tenni nem lehet, viszont a netáni előbbi kórházi ápolás ideje a házi gyógykezelés időtartamába beszámítandó.

Az osztrák vizsgáló állomások szakvéleményeinek érvényéről.

A földmivelségi miniszternek két érdekes határozata felől olvasunk. Az egyik 89607/1908. sz. a. kelt s a vegyvizsgáló állomások véleményeire vonatkozik, kimondván, hogy azoknak alapján az 1895. évi XLVI. t.-cz.-be ütköző kihágások tényálladéka meg nem állapítható. Más szóval büntető ítélet alapjául a hamisítási ügyekben csakis magyar vegyvizsgáló állomás szakvéleménye szolgálhat. Ez igen helyes és természetes megállapítás, amely önként folyik az államnak büntetőjogi szuverénitásától. A büntetés közjogi funkciója és így mindig csak a

magyar közjog által elismert hatósági előintézkedéseken alapulhat.

Igen természetes, hogy ez az érvénytelenség nem terjed ki az osztrák vagy más idegen állomások véleményének magánjogi hatályára. Polgári perekben a bíró belátása szerint teljes bizonyítékul is elfogadhatja a külföldi állomásnak szakszereiben indokolt véleményét.

A másik földmivelségi miniszteri rendelet 1909. évi 24858. sz. a. kelt s a magvizsgáló állomások szakvéleményeire vonatkozik. Tartalma a következő:

Az osztrák állami magvizsgáló állomás által ólomzárólt vetőmagvak épp úgy forgalomba hozhatók, mint a magánfelek által lepecsételt vetőmagvak. Ha ezen magvak vizsgálata azt eredményezné, hogy azok arankásak, de a fél jóhiszeműleg járt el, egyenlő erejűnek vévén az osztrák plombot a mienkkel, az arankás magvak kitisztítása elrendelendő ugyan és a fél a szabályszerű jelzések alkalmazására kötelezendő, de ellene a kihágási eljárás megindítása mellőzhető.

A határozat indoklásából közöljük még a következő sorokat:

Mivel az osztrák állomások által eszközölt arankavizsgálat nem oly szigorú, mint a magyar állomások által végzett vizsgálat, helyesen cselekszik alispán ur, ha ilyen heremagvakból mintát vétet s azokat az illetékes vetőmagvizsgáló állomással megvizsgáltatja.

Ha azonban ezen heremagvak arankásak volnának, de a fél jóhiszeműleg jár el, egyenlő erejűnek vévén az osztrák plombot a mienkkel, az arankás magvak kitisztítása elrendelendő ugyan és a fél a szabályszerű jelzések alkalmazására kötelezendő, de ellene a kihágási eljárás megindítása mellőzhető. Sz. F.

Husdrágaság a fórumon.

Egyidőben két helyen is foglalkoztak a husdrágasággal legutóbb: a képviselőház közgazdasági bizottságának hétfői ülésén és a székesfőváros rendezte drágasági ankétján. Megállapíthatjuk, hogy ami illetékes és tárgyilagosságot akar a parlamentben, akár a városházán elhangzott, a mi igazunkat bizonyítja. Az a színes hólyag, amit az agráriusok elleni vádakból fújtak fel a drágaság bombájává szétpukkant és kiűnt, hogy mázsás érvek helyett bizony csak széllel volt bélelve s addig csillogott csupán szappanbuborék módjára, míg az igazság szelölje nem érte Sándor Pálék kedves játékszerét. A drágaság jelszavába bujtott agrárellel mozgalomnak meg kell buknia azon a belső ellenmondáson, hogy a drágulás általános tünetét egy osztály hibájánál akarná feleltetni, de maga tovább is élvezni szeretné a magas árak nyújtotta előnyöket. A fogyasztóközönség izgatásával megindult lármás agitáció sokakat megteveszthet ugyan, de sikerre nem vezethet, mert egyoldalú tendenciái, tarthatatlan szofizmái nagyon is nyilvánvalók.

Csak elismeréssel és az elégtétel jóleső érzetével emlékezhetünk meg a képviselőház közgazdasági bizottságában elhangzott kormány-nyilatkozatokról. *Rosenberg* Gyula előadó után, aki a szerb élőállatbehozatalra czélozva, igen helyesen óvta a kormányt az agrárvédelemben rést ütő elhamarkodott intézkedésektől, amelyeket átmeneti jelenségek nem indokolnak, *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter végre határozottan kijelentette, hogy a magyar kormány az első próbán kívül argentinai hus behozatalához hozzá nem járult és ilyen engedélyt adni nem is szándékozik, ha pedig az osztrák kormány hozzájárulása nélkül engedne be argentinai húst a monarchia vámterületére, a kiegyezési szerződés ily megsértése ellen a legerélyesebben tiltakoznék. *Serényi* Béla gróf földmivelségi miniszter viszont aziránt nyugtatta meg a magyar gazdaközönséget, hogy a Balkán-államokra nézve megállapított husbehozatali összkontingens túllépése ki van zárva, továbbá, hogy a belföldi szükséglet fedezésére a belföldi tenyésztés fokozásával igyekezik módot találni, ami teljesen megfelel a mi álláspontunknak és kétségtelenül

egyetlen igazi orvosszere a most átmenetileg mutatkozó nehézségeknek és hiányoknak. Reméljük, hogy a kormány következetesen kitart e jól felfogott közgazdasági érdekeink követelte álláspont mellett, amely esetben biztos lehet gazdatársadalmunk legteljesebb támogatásáról.

A városházán lefolyt drágasági ankét valójában úgy festett, mint az OMGE. semleges területre állapított akciója az OMGE. ellen, de elfogultság nélkül megállapíthatjuk, hogy a mérközésben a gazdatársadalom képviselői maradtak felül, akik tárgyilagossággal hatalmas vértetében szállottak sikra az ellenkező oldalról hangoztatott frázisokkal szemben. Az ankét kimagasló pontjai voltak *Bernát* István, *Rubinek* Gyula, *Paizs* Gyula, *Wittmann* János és *Jeszzenszky* Pál felszólalásai. *Bernát* István a kartellek és szocialista szakszervezetek visszaéléseit, a bankok nyereszkesedését ostromozta meggyőző erővel és talpraesett válaszokat adott az őt folyton zavarni igyekvő közbeszólásokra; *Rubinek* Gyula OMGE. igazgatója a husdrágaságnak az általános drágaságból való irányzatos kiszakítása ellen tiltakozott; igazolta, hogy a budapesti állatvásárok felhajtása mindig bőven fedezte, sőt meghaladta Budapest szükségletét; reámutatott, hogy Magyarország helyzete az agrárvámok behozatala óta mily jelentékeny javulást mutat Ausztriával szemben a két államra eső vámterhek megoszlása tekintetében; bizonyítja a mezőgazdasági vámvédelem szükségességét a mezőgazdaság nagy közgazdasági jelentőségével, mert hiszen például csak az állattenyésztésünk évi jövedelme másfél milliárdot jelent s ennek a biztosítása éppen a kiscgazdára nézve valóságos létkérdés s végül felsorolja a drágaság enyhítésére az OMGE. által javasolt módokat és eszközöket. Nagy hatása volt *Paizs* Gyula dr. felszólalásának, aki találon mutatott rá a budapesti husdrágaság speciális okaira, *Wittmann* János pedig gyakorlati adatokkal világította meg a városi vámok és díjak drágító hatását, míg *Jeszzenszky* Pál a székesfőváros által a szerb élőállatbehozatal érdekében indított akciót helyezte meg és az állattenyésztés fontosságát, fejlesztésének széleskörű lehetőségét fejtegette nagy alaposággal.

A kivándorlási tanács elkobzott hatásköre.

A miniszterelnök a kivándorlási tanácsot összehívta és erre vonatkozóan következő hivatalos értesülést adták ki:

„*Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök, mint belügyminiszter az 1909. II. t.-cz. (kivándorlási törvény) értelmében alakítandó kivándorlási tanácsot ez évi december hó 1-én délután 5 órára alakuló ülésre hívta össze. Ez az alakuló ülés a belügyminisztérium nagytermében lesz. Ezen az ülésen *Khuen-Héderváry* Károly gróf, a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök fog elnökölni. Arra a két helyre, amelyet a törvény a belügyminiszter kinevezése által betöltendőnek mond, *Tisza* István grófot és *Lány* Lajost nevezte ki *Khuen-Héderváry* Károly gróf. Azok a tényezők és testületek, amelyeket a tanácsba a törvény kijelöl — mint ismeretes — már korábban kiküldötték a következőket: a főrendiház *Firczák* Gyula püspököt, *Széchenyi* Viktor grófot, *Mailáth* József grófot és *Mikó* Bálintot; a képviselőház *Bornemisza* Lajost, *Dániel* Gabort, *Lévay* Lajos bárót és *Giesswein* Sándort; a budapesti kereskedelmi és iparkamara *Lánczy* Leót és *Thék* Endrét; az OMGE. *Károlyi* Mihály grófot; a Magyar Gazdaszövetség *Bernáth* Bélát; az Országos Iparegyesület *Ullmann* Adólfót; a Magyar Gyáriparosok *Hegedüs* Lórántot; az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélyző Pénztár

Gal Jenő dr.-t; az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Garbai Sándort; a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége pedig Zselénski Róbertet és Buday Barnát."

Ebből a hivatalos értesítésből azt kellene kiolvasnunk, hogy most már minden rendben van; a kivándorlási tanács hozzájárul feladatainak teljesítéséhez és a társadalom megnyugodhatik abban, hogy a kivándorlási politika irányítására illő befolyást nyer. De hát nem így áll a dolog.

A kivándorlási tanácsot megalakítja ugyan a kormány, de ugyanakkor elkobozta a tanács hivatalos munkakörét.

A kivándorlási tanács hatósági feladatait ugyanis az új kivándorlási törvény függelékeként kiadott végrehajtási utasítás állapítja meg. Magának a törvénynek 32. §-a úgy határozza meg a kivándorlási tanács feladatát, hogy az a szállító vállalkozók, irodák felállítására adandó engedély megadásánál vagy megvonásánál előzetesen meghallgató; ezenfelül a kivándorlásra vonatkozó minden kérdésben véleményt adhat, a belügyminiszter felhívására pedig véleményt ad. Ennyi beavatkozási jogot ad a tanácsnak a törvény; ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a tanács akkor beszél, mikor a miniszter összehívja és véleményt kér tőle. A múltban is efféle hatásköre volt a tanácsnak, mely meg is alakult, de soha egyetlen kérdést se intéztek hozzá. Éppen ezért Andrássy bővebb hatáskört biztosított a tanácsnak, hogy ennek működéséhez tartalmat és életet vigyen. A tanács kibővített munkakörét a végrehajtási utasítás 42—45. §-ai írják elő.

Most a belügyminiszter hatályon kívül helyezte a végrehajtási utasításnak azokat a szakaszait, melyek a kivándorlási tanácsra vonatkoztak.

A törült szakaszok közül a 42. § többek közt a következő munkakört biztosítja a kivándorlási tanácsnak.

"A társadalmat a kivándorlási mozgalommal közvetlenebb összeköttetésbe hozva, vele egyfelől a kivándorlás által veszélyeztetett nemzeti érdekeknek, másfelől a kivándorlók egyéni érdekeinek megvédésében közreműködik. Evégből a külföldi magyar góczpontokon hazafias célú egyesületek létesítését elősegíti; a megalakult magyar egyesületekkel állandó kapcsolatot tart fenn; a kivándorlók által követett utvonásokat és a szállító vállalatokat figyelemmel kíséri; a kivándorolni szándékozók felvilágosítást ad a külföldi kereseti viszonyokról; a kivándorlóknak megtakarított pénzüket gyümölcsöző elhelyezésére nézve útmutatást ad; s általában gondoskodik a kivándorlók nemzeti érzésének ápolásáról s az esetleg szükséges anyagi, erkölcsi és jogsegély nyújtásáról."

Ime ilyen nagyszabású munkakört biztosított Andrássy a kivándorlási tanácsnak. Beillesztette a kivándorlás közigazgatásába mint irányító tényezőt s a tervezett rendszeres tevékenység anyagi eszközeiről úgy kívánt gondoskodni, hogy a tanács rendelkezésére egyelőre is 100,000 koronát vett fel. Az így megállapított munkakör betöltésére választotta meg képviselőit a parlament és minden résztvevő társadalmi testület.

Am megtörténik az a példátlan eset, hogy mire a tanács választott tagjai hozzájárulnának munkakörük betöltéséhez, kiderül, hogy nincs munkakörük. A belügyminiszter szó nélkül elkönfiskálta a tanács hatáskörét, mintegy kidobta azt a közigazgatási apparátusból és visszaszűntette ezt a szervezetet annak a papirosfigurának,

ami a múltban volt. Mindaz a vívmányszerű megállapodás, mely hosszas panaszok és küzdelmek eredményeként a társadalomnak komolyabb befolyást engedett a kivándorlási politika irányítására, egyetlen tollvonásra megsemmisült; a tanácsot, mielőtt megalakult volna, kiközösítették az új kivándorlási törvény hajlékából. És ráadásul még a tanács tevékenységének támogatására szánt összeget is megvonták.

Felemeljük tiltakozó szavunkat a társadalmi befolyásnak ez ellen a kiakabálása ellen s reméljük, hogy tiltakozásunkhoz a kivándorlási tanácsnak mindazon tagjai csatlakozni fognak, akik ott a társadalmi testületeket képviselik.

A társadalmi testületek a kibővített, komoly és tartalmas feladatkör szolgálatára küldötték képviselőiket a tanácsba és nem azért, hogy egy hébe-hóba odavetett ártatlan szakkérdés fölött rágódjanak. Vagy megkapja a tanács a törvény által intenczionált és a végrehajtási utasításban kifejtett általános betekintési, hozzászólási és irányítási jogot, vagy pedig marad a tanács, ami a múltban volt és ez esetben egy fabatkát sem ér. Az ilyen elkobzott hatáskörű tanácsban a társadalmi érdekesség méltó érvényesülésre nem juthat. Ilyen tanács kreálása nem egyéb pohintésnél. Megesonkított hivatásával maga a tanács sem érheti be. Azzal az erélyes reklamással kell hozzáfognia a munkához, hogy a belügyminiszter ur adja vissza az elsikkasztott munkakörét!

Buday Barna.

Károlyi Sándor emléklakoma.

Idei rendes közgyűlésünket követőleg december hó 11-én, vasárnap déli 1 órakor a Royal nagyszálló (Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.) földszinti különtermében Károlyi Sándor emléklakomát rendezünk, amelyen egyesületünk felkérésére Mezőssy Béla nyug. államtitkár mond a Károlyi-billikommál ünnepi beszédet. A lakomára szóló részvételi jegyek december hó 9-ig bezárólag válthatók meg terítékenként 8 (nyolcz) koronáért az OMGE. titkári hivatalánál, amely azokat 8 korona 10 fillérnek postautalvánnyal való beküldése ellenében is készséggel eljuttatja a kívánt címre. Előzetesen megváltott jegy nélkül a lakomán részt nem vehetni. Amidőn az OMGE. igen tisztelt tagjait emléklakománkra ezennel meghívni bátorodom, egyuttal szabadon kifejezést adnom ama reményemnek, hogy e kegyeletes ünnepségen minél többen vesznek részt és tesznek ezzel a magyar gazdatársadalom együttérzéséről, Károlyi Sándor hagyományaihoz való törhetlen ragaszkodásáról újabb tanúságot.

Budapest, 1910 november 15.

Gazdatársi üdvözléssel:

Károlyi Mihály gróf s. k.,
elnök.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	2899
Egy szakvéleményről	2906
Gabona- és liszttermékek kedvesményes tarifái	2907
A gazdaságkörülmények köréből	2909
Tejtermelők szervezkedése Nagybritanniában	2910
Elvi jelentőségű döntések	2911
Husdrága-ág a fórumon	2911
A kivándorlási tanács elkobzott hatásköre	2912
Károlyi Sándor emléklakoma	2912
Levélszekróny	2908
Vegyesek	2912
Gyászhir. — Tejközpont Temesváron, városi kezelésben. — Magyar Földműves Naptára 1911. — IX. nemzetközi gazdakongresszus. — A kassai m. kir. gazdasági akadémia	

	Oldal
ifjusága. — Szőlőfelújítási kölcsönök. — Pestvármegyei Gazdasági Egyesület. — A Nyitrai Gazdasági Egyesület. — Saazi komlójelentés 1910. évi november hó 27-éről. — Borvásár Zilahon. — Lődijázások Szatmárvármegyében. — Gyapju-jelentés. — A konyhakerti ismeretek népszerűsítése. — Gőzhajózási hírek. — Apró hírek. — Országos állatvásárok	2913
Kereskedelm., főzsde	2914
Szerkesztői üzenetek	2915

Gyászhir. Feldmann B. Jakab szeszgyáros és földbirtokos, az OMGE. tagja, f. hó 20-án 53 éves korában elhunyt. A megboldogultat f. hó 22-én helyezték a nagyiklodi sírkertben örök nyugalomra.

Tejközpont Temesváron, városi kezelésben. Temesváron városi kezelésbe veendő tejközpont létesítését tervezik, amelynek előkészítő munkálatait egy szűkebbkörű bizottság már befejezte és határozati javaslatát legközelebb terjeszti a városi közgyűlés elé. Az intézmény célja a környékbeli tejforgalom szabályozása és a városi lakosság olcsó és egészséges tejjel való ellátása. Evégből a város elsősorban Csekonic Endre gróf zombolyai uradalmával szerződne napi 3000 liter tej szállítására, később pedig a környékbeli községekben állítana fel tejjelgyűjtő állomásokat. Átvenné és kibővítené Csekonic Endre gróf jelenlegi tejesarnokát, később pedig 150,000 korona költséggel egy modern városi tejközpontot létesítene. A vidéken uralgó száj- és körömfájás daczará már most is lehetne a kifogástalan tej literjét az elárultó helyiségben 20, házhoz szállítva pedig 24 fillérért árusítani, holott ez idő szerint a városban 30—40 fillér a tej ára. Nyáron az árakat megfelelően mérsékelnék. A központ természetesen lehetőleg önköltségen árusítaná a tejet, de a mégis fennmaradó tiszta jövedelem az intézmény továbbfejlesztésére és tejközpont szakiskola felállítására fordítatnék. A magunk részéről a legnagyobb elismeréssel fogadjuk e kiváló tervet, mely megvalósítása esetén egyaránt szolgálná termelőket és fogyasztókat érdekét.

Magyar Földműves Naptára 1911. Az OMGE. jövő évre teljesen egymaga adta ki a kiszáradt részére szánt naptárát. A naptár összeállítása annyira sikerült, hogy ehhez hasonló népnaptár még nem került a magyar kiszáradt kezébe. A Magyar Földműves Naptára 50 fillérbe kerül. Egyesületünk tagjainak figyelmét ezuton is felhívjuk a jól szerkesztett kalendáriumra, melyet a eseléség és alkalmazottak részére, mint nélkülözhetlen, hasznos olvasmányt megszerezhetnek a Pátriánál (Budapest, IX., Üllői-ut 25.).

IX. nemzetközi gazdakongresszus. A Párisban székelő állandó nemzetközi mezőgazdasági bizottság Meline J. elnöke alatt tartott minapi ülésén végérvényesen megállapította, hogy a spanyol kormány és a spanyol országos gazdasági egyesület meghívása folytán a IX. nemzetközi gazdakongresszus 1911. évi május 1—6-án Madridban tartassék meg. Az előkészítő munkálatakat Montornés gróf, a Spanyol Országos Gazdasági Egyesület alelnökének vezetése alatt a spanyol gazdatársadalom előkelőségeiből megalakított szervező-bizottság végzi, amely a Spanyol Országos Gazdasági Egyesület székházában (Madrid, Campoamor 12) tartja irodáját. A már megállapított ügyrend szerint a madridi gazdakongresszus tárgyalásai nyolcz szakosztályban fognak folyni és az egyes szakosztályokban lehetőleg korlátozott számú kérdéseket tűznek napirendre, hogy ezek behatóbb megvitatását tegyék lehetővé. A kongresszus szakosztályai a következő szakmák szerint lesznek csoportosítva: I. köz- és mezőgazdaság, II. mezőgazdasági statisztika, III. földmérés és kataszter, IV. erdőszet, V. szőlőgazdaság, VI. gyümölcsfatermesztés, VII. állattenyésztés, VIII. talajművelés és trágyázás. A közgazdasági szakosztály a tervezet szerint öt főkérdéssel fog foglalkozni, ugymint a gazdák, cselédek és munkásoknak lehetőség szerint a faluhoz való kapcsolásával és a városokba tóduló néprádat csökkentésével, a mezőgazdasági oktatás kérdé-

sével, a m
ügyeivel,
ges intéz
többi két
aktuális k
módon ak
zsufoltság
kongressz
lennek bi
ki is jelö
rendre t
évi februá
vázlatát
Spanyol O
jövő évi r
vagy koro
sával. A v
dők az e
czéljából.
tama alatt
latos kirár
állapítják
valókat m
közül a m
sziveskedjé
hivatalával
titésére ké
talos képvé
döntés.

A kassa
sága a Se
ber hó 24-
az akadém
teljes szám
Gyula ifjus
akad. tanár
felköszöntő
előadásai

Szölőfelt
éipusztott
szóló 1896
vény rende
terjednek k
nap 31-éig
kir. minisz
és borászati
birtokosokat
kölcsönkérve
10-ig saját
az agrárba
levő részbe
intézésére
hassa s a
vehető legye

A Pestvá
hó 28-án ta
Fazekas Ág
hivatalbeli e
titkár bemut
séről szóló
vetkezettek
a gépbemuta
a gazdatárs
telől, az áll
előmozdítás
tájékoztatta
melyek az eg
hagyása után
ditani az a
irányban, a s
melésre, vala
közgyűlés a
egy évre elő
jelenő Magy
Beretvá Ján
gyűlés az évi
rammot. Letá
s a számviz
Hartyány Im
meg. Delegált
Egyesületek O
sére, végül a
nowski József
ket pusztító l
A Nyitrai
december hó
kor Nyitra,

sével, a mezőgazdasági hitellel és a szövetkezetek ügyeivel, a kisbirtokos osztály védelmére szükséges intézkedésekkel és az öntözés kérdésével. A többi két szakosztály mindegyike elé csak két-két aktuális kérdést utalt az előkészítő-bizottság, ily módon akarván elejét venni a tárgyalási anyag ama zsufoltóságának, amely az 1907. évi bécsi gazdaságkongresszuson már alkalmatlannak és czélszerűtlennek bizonyult. Az előkészítő-bizottság egyúttal ki is jelölte az egyes szakosztályokban napirendre tűzött kérdések előadóit, akiknek jövő évi február 1-ig kell előadásuk szövegét vagy vázlatát beküldeniök. Tagul jelentkezhetni a Spanyol Orsz. Gazdasági Egyesület fenti czimén jövő évi márczius hó 15-ikéig 20 peseta (frank vagy korona) tagsági díj egyidejű beszoállításával. A választott szakosztályok is bejelentendők az előadások szövegének megküldhetése czéljából. A részletes tervet, a kongresszus tartama alatt rendezendő ünnepek és a kapcsolatos kirándulások sorrendjét december hó végén állapítják meg, amikor majd a szükséges tudnivalókat mi is közölcöszszük. Aki gazdátársaink közül a madridi kongresszuson részt öhajt venni, sziveskedjék ebbeli szándékát az OMGE. titkári hivatalával tudatni, amely a jelentkezések közvettítésére készséggel vállalkozik. Egyesületünk hivatalos képviseltetése iránt mindedig nem történt döntés.

A kassai m. kir. gazdasági akadémia ifjúsága a Schalkház-szálló nagytermében november hó 24-én társasvacsorát rendezett, melyen az akadémia tanári kara s a hallgatók csaknem teljes számban megjelentek. A lakomán *Baskay Gyula* ifjúsági elnök felköszöntőjére *Mezey Gyula* akad. tanára válaszolt és még többen mondtak felköszöntőket, vacsora után pedig többen művészi előadásaikkal gyönyörködtették a résztvevőket.

Szölőfelújítási kölcsönök. A filloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló 1896. V. t. cz. 19. §-a értelmében a törvény rendelkezési csak azokra a kölcsönökre terjednek ki, amelyek 1910. évi december hó nap 31-éig vétettek fel. A földmívelésügyi m. kir. miniszter ennel fogva utasította a szőlészeti és borászati felügyelőségeket, hogy erről a szőlőbirtokosokat kellőképpen tájékoztassák és a kölcsönkérvényeket 1910. évi december hó nap 10-ig saját részükrol elintézve terjeszszék be az agrárbankhoz, hogy azokat az év hátralévő részében a szőlőfelújítási kölcsönüggyek elintézésére szervezett bizottság még letargyalhassa s a kölcsön még ebben az évben felvehető legyen.

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 28-án tartotta meg évi rendes közgyűlését *Fazekas Ágoston* alispánnak, mint a közgyűlés hivatalbeli elnökének vezetésével. *Serfőző Géza* titkár bemutatta az egyesület folyó évi működéséről szóló jelentést. Szólt a gazdakörök, szövetkezetek és mintagazdaságok szervezéséről, a gépbemutatókról, gazdasági kirándulásokról, a gazdátársadalmi mozgalmakban való részvételtől, az állatdíjazásokról, a baromfitenyésztés előmozdításáról. A jövő évi munkaprogramm tájékoztatta a közgyűlést azon feladatokról, melyek az egyesületre új alapszabályainak jóváhagyása után várnak. Különös gondot fog fordítani az állattenyésztés fejlesztésére minden irányban, a szőlőtelepítésre és a gyümölcstermesztésre, valamint az értékesítésre. Elfogadta a közgyűlés a választmány javaslatát, mely szerint egy évre előfizet az OMGE. kiadásában megjelenő *Magyar Földművesre*. *Förster Aurél* és *Beretrás János* felszólalása után elfogadta a közgyűlés az évi jelentést és jövő évi munkaprogrammot. Letargyalták az 1911. évi költségvetést s a számvizsgáló-bizottságha új tagokul: *ifj. Hartvány Imrét* és *Tahy Istvánt* választották meg. Delegáltak a képviselőket a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségé”-nek közgyűlésére, végül a folyóüggyek letargyalása után *Tablonski József* tartotta meg előadását a vetéseket pusztító legyekről.

A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület f. évi december hó 5-én, hétfőn délelőtt 1/210 órakor Nyitrán, a városháza nagytermében tartja

rendes őszi közgyűlését, melyen a rendes tárgyszorozatot után *Lhuillier István*: „Ujabb tapasztalatok a burgonyabetegségek leküzdése, a betegségeknek ellenálló egészséges vetőmagvak termelése körül”, *Dorner Béla*: „Legelők javításáról” és *Leidenfrost Károly*: „Jegyzetek a svéd és dánországi állattenyésztésről” című előadásokat tartják meg.

Saazi komlójelentés 1910. évi november hó 27-éről. A komlóüzlet az elmúlt héten piacunkon szűk korlatok között mozgott és a forgalom jóval kisebb volt, mint a mult heti. Az egész heti forgalom kb. 500 bárra tehető, változatlan árák mellett. Vevőkül a helybeli kereskedőkön kívül főleg németországi kereskedők jelentek. Vidéken is esekely volt a forgalom, változatlan árák mellett. Árjegyzés: elsőrendű komló 108—112 korona, középmínőségű 120—125 korona, jó közép- és elsőrendű 126—150 korona, szemelt áru névleg 160 koronát jegyez, a készlet azonban nagyon szorványos és ez idő szerint ily mínőség nem is kapható. A hét végén a hangulat nyugodt, az árák változatlanok ugyan, az aránylag csekély forgalom folytán azonban tartottak.

Borvásár Zilahon. A Szilagyvármegyei Gazdasági Egyesület 1911. évi január hónap 11. és 12-én délelőtt 9 órától este 6 óráig Zilahon, a Tigris-szállóban borvásárt rendez. Eladásra eddig 6300 hektoliter bor van bejelentve, ujbórok 38—44 fillér, öbörök 56—90 fillér áron. A vásár alkalmával a kiállított minták megizelhetők. A vételára a Szilagyvármegyei Gazdasági Egyesület pénztárába fizetendő be, mely csekély közvetítési díjat szed az eladott áru után. A vásárlók közvetítési díjat nem fizetnek.

Lódíjazások Szatmár vármegyében. A szatmár vármegyei lótenyésztési bizottság a Szatmár vármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve folyó hó 22-én Szatmárnémetiben, 24-én pedig Nagy-károlyban csikóskaneca és 3 éves kancaesikódíjazást tartott. Az érdeklődés mindkét helyen, dacára a kedvezőtlen időjárásnak és a rossz utaknak, kielégítőnek mondható, mivel a bíráló-bizottság elé a két helyen a kiscgazdák 80 drb csikós kanecát és 75 drb hároméves kancaesikót vezettek elő. Az anyag általában kielégítő volt; de külön is felemlítendő a csengeri és nagykárolyi járás lótenyésztő kiscgazdái, kik határozottan jó anyaggal léptek a zsűri elé. Kiosztott a csikós kancaák díjazására 10 díj 300 korona és a hároméves kancaesikók után 8 díj szintén 300 korona összében. A legnagyobb díj 60 korona, legkisebb 20 korona volt. Ezenkívül egyesületi díszoklevelek is lettek kiosztva.

Gyapjújelentés. A lefolyt héten gyengült áron elkel néhány száz zsák legjobb minőségű fésűgyapjú szövetgyártási czélokra. Az üzlet további alakulása a jelen londoni árverések lefolyásától függ, melyek e hó 24-én átlag 5%-os áresökkenéssel indultak meg.

A konyhakertészeti ismeretek népszerűsítése. A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület *Bálint Lajos* elnökle alatt tartott ülésén elhatározta, hogy a konyhakertészeti ismeretek terjesztésére jutalomban részesíti azokat a tanítókat és tanító-nőket, akik a mindennapi vagy az ismétlő iskolákban a konyhakertészet gyakorlati oktatása körül legtöbb eredményt mutatnak fel *Ujfalussy Jenő* dr. adományából az egyesület pályadíjat tűz ki azok számára, akiknek legszebb és jövedelmes konyhakertjük van.

Gőzhajózási hír. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság Obrenovác időleges állomását a folyó évre november hó 30-ikával megszünteti.

Apró hírek. A Barsvármegyei Gazdasági Egyesület titkára, *Krajtsik Jenő* eddig 24 darab tenyésztenehet és 2 darab bikát szerzett be s azokat a vármegye kiscgazdái között helyeztette el.

Uj marharakodó állomás. A földmívelésügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg Moson vármegye területén fekvő „Moson-szolnok” állomást marharakodó állomásul engedélyezte.

Országos állatvásárok. Nagyobb jelentőségű országos állatvásárok a vásáritató hatóságoktól beérkezett jelentések szerint december havában a következő helyeken tartatnak meg:

Nyiregyházán december hó 12-én csak lóvásár, szarvasmarhafelhajtás száj- és körömfájás miatt elmarad.

Ungváron december hó 12-én miniszteri engedély esetén a szarvasmarhavásár meg lesz tartva. Különben csak lóvásár tartatik.

Körmeuden december hó 13-án a legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1,503—641, lóból 197—57.

Temcsvárott december hó 16—17-én. Száj- és körömfájás miatt hasított körmű állatok fel nem hajthatók s így csak a lóvásár lesz megtartva.

„Kaczagó szövetkezetek” szövetkezeti vidám-ságok. Füzve 1 korona. „Nete ne!” eredeti székely góhóságok gyűjteménye. Füzve 1 korona. Mindkét könyvet portómentesen küldi 2 koronáért *Péterfy Tamás*, Budapest, IX., Köztelek.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szivesen ad felvilágosítást. Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök, ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.)

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vess- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízforrásokban és gyógyszerárakban.
SCHULTES ÁGOST Gyógy-Építési és Gyógyfürdő-Építési Társaság, Budapest, Rudolfsrtp. 8.

MEGJELENT!

R. BINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1911. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” tizenhetedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaptól és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetnek ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bármennyel küldéssel **4 korona.**

Megrendelhető a

„KÖZTELEK”

kiadóhivatalában
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A külföldi piacokon az elmúlt héten valamivel szilárdabb irányzat uralkodott. Az utóbbi napokban a Laplata államokból az időjárásra vonatkozólag kedvezőlenebb hírek érkeztek, sőt fagyokat is jelentettek, ami a már csaknem teljesen beérett gabonafélékre nagyon kártékonyan hatott. Az aratástól már alig egy-két hét választja el az érdekelteket és naponta annak eredményéről igen különböző hírek keringenek. Oroszországban a hajózás még folyamatban van ugyan, azonban az exportőrök tartózkodók voltak vásárlásaikban, miután a hajózás megszüntetése már csak napok kérdése. A francia piacokon tartott irányzat uralkodott, mert az időjárás igen kedvezőtlen volt s az ország különböző részeiből havazást, esőt és árvizet jelentenek s ebből kifolyólag az őszi munkálatok még mindig nem nyertek befejezést, ami természetesen nagy aggodalmakra ad okot. Az eddigi behozatal négy millió mázsával nagyobb a tavalyinál. Angliában valamivel szilárdabb volt az irányzat. Az amerikai piacokon az árak az argentinai terméshírek szerint fluktuáltak.

Nálunk az üzlet irányzata a hét elején szilárd, míg a hét vége felé lanyha volt. Az időjárásban kedvezőbb fordulat állott be, amennyiben az egész országban esett a hó s a hőmérséklet emelkedett, ami az őszi vetésekre igen kedvező hatással volt. Az orosz buza behozataláról szóló hírek szintén nyugtalanítólag hatottak az üzlet irányzatára. Az előrehaladt hajózási idény folytán nagybemennyiségű készáru került a piacra, ami az üzlet alakulására nyomasztólag hatott. A kínálat meglehetősen élénk volt, azonban a malmok tartózkodók voltak vásárlásaikban, mert a lisztüzlet helyzete kedvezőtlen. Ez alkalommal is felemlítjük, hogy egy a fővárosi, mint a vidéki malmok az üzemredukció kérdésével foglalkoznak. Ez esetben a vidéki malmok kezdték meg az akeziót, melyhez a fővárosi malmok is csatlakoztak és amennyiben időközben valami akadály nem jön közbe, úgy 2-3 héten belül kilátás van megegyezésre.

Rozsban csekély üzlet fejlődött ki s az árak némileg csökkentek.

Takarmányárpában csekély forgalom mellett szilárdabb irányzat jutott érvényre, miután az eladók tartózkodók voltak a kínálatban s így meglévő jó áruért magasabb árakat fizettek.

Zab szintén csekély mértékben képezte kínálat tárgyát, ami az üzlet szilárdulását vonta maga után.

Tengeri (áru) csak elvétve kínáltatik, melyért a fogyasztók magas árakat fizetnek. Az új tengeri szállítása az ország minden részében uralkodó száj- és körmfájás, valamint vagonhiányra való tekintettel igen nehézkes s a romlásnak nagyon is ki van téve. Mindezen körülményekre való tekintettel a fogyasztók csak a legsürgősebb szükségletüket fedezhetik. Öcinqantinosban nem volt üzlet, újáru iránt pedig élénk érdeklődés mutatkozott, tekintettel annak jó minőségére.

Az egyes gabonanemükről, azok áraitól s az azokban végbement változásokról napijelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonatözsdeiről.

1910 november 29.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Igen gyenge üzletmenet mellett elkelt 7000 q buza 10 fillérrel magasabb árban.

Rozsban az üzlet vontatott volt és az árak változatlanok maradtak. Budapest paritásában 15.20 koronát fizettek.

Takarmányárpában az üzlet szilárdabb irányzatot követett. Budapest paritásában 14.60 koronát fizettek.

Zabban az üzlet szilárd volt. Budapest paritásában 16.20-16.40 koronát fizettek.

Tengeriben az üzlet változatlan maradt. Óáruat alig lehet beszerezni, míg újáru elég jól kínáltatott. Ötengeriért 13.70 koronát, újengeriért 10.20 koronát fizettek Budapest paritásában.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 79.5 k. 22.90 K., 500 mm. 79.5 k. 22.85 K., 100 mm. 79 k. 20.50 K. kev., 100 mm. 79 k. 22.70 K. felső, 100 mm. 79 k. 22.70 K., 100 mm. 78.5 k. 21.90 K. kev., 300 mm. 77.5 k. 22.30 K. felső, 200 mm. 77 k. 22.20 K. felső, 100 mm. 76 k. 22.20 K. felső, 100 mm. 78 k. 22.20 K. felső.

Pestvidéki 700 mm. 80 k. 22.80 K., 100 mm. 79 k. 22.50 K., 100 mm. 78 k. 22.50 K., 200 mm. 78 k. 23.40 K., 100 mm. 78 k. 22.30 K., 100 mm. 78 k. 22.30 K., 100 mm. 77 k. 22.45 K., 300 mm. 76.2 k. 22.25 K., 1000 mm. 75.8 k. 22.40 K., 200 mm. 75.5 k. 22.20 K.

Fejérmegyei: 300 mm. 76.2 k. 22.25 K.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 77 k. 22. — K.

Rozs: 100 mm. 15.05 K. pp., 200 mm. 15.20 K. pp.

T.árpa: 100 mm. 14.60 K. pp.

Zab: 700 mm. 16.60 K. pp., 100 mm. 17. — K. kpf., 100 mm. 16.60 K. kpf., 100 mm. 16.65 K. kpf.

Luczerna: 25 mm. 16.2 — K. ab Budapest.

Újtengeri: 100 mm. 10.30 K. ab Budapest.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1911 áprilisra	22.08 K.
Buza 1911 májusra	21.98 „
Buza 1911 októberre	21.38 „
Rozs 1911 áprilisra	15.74 „
Zab 1911 áprilisra	16.84 „
Tengeri 1911 májusra	11.22 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1910. nov. hó 29-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozottat a szokott községekben 170 szekér réti széna, 82 szekér muhar, 20 szekér zsupszalma, 25 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 10 szekér egyéb takarmány (zabos-bükköny), 300 zsák szécska.

A forgalom igen élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 560-840, muhar 640-880, zsupszalma 440-540, alomszalma 360-460, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 740-800, lóhere —, luczerna 680-800, köles —, sarju 520-700, szalmaszécska 500-540. Összes kocsiszám 310. Összes súly 372,000 kg.

Hideghus-vásár az Orczi-téri élelmi piacon 1910. év november hó 19-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 27 árus 31 db sertést, 1 árus 3 db süldőt, 3700 kg. friss húst, 500 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 400 kg. hájat.

Vidékről és pedig 2 árus 34 db sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 176-200 fillér, 1 q 152-158 K., süldő-hus 1 kg. 184-220, füstölt sertés-hus 1 kg. 192-200, szalonna zsirnak 1 kg. 160-168, füstölt szalonna 1 kg. 184-200, háj 1 kg. 168-184, disznózsír 1 kg. 184-192, kocsonyahus 1 kg. 96-120, füstölt sonka 1 kg. 200-220 fillér.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1910. év november hó 19-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 74 árus 35 drb sertést, 0 árus — drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 2000 kg. füstölt húst, 1500 kg. szalonnát, 1000 kg. hájat.

Vidékről és pedig 19 árus 459 drb sertést, — drb süldőt, 6 árus 160 kg. füstölt húst.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 160-220 fill., 1 q 144-156 K., süldő-hus 1 kg. — fill., 1 q — K., füstölt sertés-hus 1 kg. 220-220, szalonna zsirnak 1 kg. 168-168, füstölt szalonna 1 kg. 180-220, háj 1 kg. 180-184, disznózsír 1 kg. 184-184, kocsonyahus 1 kg. 108-120, füstölt sonka 1 kg. 200-240 fillér.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a kínálat élénkebb volt és nagyobb tételek ugy azonali, mint későbbi szállításra —50-1 K.-val olcsóbban zárulnak élénk vételkedv mellett.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 179.50-180, adózatlanul 60.50-61 — K. azonnali szállításra és kötésre. Másodkézből és vidéki szeszfinomítók részéről 1 — 1.50 K.-val olcsóbb ajánlatok voltak.

Élesztőszesz kevés jön a piacra. A kínált tételek adózva 178 — 178.50 K.-ig, adózatlanul 59 — 59.50 K.-ig találtak vevőre.

Denaturált szeszben élénk a kínálat és kereslet és több tétel kötésre 48 — 48.50 K.-ig kelt el hordóval együtt nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 54 — 54.50 K. volt ajánlva fix árban és 2 K.-ig jegyzésen alul. A „Pester Lloyd” nyersszeszjegyzésének 1 K.-val való leszállítása folytán egyes prompt tételek olcsóbb árban voltak ajánlva.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 57 — 58 — K.

Bécsi jegyzés 53.40-53.80 K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	57 — 58 —	—
Finomított szesz adózva	179.50-180 —	—
„ adózatlan	60.50-61 —	—
Élesztőszesz adózva	177.75-178 —	—
„ adózatlan	58.75-59 —	—
Nyersszesz adózva	177.50-177.75	—
Denaturált szesz	48 — 49 —	—

(Az adózott szesz a 20 K. póttadóval együtt értendő.)

Nemzetközi gabonapiacz 1910 nov. 25-től 1910 nov. 29-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chikágó	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chikágó
Buza	28	22.40	18.96*	24.40	23.40	24.74	26.58	17.62	—	17.31	15.98	Decz.	22.04 ³	17.96	23.60	26.52	17.74	16.50
	24	22.90	18.96*	24.80	23.20	24.74	26.58	18.06	—	17.31	15.98	Máj.	21.94	18.51 ²	23.90	26.64	17.90	17.64
Rozs	28	15.60	—	16.90	18.30	18.44	16.44	—	—	—	10.84	Decz.	15.78 ³	—	17.46	16.60	—	—
	24	15.80	—	17.10	18.20	18.44	16.44	—	—	—	10.84	Máj.	—	—	18.38	16.90	—	—
Zab	28	17.20	—	18. —	16.60	19.14	—	—	—	—	—	Decz.	15.92 ³	—	17.78	16.60	—	—
	24	17.10	—	18. —	16.60	19.14	—	—	—	—	—	Máj.	—	—	18.50	16.90 ³	—	—
Tengeri	28	13.95	—	15.50	14.30	16.19	—	—	—	9.71	—	Decz.	16.78 ³	—	17.10	—	—	—
	24	13.95	—	15.20	14.30	16.19	—	—	—	9.71	—	Máj.	—	—	18.26	—	—	—
Árpa	28	14.50	—	19.60	19. —	21.20	—	—	—	—	—	Decz.	16.62 ³	—	17.24	—	—	—
	24	14.50	—	19. —	19. —	21.20	—	—	—	—	—	Máj.	—	—	18.32	—	—	—

Jegyzet: *) Red winter II.
1) Január
2) Márcz.
3) Apr.

Liszta (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A liszt gabonából újabb hírek, a hibatlan egyezmény.

A főt kilogrammszámkostu Szám.

Ár K.:

Rozs Szám:

Ár K.: 2

A korp a száj- 6

A több voltak B lenél 100 Finom k Goromba Goromba Finom k Rozskorp Árpadar Malomka Budapest Derby-m Száritott Száritott mások Szárlé 4 ab zu

Élelm

(Az „Alis

Hus, b üzlet vál hus ára

Árak: nek hátu rendü ele déki első 1.12 K., 1 1 — K. P. vidéki. 1 1.12 K., 1 1 — K. V. ben, első 0 — K. 1.58-1.60 Vidéki, a sodminős ség 1.62-sonka 1.6 malacz 9 1.72 K., 1 sózott, tá 1.76 K. V 480 K. M 1.20-2.10 0.90-0-1

Élő ba süti val kappan 3 4.00-5.40 1.70-2-1 Vágott K., ránta Kacsá (b Kappan 3 libamáj (pulard 2 Vadfélé (kg.) 0.80 0.70-0.90 1.50-1.80 2.80-3.20

Tojas. Árak:

válogatott 120 — K. 116 — K., piszkos 1 128 K., m Vaj. Á Árak: 3 — 3.40 0 — 0-1 0 — 0-1

Gyümöl volt. Az Árak: K., rétes K., megg (kg.) — K., sz barackk

Liszt, őrlemények és abrakakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abrakakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A lisztüzlet változatlan esendős, az árak a szilárd gabonaüzlet hatása alatt emelkedtek 20-30 fillérrel. Újabb felmerülnek a malmok üzemredukciójáról szóló hírek, melyek szerint az őrlés korlátozottnak; alig bízható azonban hogy újév előtt erre nézve valami egyezmény jönne létre.

A fővárosi malmok átlagos buzalisztjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elgysúly tisztasúlyként, az alábbiak szerint:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	35.60	34.80	34.00	32.20	32.40	31.20	29.20	27.20
		7 1/2	7 3/4	8				
		23.20	19.20	13.20				

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K.:	27.20	26.00	24.80	23.60	19.60	17.20	14.60

A korpauzlet a hidegebb idő beállta folytán valamint a száj- és körömfájásra való tekintettel szilárdabb.

A többi abrakakarmányozók árak a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom korpá 1910 azonnali száll.	7.50-7.70
Goromba korpá 1910 azonnali száll.	8.40-8.50
Goromba korpá 1910 nov.-decz. száll.	8.70-8.80
Finom korpá 1910 nov.-decz. száll.	7.50-7.70
Rozsakorpá	8.90-9.00
Árpáda és árpaderceze	11.40-11.60
Malomkonkoly	8.80-8.90
Budapesti gyári repcepegőgáca	12.60-12.70
Derby-melész ab Hatvan vagy Pozsony Száritott moslék ab Budapest zsák nélkül	9.80-10.00
Száritott repcezsák zsák nélkül ab állomások	13.00-13.10
Szórpék 48-50% csukortart hordó nélkül ab csukorgvár	11.30-12.00
	7.25-7.50

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

(Az „Alimentaria” Általános Élelmiszerértékesítő R.-T. jelentése.)

Hus, baromfi és vad. Kielegítő hozatal mellett az üzlet változatlan. A marhahus, a sertés- és a borjúhús ára alig változott.

Árak: (kg.-ként.) Marhahus. Helybeli első minőségűnek hátulja 1.60-1.68 K., eleje 1.44-1.52 K., másodrendű eleje 1.20-1.40 K., hátulja 1.30-1.56 K. A vidéki első minőségű hátulja 1.20-1.30 K., eleje 1.08-1.12 K., másodrendű hátulja 1.00-1.16 K., eleje 0.92-1.00 K. Borjúhús. Helybeli ölési, bőrben 1.80-1.92 K., vidéki 1.30-1.60 K. Juhhús. Helybeli elsőrendű 1.08-1.12 K., másodrendű 0.84-0.96 K. Bárány. Leölt, bőrben, első minőségű 0.98-1.04 K., másodrendű 0.80-0.90 K. Sertés. Helybeli, elsőrendű szalonnával 1.58-1.60 K., másodrendű szalonnával 1.54-1.56 K. Vidéki, szalonnával, első minőségű 1.40-1.52 K., másodminőségű 0.90-1.00 K. Szalonna nélküli első minőségű 1.62-1.66 K., másodminőségű 1.56-1.60 K. Nyers sonka 1.60-1.80 K. Füstöltsonka 2.00-2.40 K. Szopósmalacz 9.00-18.00 K. Szalonna. Olvasztani való 1.64-1.72 K., füstölt 1.76-1.86 K., paprikás 1.78-2.00 K., sózott, táblás 0.00-0.00 K. Disznósir. Helybeli 1.72-1.76 K. Vidéki 0.00-0.00 K. Szalámi, szikkadt 4.20-4.80 K. Nyári szalámi 1.20-1.40 K. Kolbász, száraz 1.20-2.10 K., disznósajt kg. 0.00-0.00 K., hurka kg. 0.90-0.00 K.

Élő baromfi. (Páronként, fogyasztási adóval.) Csirke, sütni való 2.60-3.20 K., rántani való 1.60-2.20 K., káppan 3.80-5.00 K., tyúk 3.20-4.40 K., kacsa, sovány 4.80-5.40 K., liba, sovány 7.00-9.00 K., gyöngytyúk 1.70-2.00 K., pulyka 7.60-8.00 K.

Vágott baromfi. (Drb.) Csirke, sütni való 1.60-2.20 K., rántani való 1.10-1.40 K., tyúk 1.60-2.80 K. Kacsa (kg.) I-a 1.60-1.80 K., pulyka 0.00-0.00 K. Káppan 2.40-3.00 K., liba, (kg.) I-a 1.40-1.50 K., libamáj (kg.) 3.00-5.00 K., galamb (drb) 0.50-0.60 K., pulyár 2.00-2.20 K.

Vadfélék. Őz (egészben, kg.) 1.40-1.50 K., szarvas (kg.) 0.80-0.90 K., fogoly (drb) 0.80-1.20 K., őreg 0.70-0.90 K., nyul I-a (drb) 2.80-3.00 K., süldő nyul 1.50-1.80 K., vaddisznó (kg.) 0.90-1.10 K., fácán (drb) 2.80-3.20 K.

Tojás. Az üzlet élénk, az árak ismét emelkedtek. Árak: I-a teatojás 20 drb 2.00-0.00 K., I-a bacsikai válogatott 1440 drb 120-122 K., tiszavidéki 118-120 K., I-a erdélyi 0.00-0.00 K., eredeti 114-116 K., apadt 106-109 K., közép 104-106 K., piszkos 106-109 K., bolgár, friss válogatott 122-128 K., meszes tojás 96-100 K., hűtőházi tojás 100-105 K.

Vaj. Az üzlet nyugodt, az árak emelkedtek. Árak: (kg.-ként.) I-a szövetkezeti (centrifug) teavaj 3.00-3.40 K., asztali vaj 2.60-2.90 K., I-a parasztvaj 0.00-0.00 K., főzővaj 2.20-2.50 K., hűtőházi vaj 0.00-0.00 K., művaj 0.00-0.00 K., tehénturó 36-38 fil.

Gyümölcs és főzelék. Az üzlet a lefolyt héten is élénk volt. Az árak kielégítőek. Árak: Gyümölcsfélék. Alma, asztali (100 kg.) 28-40 K., rétes 20-30 K., kicsi -16 K., cseresznye 100 K., meggy 0.00-0.00 K., körte 30-60 K., köszméte (100 kg.) 0.00-0.00 K., erdei eper (kg.) 0.00-0.00 K., ringló 0.00-0.00 K., szőlő 0.00-0.00 K., török muskotály 0.00-0.00 K., őszibarack (kg.) 0.00-0.00 K., kajszinbarack (100 kg.) 0.00-0.00 K.

K., szilva 26-28 K., dinnye (100 kg.) görög, nagyság szerint 0.00-0.00 K., ananász és turkesztán (100 kg.) 0.00-0.00 K., dió 46-60 K. Pözlékfélék. I-a hagyma (makói) 7-9 K., közép 5-6 K., paraj (kg.) 0.10-0.15 K., spárga (kg.) 0.00-0.00 K., burgonya, rózsás 4.20-4.80 K., sárga 7-8 K., kifli 16-20 K., paradicsom 0.10-0.12 K., saláta 30 drb 0.00-0.00 K., uborka (100 drb) 0.00-0.00 K., zöldbab (kg.) 0.00-0.00 K., méz (100 kg.) 120-130 K.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.

Öreg nehéz páronként 400 kg. felül 140-142 fillérig	
Öreg közép	300-400 kg.
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly 148-150
Fiatal közép	250-300 kg. 154-156
Fiatal könnyű	250 kg.-ig

A hizott sertésüzlet irányzata nyugodt.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felkúldési számdék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor a szükséges utbaigazítással szolgál.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1910 november 28.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
Hizott marhában felhajtás	3023 drb	Hizott marha	2927 drb
Csontozni való marhában felhajtás	784	Legelőmarha (Weidevieh)	96
Összesen	3807	Csontozni való	784
Eladatlan maradt	0	Összesen	3807

Származási hely szerint:

Magyarországi	1259	Ökör	1351
Galicz. s. bukovinai	617	Bika	650
Oszták tartományokból	775	Tehén	631
Összesen	2651	Bivaly	9

Árak (100 kilogrammonként élőszuliban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	96-102	92-98	74-92
Galicziai hizott ökör	98-114	94-96	84-98
Tarka hizott ökör	105-119	100-104	84-98
Bikák	76-105		
Hizott tehén	76-99		
Boszniai marha	64-86		
Legelőmarha			
Bivaly			
Kisgazd. hizó ökör	76-86		

Irányzat: szilárd, prima ökör 1 koronával, középminőségű ökör 2 koronával, harmadrendű minőségű ökör 2-3 K.-val olcsóbb. Prima minőségű bika 3-4 koronával, összes többi minőség 6-8 koronával olcsóbb. Csontosmarha 4 koronával olcsóbb.

Bécsi vesztegvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1910 november 26.

Folyó hó 26-án megtartott wien-st.-marxi vesztegvásáron felhajtott: 978 ökör, 52 bika, 52 tehén, 15 bivaly = 1097 darab.

Minőség szerint:		Származás szerint:	
Hizott marha	954 drb	Magyarországból	684
Legelőmarha	144	Galicziából	383
Csontosmarha	144	Ausziából	30
Összesen	1097	Összesen	1097
Eladatlan maradt	0		2 darab

Irányzat: szilárd, a hétfői szabadvásári árak mellett kelt el a felhajtás.

Szerkesztői üzenetek.

Br. K. J. Marosnémeti. Az 1907. évi XLV. t.-cz. 28. §-ának utolsó bekezdése szerint a kórházi ápolásra vonatkozó törvények rendelkezéseit a hivatkozott § nem érinti. A kérdéses esetben tehát az 1898. évi XXI. t.-cz. 5. §-ának a) pontja az irányadó, amely szerint, ha a megbetegedés legalább 15 napi tényleges szolgálat után a cseléd és gazda hibáján kívül következett be, a gazda 30 napig köteles a kórházi költségeket fizetni. Ha tehát a megbetegedést előidézett baleset a cseléd hibájából következett be, mit bizonyítani a gazda tartozik, akkor őt a kórházi költségek tekintetében kötelezettség nem terheli.

T. I. Kis-Zombor. A közölt bizonyítvány szövegében nemem semmi olyan, ami az Ön képességeire vagy jellemére árnyékol vetne. Dicséreteket a szolgálatadó nem

köteles a bizonyítványba felvenni s erre nem is kényeszeríthető. Sz. F.

H. K. Myramorák. A takarmánytököket legtovább úgy tarthatjuk el, ha mintegy 2 m. széles, 60 cm. mély és szükség szerinti hosszúságú árokba vermet ásunk, a fölé tengeriszárból tetőt készítünk, a vermet szalmával kibéleljük s a tököket prizmaszerűleg belerakjuk. Cs. I.

D. M. Németh. Az eset egy kicsit zavarosan van előadva, annyit mégis kivehetni vélünk belőle, hogy egyszerű balesetről van szó és a kocsist gondatlanság sem terheli. A rögtöni elbocsátás tehát nem is volt jogos. A szolgálati könyvbe ilyen dolgokat beírni határozottan tilos (52. §). Igen természetes, hogy ilyen körülmények között, legalább nézetünk szerint, az illető a lö a áért sem felelős. Sz. F.

G. B. Mindenesetre igen kevés körültekintéssel intézte a dolgát és összekonfundálta úgy, hogy most nehéz tanácsot adni. Ha újabb szerződése egészen új szerződés és a felmondásra nézve külön megállapodás nem történt, felévi felmondáshoz van igénye. Csak két dolgot követelhet. Vagy alkalmazza Önt újabb szerződésének megfelelően, vagy mondjanak föl, illetőleg adják ki a felmondási időre járó illetményeit. Ha a szolgálat megszűnik és illetményeinek kiadását megtagadják, ezeknek kiadását a bíróság előtt keresettel követelheti. Az ilyen per 1000 kor. értékig a járásbíróság elé, azon felül a törvénytörök elé tartozik. Sz. F.

G. V. Gyalu. Az általánosan elterjedt modern tárcásboronák úgy szerkezetileg, mint a használt anyag és a végzett munkát tekintve, egyformán jók. A jó tárcásborona tárcsatengelyeit tartó karok rugalmasak, mely elrendezés lehetővé teszi, hogy a tengelyvégek bármilyen szög alatt való beállításnál érintkezzenek, miáltal a régebbi rendszerű tárcásboronák nagy hibája — hogy a forrás közepén megmunkálatlanul hagyott csik a művelési mélység növelésével szélesedik — részben meg lett szüntetve. Középkötött talajra inkább ajánlható a hullámos tárcsával bíró, mely erősebben kever. Kétsoros tárcásborona használata a nagy vonórőzszerűség miatt csak sik és lazább talaj megmunkálására való. Sz. P.

R. I. Bülszentmihály. Hogy a Jurenák-féle eke — ha jól van beállítva — épp oly biztonságos jár, mint a Sack-rendszerű övezetű eke, az már bebizonyult. Összehasonlító erőmérés kísérletek e téren hivatalból nem történtek, de alapjában véve nincs is rájuk szükség, mert az esetleges vonórőzmegetakarítás nem lehet oly nagymérvű, hogy abból a Jurenák-féle ekeire valami különösen szembeéllő előny lenne irandó. Hogy a rendszer Sack-ekéknek átalakítása a Jurenák-rendszerre minő árban s minő módon végezhető, arról nincs tudomásom, valamint arról sem, hogy az így átalakított eke éppen oly jó lesz-e, mint az eredeti. Ami a jobb munkát illeti, ez felfogás dolga. Az eke munkájának minősége a kormánylemez hajlítottságától függ, mert ez okozza a barázda különböző átfordítását. Sz. P.

F. P. Selyemtelek-pusztá. Moharja annyi, hogy a hizlálás tartama szerint 3-4 kg.-ot etethet fejéknél s naponta. Zombolyázott csalamádét csak 20 kg.-ot ajánlatos fejéknél etetni, sőt ha répát s melaszt is etet, akkor kevesebbet, mert máskülönbben hasmenést kapnak hizói. Ha repepegőgácsat etet, ne etessen korpát, hanem inkább tengeridarat. A kérdéses pogácsa hizláló hatása a fiatal ökröknél valószínűen akkora, mint a tengeri, de a mustrák hálásabbak a tengeri iránt. Teljes hizláló takarmány 100 kg. élőszulyra s naponta pl. a következő: Mustra ökrök: 20 kg. zombolyázott csalamádé, 30 kg. takarmányrépa, 6 kg. moharszéna, 5 kg. polyva, 2 kg. melasz, 4 kg. korpá s 6 kg. tengeridara. Fiatál ökrök: ugyanannyi csalamádé, répa, mohar, polyva s melasz és azonkívül 2 kg. repepegőgácsa s 7 kg. tengeridara. E két adagolás 26.8, 25.8 kg. szárazanyagot, 1.28, 1.36 kg. fehérjét és 144, 145 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ha tavaszi szalmája van, azt még reáadhajta. Cs. I.

EREDETI ANGOL BENZIN SZIVÓGÁZ MOTOROK

MOTOROS CSEPLŐKESZLETEK

OLCSÓ ÁRAN, FELTÉTLEN MEGBIZHATÓSÁG, AZONNALI SZÁLLÍTÁS.

LÖKE ANDOR MAGÁNMEÉRNÖK

BUDAPEST., IX. FERENC-KÖRÜT 42.

TELEFON: 417-23.

Luczfenyő-eladás.

A „Bóni“ gyártelep és mezőgazdasági r.-t. Nyirbátorban nagyobb mennyiségű 6 éves, 80-100 cm. koronamagasságú fenyőfácskát tesz eladóvá darabonként egy koronáért csomagolás nélkül a nyirbátori vasutnál. 5999

TEHÉNÉSZETI SZERVEZÉSE ÉS VEZETÉSE

SZASZ FERENCZ gazdatiszt házaspárja műve megrendelhető a „Patria“ r.-t. könyvkereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek) Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 6 korona.

RÉPATERMELŐKNEK.

A répaidevény előrehaladt s a beállott fagy miatt nagyon sürgős a répa beszállítása. Ajánlatos tehát a répa gyors betakarítása hordozható keskenyvágányok és praktikus répaszállítócsok segítségével, melyeket

nagyon olcsón bérbe ad
..... az idény tartamára

ROESSEMANN ÉS KÜHNEMANN
keskenyvágányu vasutak gyára
Budapest, VI., Váci-ut 113.

A gyakorlatilag bevált **Kenese-féle** gazdasági nyomtatványok beszerzését

ajánlja a „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részv.-társ. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

2 millió szőlővessző e'adó!

Immunis homoktalajú szanádi szőlőtelepemen termelt sima hazai, remekszép, fajtisza, egészséges, jég-, peronoszpóra- és minden betegségtől mentes egész hosszúságú szőlővesszők kaphatók. — Bánáti Rizling, Kövidinka, Olasz Rizling, Nagybundai, Ködöskék, Szlankamenka, Nemes Kadarka, Oportó, Aramon. Ára 1000-ként 5 korona. Piros Chasselas, fehér Chasselas és Festőszőlő. Ára 1000-ként 6 korona. Ezeréves, Kossuth Lajos, Muskát Hamburg, Dr. Robert Hogg, Ottonell, Rosaminda, di Vacca Passatutti, Muskát fr. Rouge, Madelaine Angevine, Genuai zamatos, Gold Champion, piros és sárga Kecsececsecs ára 1000-ként 12 korona. Csabagyöngye ezre 60 korona. **Vartus Alajos szőlőbirtokos, Szanád, Torontal megye.** 5955

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdák közérdekeinek érdekében a következőket:

- Jelzálogkölcsönök közvetítünk** előnyös feltételek mellett, ha a gazdák e célból hozzánk fordulnak.
- Felülvizsgáltatjuk** a be- küldött **gyógytári vényeket**, s megállapítjuk, hogy azok a cselekedtör- szakszabályokat adunk. A be- küldött adókönyvek alapján **felülvizsgáltatjuk az adó helyes kivételét** és tulajdonos esetén annak visszatérítését kész- közöljük.
- Tarifális kérdésekben** díjtalanul szakértői felvilágosításokat adunk. **Felülvizsgáltatjuk** a be- küldött **vasuti és hajó- fuvarleveleket** s készköltségek a tulajdonos fuvardíj visszatérítését.
- Gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek üzemenek **ellenőrzését, számvittelek felülvizsgálását** és ellenőrzését elvállaljuk, illetve arra szakembereket küldünk ki.
- Szaktanácsot** adunk **számviteli** kérdésekben.
- Üzemerterveket**, melyek az okserüi gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.
- Szakértői** tisztaságot peres ügyekben elvállalunk és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztetünk.
- Biztosítási** ügyekben tanácsot adunk és mindennemű biztosítási ügyet lebonyolítását elvállaljuk.
- Nyilvántartjuk** a bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat**, valamint a **birtokot venni és bérelni szándékozókat.**
- Jogi tanácsot** is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekintélyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

- Eladó birtok:**
- 197 m. hold, fővárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazd. épületekkel és 2 nagy pincével, 5 szobás urilakkal. 3
 - 200 m. hold sík fekvésű, l. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazdasági épületekkel. 5
 - 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, ur. lakással és 5 hold diszkerettel, köves ut mentén. 4
 - 100 kat. hold körül l. o. bácskai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, a Ferenccsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 7
 - 500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 8
 - 1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben, avagy csak egy, körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
 - 586 hold Nógrád m.-ben. Vasútállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 K. 14
 - 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy részletekben is eladó. 13
 - 1000 m. hold Hont megyében. A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15
 - 2438 m. hold, 50 hold termő gyümölcsösökkel Erdélyben, bérbe adott, megfelelő számú kifutó köből épült épületekkel, 10 szobás urilakkal, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. Ára teljes felszereléssel 700,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. 16
 - 290 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Felerészben szántó, felerészben legelő és kaszáló. Dohánytermesztési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
 - 200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
 - Emeletes kastély, 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 1
 - 139 m. hold Pest megyében, vasútállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48,000 K.-ért. 26
 - 986 m. hold Abauj megyében, szűkegyes gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyllyal, vasútállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28
 - 2056 m. hold három különálló részben: 155 hold 800,000 K., 300 hold legelő és rét 150,000 K és 194 hold mezőváros belterületén kastélyllyal, igen sok gazdasági épülettel 170,000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30
 - 1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasútállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivehető. 31
 - 306 m. hold Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183,600 K. 32
 - Nógrád megyében 4700 holdas magyar birtok szeszgyárral és gőzmalommal eladó; a szeszgyár és gőzmalom a borsószéssel együtt tisztes szerinti 1500-2000 holdnyi területtel is kapható. Ugyiszintén az egyes 300-500 holdnyi puszták külön-külön is eladatnak. Elő- rendű búzatermő földek, előnyös árak. 33
 - 624 1/2 m. hold Komárom megyében. Egy tagban, urilakkal és gazdasági épületekkel. Házi kezelésben. Családi viszonyok miatt sürgősen eladó. 34
 - 5000 kat. hold, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két majorban, mindegyik vasuti állomás, 6 vizimalom, vasolvasztó, mész- és vasbányák. Minden irányban jó köves utak. 29
 - 165 hold Nógrád megyében, várostól 1/2 órányira, fővonal mentén, 4 szobás lakóházzal. 35
 - 700 kat. hold Temes megyében, l. o. ozukorrépatalaj, 120 hold nemes fűzfateleppel, 25 hold gyümölcsösökkel, 13 hold oljvanyaszőlővel, 8 szobás, modern urilakkal, elegendő számú gazd. épületekkel. Ára holtfelszereléssel 820,000 K. 36
 - 886 m. hold Nógrád megyében, Budapesttől 52 km.-re, vasuti állomás helyben. Szilárd anyagból épült jó karban levő gazdasági épületekkel. Teljes felszereléssel 500,000 K. 37
 - 600 m. hold Hont megyében. Elegendő számú gazdasági épülettel. Ára 230,000 K. 38

- Birtokvétel:**
- 1000 holdig cserébe fővárosi házért egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Gümör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
 - 800-1000 holdig jó földdel és épületekkel, instrukcióval. A lakóház falu vagy város közelében legyen. 79
 - 500-1000 m. hold, lehetőleg egy tagban, előnyben részesül- sik fekvés, vasútállomás közelében. 23
 - 2-300 holdig, közel a fővároshoz, mely tejjgazdaságra alkalmas. 60
 - 400-600 hold kastélyllyal, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 176
 - 50-100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehenészetre alkalmas. 243
 - 500 holdon felüli bármely nagyságig. Bács, Torontál, Temes, esetleg más megyékben, jó minőségű talajjal. 380
 - 50-100 hold, közvetlenül a Duna mentén, Kalocsa és Pozsony között, esetleg a duná- talon, állandó víztől vagy folyó mentén. 94

- Bérbeadó birtok:**
- 1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15
 - 582 m. hold szántóföld, melyből 150 hold még ki nem irtott ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 86

- Birtokbérlet kerestetik:**
- 180-200 m. hold, amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejjgazdaság üzemel. 2530
 - 1000-1500 m. hold, lehetőleg sík fekvésű, előny- ben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasut- állomás közelében levő. 465
 - 165 m. hold Nógrád megyében, fővonal mentén, várostól félórányira, 4 szobás lakóházzal. 38
 - 100-120 h. város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 38
 - 400-500 h. 10-12 évre, szűkegyes épületekkel, lehetőleg 150-200 hold kaszáló és legelővel. 501
 - 800-1000 hold jó birtok, lehetőleg vasútállomás közelében 92
 - 1200 hold körül 98
 - 500-800-1000 holdig, lehetőleg mérsékelt dombos vidéken 112
 - 1000-1200 m. hold nyugati megyékben, kizárólag vagy nagyrészt tejjgazdasággal.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemi osztálya.

Birtokot és bérletet

különböző nagyságban **keres**

Röjtöki BAUER ANTAL
Budapest, VIII., Baross-utca 4.
TELEFON 166-66.

Szegődségi főkönyv

a szegődségi levelek szövegével, 25 ives terjedelemben — — — K 2-50
szegődségi főkönyv, a szegődségi levelek szövegével, 50 ives terjedelemben
K 4-—
szegődségi főkönyv, a szegődségi levelek szövegével, 100 ives terjedelemben
K 7-—

Kaphatók a „PÁTRIA“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Borvásár Zilahon.

Van szerencsénk az érdeklődő borkereskedő urak szíves tudomására hozni, hogy 1911. évi január hó 11. és 12-én d. e. 9 órától este 6 óráig Zilahon (Szilagy megye, felsőőrmeleki borvidék), a Tigris-szállodában a Szilagyvármegyei Gazdasági Egylet borvásárt rendez. Eladásra eddig **6300 hektoliter bor** van bejelentve, új-borok 38-44 fillér áron, ó-borok 56-90 fillér áron. Megjegyezzük, hogy a vásár alkalmával az eladásra bejelentett összes borokból minták lesznek kiállítva megtekintés és megízlelés végett. A vételár a Szilagyvármegyei Gazdasági Egylet pénztárába fizetendő be, ahonnan az eladónak, ha egyesületi tag, hektoliterenként 20 fillér, ha nem egyesületi tag, 40 fillér levonás után ki fog fizettetni. A vásárlók közvetítési díjat nem fizetnek a vásárolt áru után.

5981

Az alsó-ausztriai országos gazdasági tanács által elismert
eredeti loosdorfi uradalmi pedigree vetőmagot

a Piatti-féle vetőmagtenyészetből Loosdorfban ajánl **tavaszi vetésre** az eladási iroda:

GEBRÜDER BOSCHÁN

magkereskedők, csász. és kir. udvari szállítók

Wien, I., Bäckerstr. 9.

a különböző kiállításokon az első díjakkal kitüntetett korai árpát: Ideál, Zarja, Norika, March, Laa, Thaya, melyek terméshozam, korai érés, minőség által tűnnek ki. Továbbá korai zabot: kétszerest, háromszorost, tavaszi búzát, ugyszint **eredeti loosdorfi takarmányrépát** elsőrendű tömegtermés elérésére. :: ::

Árajánlatok és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

5991

Eladó földbirtok.

Borsod vármegyében, a vasúti fővonalától háromnegyedóra járásnyira 660 m. hold földbirtok, esetleg instrukcióval együtt eladó. A birtok kötött fekete föld, dohánytermelési engedéllyel, megfelelő lakházzal, gazd. épületekkel, nagy gyümölcsös. Ügynökök kizárva. Bővebb felvilágosítással szolgál: **Rombay Dezső** (Budapest, IX., Ferencz-körút 32., III. 1.).

5998

Bérlevelek

magyar, német és tót szöveggel állandóan raktáron vannak a „PÁTRIA“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Gazdaközönség b. figyelmébe!!!

Mielőtt munkásaikat beszereznék, forduljanak bizalom- **Munkásközvetítő, Pöstyén, posta- fiók,** hol nagyobb számban meg- **gazdasági** **nyári munkások** vannak elhelyezésre elő- **jegezve, kedvező feltételek** mellett.

5994

Fasorok és parkok

létesítésére kiválóan alkalmas **vadgesztenye- fák,** gyönyörű példányokban, 3-4 méter magas, 3-6 cm. derékva-tagságban, mintegy **500 darab eladó,** kisebb vételek- nél darabonként 1 korona 20 fillér, nagyobb vételnél jelentékeny engedmény. Megkeresések **özv. szobi Luczenbacher Pálné urad. intézősége, Hont-Szob** intézendők.

5997

Napszámos-jegyzékek

fűzve, valamint kötve is készletben vannak az alábbi terje- delem, illetve árak szerint:

10/15 nagyságban, zsebbenhordozható alak 15 ives terje- delemben vászonba kötve — — — — — K 2-10
15/20 nagyságban 50 ives terjedelemben vászonba fűzve K 3-20
15/23 " 100 " egész vászon kemény kötésbe kötve, ugró háttal " — — — — — K 5-30
19/26 nagyságban 50 ives terjedelemben vászonba fűzve K 3-60
19/26 " 100 " egész vászon kemény kötésbe kötve, ugró háttal " — — — — — K 5-80

Beszerezhetők a „PÁTRIA“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Gróf Andrássy Géza parnói ménéséből a következő számfeletti tenyészkanccák eladásra kerülnek:

angol telivér	Krinoline	apja	Ruperra	anyja	Capucine
"	Lola	"	Vinca	"	Jona
"	Landturn	"	Verneuil	"	Landrait
"	Délibáb	"	Fenek	"	Dirndl (Cambuscan)
"	Boria	"	Insulairé	"	Boria
angol félvér	Trilbi	"	Botond	"	Tenon
"	Csinos	"	Naprafőgő	"	Csinos
"	Rozi	"	Angliából	importált	
"	Becses	"	Botond	"	Norma

5972

Exiszt és ékszer legolcsóbb Wirth János és fiainál BUDAPEST, IV. VÁROSHÁZ-U. 3.

Szénát, szalmát

veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern 16- és gőzpreseim adom. Ajánlatok: **Schreier Béla** takarmánynyereskedő Budapest, Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Bánsky Sándor szobrászművész híres alkotásai

Ecce Homo.
Mater Dolorosa.
Wagner.
Beethoven.
Napoleon.
Mózes.
A magvető.
A kaszás.
Salome.
Orpheus.
Az első csók.
Hölgy a szélben.

Koch Jenő Kaphatók műtőfőjében, Budapest, VI. Szondy-utca 53/K. Katalógus bérmentve. 5719a

Sertésenyésztők

ajánljuk: **A sertés Magyarországon** Irta: Eneszl DORNER BÉLA. Ara 7.20 korona.

Sertésenyésztés Irta: Eneszl DORNER BÉLA. Ara 60 fillér.

A sertés hizlalás. Különös tekintettel a sertésveszre. Irta: BÉKER György. Ara 2 korona.

A sertés javítása és hizlalása. Irta: RUFFY PÁL. Ara 2 korona.

Megrendelhetők a „PÁTRIA” F.-úrs. gazdasági szakkönyvkereskedésében BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Gyors, pontos, olcsó földmérés Vidéki ü. szabadalom 18 éltamban.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Phosphor-pasta PATKANYOK

teljes kipuztatására szavatosság mellett fűvegekben 1 korona, 2 korona és 4 korona.

DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Marekktól-u. 2

Mesterséges csibenevelés, különös tekintettel a téli csibenevelésre. Irta Kövy József. A füzet 55 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a „PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla** Hajmák (Bácska).

Tejgazdasággal

foglalkozóknak Sierbán és Koerfer kézikönyvét ajánljuk, mely a vajtermeléssel, sajtgártással is a legbővebben foglalkozik. Ara füzve 4 korona, kötve 5 korona. Ugyanennek népszerű kiadása 2 korona. Kapható a „PÁTRIA” könyvkereskedésében, Budapest, IX., Köztelek.

Virágházakra szalmatakarók

bármily méretben megrendelhetők 1 korona 10 fillérért négyzetméterenként

POLLÁK IGNÁCZ szalmaárugárától, SOROKSÁR.

Földbecslési eljárást gyakorlati alapon Kodolányi Antal műveiből sajtíthatjuk el. Kapható 2 koronáért a „PÁTRIA” könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyerslenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépell

lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai)

orosz lenmagot.

Állategészségtan

Állattenyésztő és Állattartó gazdák használatára. Irta: Monostori Károly. 223 ábrával. Ara 7 korona. Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vétel

Veszek vaját főző és kőkorlátlan mennyiségben naponta. Ajánlatok sub „Vaj 884” kéretnek a kiadóhivatalba. 884

Gőzeke, Azonnali megvételre kerestetik egy 16-20 HP, 4-5 évig használt, de jókarban levő Fowler-fele gőzeke. Czim a kiadóhivatalban. 886

Sertésmérleget, használt, tizedes, jókarban levőt veszek. **Bakonyi Jenő,** Nyírbátor. 989

Gsillagfürt fehér, lapos, csiraképes, megvételre kerestetik. Mintázott ajánlatot kér uradalmi intézőség, Mikosdpuszta per Zalabér. 967

Tiszta **akáczfamagot, gyertyanfamagot, csermakkot**

bármely mennyiségben és a legmagasabb árban vásárol

Stainer Gyula es. és kir. udvari szállító, magpergető

Körmend (Vas m.). 842

Bérlés

100-150 holdas birtokot keresek bérlésre 1-2 évi vagy áprilisi átvételre. **Németh István,** Devecser. 844

Gyorsmeszelő

és fertőtlenítő gép **többet** dolgozik mint **20 munkás** ecsettel!

Az 51. számú prospektust ingyen küldi **RUDOLF KRÁSA,** Wien, VII., Kirchengasse 29.

30.000

példányban fog megjelenni a **karácsonyi és újévi nagy mutatószám**

melyre hirdetések már most felvételnek a **KÖZTELEK** kiadóhivatalában, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

HIRDETÉSI ÁRAK:

Egész oldal 100 K. Negyedoldal 25 K. Fél „ 50 „ Nyolcad „ 15 „

Kétszeri megjelenésnél 10% engedmény.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

Gyümölcsfacsemeték sétányfák, díszcserjék, tülleveliek, kerítésnövények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok (előrendű áru) európai és amerikai címa és gyökere vesszők. Oktató díszárjegyek kívánatra legyen.

FISCHER és Tarsai faiskolák és szőlőoltványtelepek

Baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek:

- Balassa György: Az okszerű galambtenyésztés, 35 ábrával. 1901. 4.-
- Belwinkler Vilmos: Fajbaromfitenyésztés 3.-
- Gáspár József: Baromfitenyésztés. 4. kiadás 70.-
- Holló Lajos ifj.: A baromfitenyésztés és kereskedelem. 1904. 3.-
- Hrebly Emil: A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése. 1906. 1.50
- Baromfitenyésztés. Népszerű kiadás számos ábrával 2.-
- füzetben 1909. 1.-
- Baromfitenyésztés, 115 szövegközti ábrával. 1905. Vászonskötésben 5.-
- A baromfitermékek értékesítése. 1901. 2.-
- Lud- és kacsatenyésztés. 68 ábrával. 2. kiadás. 1909. 5.-
- Pulykatenyésztés, 48 ábrával. 2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 1907. 3.-
- Tyuktenyésztés. 2-ik kiadás. 1900. 3.-
- Igaliné Karnász Olga: A szárnyasok mesterséges keltetése. 4 ábrával. 1897. 40.-
- Kövy József: Az okszerű baromfitenyésztés. 1908. Füzve 3.60. Vászonskötésben 5.-
- Mesterséges csibenevelés, különös tekintettel a téli csibenevelésre. 1909. 50.-
- Jegyzéknapló baromfitenyésztők részére. 1908. 3.50
- Mesterséges keltetés. 1906. 1.10
- Kredits Odón: A kiscsibák baromfitenyésztése 1910. 2.-
- Parthay Géza: A baromfitbetegségek. Belgyógyászat és sebészet. Több ábrával 3.-
- Gyakorlati baromfitenyésztés. 73 ábra. 3.-
- Gazdasági galambtenyésztés. 55 ábrával 1.-
- Polonyi Manó: A baromfitenyésztés nagyban és kicsinyben, mint biztos kereseti forrás. 1905. 1.-
- Rodiczky Jenő: Körültekintés a baromfitenyésztés összes ágaiban. 1902. 2.-
- Zsarolyáni Márton Ilka: A baromfiaknak nevelése és járványos betegségeinek sikeres gyógyítása. 1907. 1.-

E munkák megrendelhetők a „PÁTRIA” R-T gazdasági könyvkereskedésélől Budapest, X, Üllői-ut 25.

Gazdasági lőtakarók,

gépölajok, hengerölajok, „Bolinder” motorölaj, kocsikenőcs, carbolooleum, pyroleum stb. legjobb minőségben és legjutányosabban kapható 5877

MOLNÁR M. és TÁRSAI cégénél Budapest, VI., Gyár-utca 21. sz.

Kérje először vagy exiist szükséglete esetén Virth ingyen minta könyvét sok péld. ábrával.

Számvevő, nős, 33 éves, **zalmi ember,** 19 évi gazdasági gyakorlattal, ki úgy az irdal teendőiben, mint bel- és külső gazdálkodásban jó gyakorlott, bármikorra állást keres. Szíves ajánlatokat kér: Leopold Márton, Jutpusztás, u. p. Hetes, Somogy m. 933

Földmivésiskolát végzett, 34 éves, román, magyar, oláh nyelven beszél, több évi gyakorlattal bír, gazdasági, kertészeti, szőlészeti és gyümölcsösészetben teljesen jártas, erdei és fűrészgyári alkalmazást érti szerény feltételek mellett. Azonnal, esetleg április 1-re állást keres. Cím: Sajtós János Felsőbánya, Szatmár m. Kapnik-ut 310 sz. 932

Földmivésiskolát végzett, 29 éves, román, magyar, oláh nyelven beszél, nagy gazdasági nevelkedett és alkalmazva volt, jelenleg is egy nagy bér gazdaságban van alkalmazva, a gazdaság minden ágában jártas, cukoripar-termelés, hizlalás, magtárkezelés és tehénézetnél is volt alkalmazva, ellenőri, kulcsári vagy ehhez hasonló állást keres január 1-ére. Megkereséseket „Szorgalmas” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja. 930

Intelligens, fiatal uriaszony ajánlkozik, főzést, háztelendőköt elvállalja. Zárt leveleket kér. Cím a kiadóban. 938

Keresek 1911 elsőjére mint gazdasági állást tehénézet-felügyelő állással egybekötve, mikről nagyobb uradalmaktól kiérdelemel kintű, szakzszerű bizonyítványokkal rendelkezem. Cím: Lovas István, Budavár, Uri-utca 6., földszint 6. 897

Adai földmivésiskolát végzett, gyakorlati gazdasági vizsgát jó eredménnyel tett, gyermekkorától a gazdaság minden ágában gyakorlati tapasztalatai vannak, eddig torontál-, temes- és krassó szörény megyei nagyobb uradalmakban szolgált mint intéző, 44 éves családos, szakképzettséghez képest megfelelő állást keres. 5 hazai nyelvet beszél. Szíves megkereséseket kér a bér megjelölésével Szakál János, uradalmi intéző, Valsapá. 929

Raktárnoki, kulcsári, segéd-január 1-jére román, magyar, oláh nyelven beszél, ki magtár-raktár, tehénézet és irdal teendőket szakavatott. Használó minőségben 16 évig működött. Szíves megkereséseket kér Závadoszky István Somoskőfalva, Nógrád megye. 915

Kastélykertész, 41 éves, kis családu, a kertészet minden ágát tökéletesen érti, beszél magyarul, németül és szlovánul, január 1-ére megfelelő állást keres, jelenleg 5 éve van nagys. Meszlényi B. urnál. Szíves megkeresést kér: Skrobánék Agoston, Kisvelece, Fejér m. 940

Pápai földmivésiskolát kintű sikerral végzett, román, magyar, 35 éves egyén, 1 gyermek atyja, 10 évi gyakorlattal, 4 év óta nagyobb birtokot önállóan vezetett, fáradságot nem ismerő, értelmes és erélyes, feltétlen megbízható a mezőgazdaság összes ágazatában, valamint a számvitelben teljesen jártas, képzettségéhez mérten bármikorra állást keres. Szíves megkereséseket „Jó gazda” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja. 935

Földmivésiskolát végzett, nős szerényigényű, 4 1/2 évi gyakorlat, melyet nagyobb gazdaságban szerzett, gazdasági önálló vezetését is elvállalja, állattenyésztés és hizlalásban jártas. Cím: Miklózy István Kibárapáti Somogy m. megkeresések lenetleg a kiadóba keretnek. 939

Ispáni, gazdasági állást keres január 1., esetleg későbbi belépésre 38 éves, nős, gyermektelen, román, magyar, oláh nyelven beszél, 18 évi gazdasági gyakorlattal, ki jelenleg is mint ispán alkalmazásban van. Cím: „Gazdasági ispán” Dör, via Caorna, Sopron m. Meghívást zárt leveleiben kér. 784

Ispáni vagy kulcsári állást keres, újrre 45 éves, nős, gyermektelen, a gazdaság összes ágazatában kintű jártassággal bír, szerényigényű egyén. Címe: Balogh Sándor, Czeke, Zemplén m. 937

Bognármester uradalomba ajánlkozik bizonyítványal. Cím: Dobos Károly, Budapest, VII. Murányi-utca 43., IV. em. 87. 962

Német kisasszony 26 éves, ki a tejgazdaságban, baromfi- és sertésenyésztésben jártas gazdasági állást keres, ki minőségben egy helyen 6 évig működött szíves megkereséseket L. B. Szud u. p. Egyházmárót (Hont m.) 959

Mielőbbi belépéssel gazdasági állást keres 34 éves, nős, gyermektelen, földmivésiskolát sávri tejgazdasági szaliszkolát és a kassai szeszlovai tanfolyamot végzett, nagybirtok uradalmából több évi gyakorlatlal bír gazdasági. A gazdaság összes ágában jártas. Szíves megkereséseket **Mazan Mihály** cím alatt **Pusztagalagonyás,** u. p. Bicske, kéretnek. 960

Jeles oklevéllel bír, 25 éves, nő, német, keresztény gazda, es. és kir. lovastiszt, kinek 4 évi uradalmi gyakorlata van. Iroda és külső gazdaságban teljesen önálló, uradalomban vagy vállalatnál megfelelő állást keres. Levelet „Beesület” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja. 961

Földmivésiskolát végzett, 25 éves, román, magyar, oláh nyelven beszél, katonakötelezettségének eleget tett, jelenleg felmondatlan állásban tulajdonos felügyelője alatt a külső és belső teendőket vezető tehénézettel együtt, újrre alkalmazást keres, hol működése folytán állandósíthatná magát. Megkereséseket Gábor István ispán, u. p. Szigetkamar (Mármaros megye). 964

Gazdálkodónak ajánlkozik gyermekkorától gazdálkodó, hivatalának elő, ügyes, rendszeres, fáradságtalan, 27 éves, nő, német, kizsoltat húsár. Otthonos az összes mezőgazd sági teendőben. Belterjes gazdaságból 6 évi praktissal bír. Cím: „Törökó gazda” Szeged, Deák Ferenc-ut. Olvasóterem. 971

Gépészkovács állást keres január 1-ére egy jó, megfelelő uradalomban, gazdasági üzemekben és a lóvassalban teljesen jártas egyén. Szíves megkereséseket kér Rikly József gépészkovács mélt. gr. Vigyázó Sándor uradalmában, Nagy-Mikla, u. p. Herta (Pest megye). 966

Nős ispani vagy kezelő tiszt állást keres 30 éves, román, magyar, oláh nyelven beszél, földmivésiskolát végzett, nagy belterjes uradalomban szerzett 10 évi gyakorlatl, jelenleg 3 év óta egy cukorgyári uradalomban van alkalmazva. Esetleg benősilne olyan helyre, ahol jövője lenne alapítva. Cím: uradalmi ispán, Tarnaméra. 965

Kezelőtiszt állást keres 44 éves, izr., nős egyén, 3 gyermek atyja, 25 évi praktissal, köze 7 évig egy előkelő cukorgyári uradalomban volt alkalmazásban. Szorgalmas, nagy szakavatottságu, kintű referenciákkal bír. Bövebb felvilágosítást szíveségből Bakonyi Zsigmond ur ad Budapest, Ráday-u. 60. 972

Gazdasági irnok, gazd. gy. kornoki állásra reflektál, izr. vallásu, 18 éves, 4 középiskolát végzett, 2 évi gazd. gyakorlattal bír egyén. Jártas egy gazdasági, valamint az irdal munkálatokban. Az állást decz. 1-én foglalhatja el. Igényei szerények, fizetés 1 havi próba után megérdemlés szerint. Szíves megkereséseket „Szorgalmas 963” jellege alatt a kiadóhivatalba kér. 963

Állatok

Eladó, 80 drb tenyésztésre alkalmas mangalicza kocsmalaczkok felelőszében 7 hónaposak felelőszében 5 hónaposak. Kan malaczkok is kaphatók. Bővebbet Heteyi gazdaság u. p. Boba Vas megye. 837

Hidegverű mén 5 éves, 3 éves, 1500 K, 1000 K. 3 drb hidegverű kanca eladó Várad Török Gyula gazdasága, Dézna. 600

Emdeni gunár darabja 14 K, tojó 12 koronáért fajtiszta, kapható a kökúti gazdaságban, posta- és vasutállomás Lepsény. 838

Pekingi kacsák, tenyésztésre, nagyszertőben jövedelmező, 2 tojó, 1 him ára 24 K. Kapható özv. Bejczy Odórnél Dömötör, Vas megye. 877

Tenyészkocza, ismétleg újv táján ellő, mintegy 40-50 db, nem feltétlenül prima, de tenyésztésre mindazonáltal alkalmas anyag megvételre kerestetik. Cím: Lipinec, u. p. Nasioe. 895

Milyen pulykát tenyészünk? Edzett, gyorsfejlődésű jó tojót, melynek tolla is értékesíthető s busa kintű. Ez a mexikói fehér. Kaphatók darabonként tizenkét koronáért Tisztartóságánál Kemence magasi Vas m. 917

Egyéves, igen szépen fejlett yorkshirei kan, keltér és egy 11 hónapos him szettor eladó, az utóbbi nőtényért is előserítetik. Mátis, Szentgotthárd. 918

Orpington, sárga tollú, kacsák kaphatók dr. Kralovszky gazdaságban József-körút 27. Budapest. 942

Eladó 60 drb. egyéves szőke kocza sülődő prima, válogatott anyag 120 kltő párja vasut-távirá Székelyhid Bihar megye. Róth Józsefné Ér-Köblökut. 916

Eladó egy tollú yorkshirei hat hónapos kanterés, anyja Beszerédi Andor ur jelenlegi tenyésztéséből való, apja Blascók Gyula kajdai tenyésztéséből Angliából importáltott, megtekinthető és tudakozódhatni Perczel Lajos földirtokosnál. Kiskajdás (Tolna megye), vasutállomás helyben és Nagy-Dorogon. 955

Fiatal, hágoképes yorkshirei, shirei kanok keresetnek. Ajánlatok báró Springer Gusztáv jószágigazgatójához, Buosány, Nyitra megye, intézendők. 954

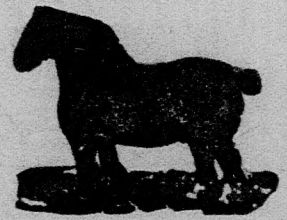
Három muraközi esődör-csikó, egy 2 1/2 éves pi., egy 2 1/2 éves fekete és egy 1 1/2 éves pi., darabja 1500 koronáért eladó. Felvilágosítást ad dr. Elez Géza intézősége, Bokszeg (Arad megye). 953

Eladó egy 5 éves s. m., mely versenylő volt, tenyésztési czélokra. Neve Háber, apja Gillee M're, anyja Uccela. Bövebb felvilágosítás uradalmi intézőségénél, Gencsy Albert Kisléta, Szabolcs megye. 952

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok 3145

KLINGER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istállók: Kispeszt, Kélosei-utca 5. sz. Levél- és sürgőnyezim ugyanott Telefon Kispeszt 35. Saját házában

Muraközi hidegverű (nori) igás tenyészlovak választott csikók és tenyészmenek

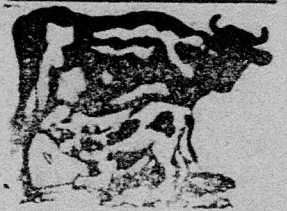
vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezesemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm: Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Czímem: IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz). Törv. bej. czég. Sürgőnyezim: **Heinrich Senior, Csáktornya.** Interurban - Telefon 33. szám. 572

Magyar tehéngyula,

egyöntetű, fajtiszta, 30 éves tenyészet feloszlik. Eladó 61 drb ellős tehén, 12 drb 4 éves üsző, 26 drb 3 és 25 darab 1 1/2 éves üsző. Bövebbet 919

Czilfraszállási gazdaság Nyirbék, Szabolcs megye.

Legelsőrendű bonyhádi eredeti teheneket, friss borjasokat, hasasokat s tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben kulánsul és legolcsóbb áron szállít:

Fenyves Flaschner Sándor tehénkereskedő. Levél- és sürgőnyezim Budapest, VII., Elemér-u. 17. Telefon: 170-18. Istállók: Kispeszt, Üllői-ut 4 Telefon „Kispeszt” 38.

Vegyések

Társ kerestetik. Nagyobb területű bérlethez szükséges 100-150000 korona. A bérlet függetlenül és önállóan kezelni bizonyos közösen megállapítandó fixumért. Cím a kiadóhivatalban. 809

Hirdetés. A legjobb mezel munkásokat szőlőtelepbe 6 havi szerződésre k ö z v e t i t S t e i n e r Armin, Zsitvaufalu, Bars megye. 889

Figyelem! Felhívom a tisztelt földirtokos és nagybíró urakat, hogy mezel munkásokat felévi szerződésre, azaz tavasztól őszig való munkára, megegyezés szerint, pontos időre közzetitek. Cím: Spitzer Emil, Korpona, Hont megye. 958

Eladás

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweighofer, Korn-Wirtl kiváló mesterek gyártmányal 200 forinttól feljebb. Pianók 160 forint, új zongora vagy pianó 250 frttól feljebb, minden árban. Zongora-, csimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek **REMÉNYI MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, B U D A P E S T, VI., Király-utca 53. sz. 1139

Vadászpuskák kedvező alkalmi vételre, Winchester 30 frt, Browning ismétlő 65 frt, Büchselinie 22 frt, Lankaszer Greenerárú 25 frt, Mannlicher 25 frt, dupla express 45 frt, Sjögren, távcsöves Mannlicher-Schönauer ejektoros Hamerics (tölténykidobó), speciál Kruppstahl és több más. Finom és elsőrangú angol, kínai stb. más puskák és ismétlő pisztoly olcsón eladó Radó fegyverüzletben, Egyetem-tér 5. (Nem fegyver-utca.) Jó fegyvereket megveszek vagy másra becsereklik. 4588

Szobai edényes növénytenyésztés. Virágkedvesek, de kiválóan a művelt magyar hölgyközségek használatára. Czapáry Albert, Számos ábrával. Ára vászonkötésben 2 korona 50 fillér. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25

Ákácza - csomó Mautner magból 2 éves, ezre 5 frttól 6 frt 50 kr-ig, 1 éves 3 frttól 4 frt 50 kr-ig. **Gleditschia** első sörvényű 2 éves ezre 5-6 frt, 1 éves ezre 3 frt 50 krtól 4 frt 50 kr-ig, ősz tavaszi ültetésre kis-bb-nagybott mennyiségben eladó, százezeren f lili rend-lésnél 50-100 lili kedvezmény. Dobos Imre főszolgabíró facsomó-iskola telpe Tiszalök, Szabolcs m. 786

Facsemete, Akác, jegenye, nyár, nyír, juhar, ég-r, sofora, jegenye-fenyő, erdei fenyő, thuja, macdura sörvényezem tel, kosárfűzduvány stb. Ősz és tavaszi szállításra legutányosabb áron szállít **Liptay Jenő** birtokos nyirpazonyi telepe, Nyiregyháza. 844

Gőzlokomobilok szerkezete és kezelése. Itta: Naszályi József. 2. bővített kiadás. 4 korona 50 fillér. **Stabilgőzkazánok** és gőzgépek szerkezete és kezelése. Itta: Naszályi József. 2. bővített kiadás. 6 K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25.

Eladó 8 lóerős kevésbé használt Wohanka-féle nyersolajmotor, kedvezményes áron eladó. Schwarcz József és társa, Budapest, V. Váci-körút 53.4779

Eladó Bihar megyében egy 950 kat. holdas tag birtok. Kozv. titók díjazatnak. Cím a kiadóhivatalban. 887

Gyümölcsfaoltványok bokor gőztrészt, szabadföldben nemesített rőzsák, hírs makói vöröshagyma, foghagyma dughagyma, különféle zöld-ségfélék a legjobb minőségben kaphatók **Breuer Gusztáv mérnök kertgazdaság**ból Makón, Csanád megye. Tessék árjegyzéket kérni. 846

Eredeti nürnbergi utántermésű torma kb. 15-20 mm. eladó S-rágy Sándor tabdisztrai gazdaságban. Megkeresések ugyanoda, u. p. Csengőd, Pest megye ezimre kéretnek. 881

Lokomobil és felstabil gőzgépek szerkezete és kezelése legkézebbesen. **Jalovitzky** most megjelent, 880 ábrával díszített könyve foglalkozik. Minden gazdának a gépek lényegével meg kell ismerkednie, hogy érzékeny kárt ne szenvedjen s így csak ajánlhatjuk e könyv beszerzését. Ára 10 korona, mely árért bérmentve szállítja a „Patria” könyvkereskedése, Budapest, IX., Köztelek.

Eladó irányváltótartás folytán 1 Ktíne csirokfűző, lebugózára is alkalmas, 120 frt. 2 db Cormick fűkaszáló, drája 100 frt. 1 drb Allamvasuti marokrakó aratógép ára 180 forint. Komplet kövacsíműhelyberendezés 150 frt., teljesen új állapotban, a gépek 3 éven át használtak, jószáguk kifogástalan. Buttykay László földirtokos, Mikola, Szatmár m. 924

Malomipar műszaki kézikönyve. Itta Ifj. Schmidt József malommérnök. Ára bérmentes küldéssel 4 K 80 fillér, mely összegnek elzetes bekltdése esetén bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25.

Akác szőlőkaró-eladás. 40.000 drb 5 láb hosszú akácakarót elad báró Noposa Elek uradalmi érdeke, Kesztörc, u. p. Bogdargócs (Temes m.) 956

Naptárak 1911. évre.

- Köztelek Zsebnaptár... 4-
- Borászfai Zsebnaptár... 3-20
- Tejgazdasági Zsebnaptár... 4-
- Erdészeti Zsebnaptár... 4-
- Kodolányi-féle naptár... 2-80
- Vadász-naptár... 3-
- Kinocs Kalandáriom... 2-
- Athenaeum nagy képes naptára... 2-60
- Athenaeum közigazgatási naptára... 2-
- Megrendelhető a „Patria” r.-társ. Könyvkereskedéséből Budapest IX., Üllői-ut 25

Eladó Wolthmannburgonya,

fajtiszta, egészséges, vetési célra való. Termelését a m. kir. fölom. kormány megbizottja ellenőrizte s a termésből 400 métermázsát vetési czélokra, illetve szaporításra megvásárolt. Mult évi termésből ugyancsak a földm. minisztérium 500 métermázsát vásárolt meg. Ára ab Mária-Pócs (Szabolcs megye) vasutállomás métermázsánként 6 korona. Cím: Klár István, Nyirbogat, Szabolcs m. 920

Existés és kiser legolcsóbb Wirth János és fiaival BUDAPEST, IV. VÁROSHÁZ-U. 3.

